

ΑΤΕΙ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ
ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ.
Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Φοιτητής1: Χρήστος Μπουκουβάλας

A.M.:

Φοιτητής2: Αποστόλης Τσιρογιάννης

A.M:2009057

Επιβλέπουσα: Ευγενία Μπιτσάνη

Μέλη: Κων/νος Τσουντας Καθηγητής

Σταύρος Χρήσιμος Επίκουρος Καθηγητής

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2015

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Με την πτυχιακή αυτή ολοκληρώνουμε τις σπουδές μας στο ΑΤΕΙ Καλαμάτας.

Θερμές ευχαριστίες:

- ✓ Στην αξιότιμη Καθηγήτρια κ. Ευγενία Μπιτσάνη που μας ανέθεσε ένα θέμα ιδιαίτερα σημαντικό και επίκαιρο.
- ✓ Στους αξιότιμους Καθηγητές κ.κ τάδε και τάδε για τις πολύτιμες υποδείξεις και τη βοήθεια που μας παρείχαν.
- ✓ Τέλος, ιδιαίτερα ευχαριστούμε όλους τους φίλους που μας ενθάρρυναν να ολοκληρώσουμε την εργασία μας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην εργασία αυτή μελετάμε την κοινωνική διάσταση του πολιτισμού και της τέχνης και επικεντρώνουμε το ενδιαφέρον μας στην πόλη της Καλαμάτας. Γίνεται αναφορά στην πολιτιστική πολιτική στην Ευρώπη, στην περιφερειακή πολιτιστική πολιτική στην Ελλάδα και στην άσκηση πολιτιστικής πολιτικής από την τοπική αυτοδιοίκηση. Αναλύεται η έννοια του Πολιτιστικού Οργανισμού και το σύγχρονο μοντέλο διαχειριστή του καθώς και η σημαντικότητα του στρατηγικού σχεδιασμού. Ακόμη αναλύονται συνοπτικά οι βασικές λειτουργίες της διοίκησης ενός πολιτιστικού οργανισμού. Γίνεται αναδρομή της κοινωνικό-πολιτιστικής ανάπτυξης της Καλαμάτας του τότε και του σήμερα. Επίσης παρουσιάζονται οι δημοτικές πολιτιστικές επιχειρήσεις του Δήμου Καλαμάτας και γίνεται εκτενής αναφορά στην κοινωφελή επιχείρηση του Δήμου Καλαμάτας «ΦΑΡΙΣ».

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: Πολιτισμός, Τέχνη, Πολιτιστική πολιτική, Πολιτιστικός Οργανισμός, Καλαμάτα.

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΟΗΕ - Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
ΕΟΚ - Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα
ΕΣΠΑ- Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς
Ε.Ε.- Ευρωπαϊκή Ένωση
ΟΤΑ- Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΔΗΠΕΘΕ- Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο
ΕΚΕΒΙ- Εθνικό Κέντρο Βιβλίου
ΕΠΔΠ- Εθνικό Πολιτιστικό Δίκτυο Πόλεων
ΥΠΠΟ- Υπουργείο Πολιτισμού
ΜΚΟ- Μη Κυβερνητική Οργάνωση
ΔΗΠΕΘΕΚ- Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Καλαμάτας
ΔΕΠΑΚ- Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Καλαμάτας
ΔΙΚΕΧΟ- Διεθνές Κέντρο Χορού
ΚΔΚ- Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων
ΚΕΣΥΥ- Κέντρο Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών
ΜΜΕ- Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης
ΑΜΕΑ- Άτομα με Ειδικές Ανάγκες
ΚΑΠΗ- Κέντρο Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων
ΚΕΚ- Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης
ΑCGB- Arts Council of Great Britain
NEA- National Endowment for the Arts

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η διάθρωση της εργασίας.

Η εργασία έχει σκοπό να μελετήσει την κοινωνική διάσταση του πολιτισμού και της τέχνης και σαν παράδειγμα εξετάζεται ο δήμος Καλαμάτας του νομού Μεσσηνίας.

Η εργασία αποτελείται από έξι κεφάλαια.

Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται μια σύντομη αναφορά στην Πολιτιστική πολιτική στην Ευρώπη. Γίνεται επίσης αναφορά στα μοντέλα της περιφερειακής πολιτιστικής πολιτικής, στην άσκηση πολιτιστικής πολιτικής από την τοπική αυτοδιοίκηση και στον ρόλο της τοπικής κοινωνίας.

Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται λόγος για την έννοια του πολιτιστικού Οργανισμού και στις κατηγορίες που διακρίνεται. Ακόμη περιγράφεται το σύγχρονο μοντέλο διαχειριστή του πολιτιστικού Οργανισμού και ο στρατηγικός σχεδιασμός για την διαχείριση του Οργανισμού. Επίσης αναφέρονται και οι βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις σχετικά με την διαμόρφωση και ανάπτυξη στρατηγικής.

Στο τρίτο κεφάλαιο περιγράφονται οι λειτουργίες της διοίκησης ενός πολιτιστικού οργανισμού. Ακόμη περιγράφονται οι ρίζες της διαχείρισης της τέχνης και η γέννηση του Art Management.

Στο τέταρτο κεφάλαιο μεταφερόμαστε στην περιοχή μελέτης και βλέπουμε την ιστορική αναδρομή της κοινωνικο-πολιτιστικής ανάπτυξης της πόλης και την πόλη σήμερα.

Στο πέμπτο κεφάλαιο γνωρίζουμε την πολιτιστική πολιτική του δήμου Καλαμάτας.

Στο έκτο κεφάλαιο γνωρίζουμε την κοινωφελή επιχείρηση του δήμου Καλαμάτας «Φάρις». Τη σύστασή της, τους σκοπούς της , το οργανωτικό της κεφάλαιο, τις βασικές δομές/δραστηριότητες της κ.ά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

1.1 Πολιτιστική πολιτική στην Ευρώπη

Η αναζήτηση της στενής σχέσης ανάμεσα στο κράτος ή στους διακρατικούς φορείς

και στον πολιτισμό ξεκίνησε λίγο πριν το δεύτερο μισό του 20ού αιώνα. Έως τότε η αντίληψη που προερχόταν είτε μέσα από το αρχαίο παρελθόν των μεγάλων πολιτισμών είτε μέσα από την πρακτική των τελευταίων αιώνων, ήταν ότι η πρόσβαση και το ενδιαφέρον για τα πολιτιστικά προϊόντα ανήκει μόνο στις κοινωνικές τάξεις ανώτερου μορφωτικού ή βιοτικού επιπέδου.

Μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο η ίδρυση το 1946 της Ουνέσκο (UNESCO) ως εκπαιδευτικού, επιστημονικού και πολιτιστικού φορέα των Ηνωμένων Εθνών, έφερε πολύ γρήγορα την παράμετρο των πολιτιστικών αγαθών στη Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΟΗΕ,1948), όπου ρητά αναφερόταν ότι «καθένας έχει το δικαίωμα να συμμετέχει ελεύθερα στην πνευματική ζωή της κοινότητας, να χαίρεται τις καλές τέχνες και να μετέχει στην επιστημονικό πρόοδο και στα αγαθά της». (ΟΗΕ, 1948).

Παρ' όλ' αυτά, δέκα χρόνια αργότερα, η ιδρυτική συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει αυστηρά οικονομικό χαρακτήρα και δεν αναφέρει τίποτα για την πολιτιστική ανάπτυξη, κάτι που συζητείται για πρώτη φορά στους κόλπους της ΕΟΚ, το 1968, ενώ χρειάστηκε να περάσει μία ακόμα δεκαετία για να υπάρξουν για πρώτη φορά αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον πολιτισμό (Μπιτσάνη Ε.,2004, σ. 255).

Συγκεκριμένα η Επιτροπή αποφάσισε το 1977 ρυθμίσεις για θέματα όπως η ελεύθερη κυκλοφορία καλλιτεχνών και πολιτιστικών αγαθών, η εναρμόνιση της φορολογίας, η προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων, η διατήρηση της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς και η συνεργασία μεταξύ πολιτιστικών φορέων και ινστιτούτων.

Την ίδια ακριβώς περίοδο, το 1976 στο Όσλο, συνεδριάζουν για πρώτη φορά στους κόλπους του Συμβουλίου της Ευρώπης οι υπουργοί Πολιτισμού των χωρών μελών του Συμβουλίου και συζητούν τρόπους για την οργάνωση της πολιτιστικής διοίκησης σε κάθε χώρα, την υπεύθυνη συμμετοχή των πολιτών στο σχεδιασμό και στην εφαρμογή της πολιτιστικής πολιτικής και στην συνειδητοποίηση της ευρωπαϊκής πολιτιστικής ταυτότητας. (Κόνσολα Ντόρα, 2006: 140)

Η έννοια της πολιτιστικής δημοκρατίας, ως το αποτέλεσμα της ισότιμης συμμετοχής των πολιτών στο σχεδιασμό της πολιτιστικής πολιτικής, στην παραγωγή των πολιτιστικών αγαθών και στην πρόσβαση σε τέτοια αγαθά και υπηρεσίες,

περιλαμβάνεται από τότε σε δεκάδες θεμελιώδη κείμενα της Ουνέσκο, του Συμβουλίου της Ευρώπης και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, το πρώτο Συμβούλιο υπουργών Πολιτισμού έγινε μόλις στις αρχές της δεκαετίας του 1980, ενώ λίγα χρόνια αργότερα, το 1985 καθιερώθηκε με πρωτοβουλία της Ελληνίδας υπουργού Πολιτισμού Μελίνας Μερκούρη ο θεσμός της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης, ο οποίος ξεκίνησε όπως αναμενόταν από την Αθήνα.

Αν και ακόμα η (τότε) ΕΟΚ δεν είχε ολοκληρωμένη πολιτιστική πολιτική (για πρώτη φορά περιλαμβάνεται ξεχωριστό άρθρο για τον πολιτισμό στη συνθήκη του Μάαστριχτ το 1992), ο θεσμός της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας έθεσε από την αρχή – έστω σε συμβολικό επίπεδο– δύο ξεχωριστά ζητήματα, που από τότε παίζουν κυρίαρχο ρόλο:

- Τη σημασία της **πόλης** ως πεδίου άσκησης πολιτιστικής πολιτικής. Η έμφαση στη σχέση της πόλης με τον πολιτισμό είχε ήδη φανεί από τον Ευρωπαϊκό Αστικό Χάρτη (1980 – 1982), ένα από τα κεφάλαια του οποίου είχε τίτλο «Πόλη και Πολιτισμός». Άλλες δράσεις που ενισχύουν τη διάσταση της πόλης είναι ο θεσμός των αδελφοποιήσεων μεταξύ ευρωπαϊκών πόλεων, αλλά και η θεσμική λειτουργία στους κόλπους της Ε.Ε. της Επιτροπής Περιφερειών, που αποτελείται από στελέχη της τοπικής αυτοδιοίκησης από όλες τις χώρες.

- Την ανάγκη οριζόντιων δράσεων ανάμεσα στις χώρες της Ευρώπης για την ενδυνάμωση της **ευρωπαϊκής πολιτιστικής ταυτότητας**.

Από τα τέλη της δεκαετίας του 1990 και μετά, η πιο χαρακτηριστική συνεισφορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον πολιτισμό ήταν η οικονομική του ενίσχυση μέσα από τα δύο μεγάλα προγράμματα «Πολιτισμός» (για τις πολιτιστικές δράσεις και ανταλλαγές) και “Media” (για την οπτικοακουστική βιομηχανία). Τα προγράμματα αυτά ξεκίνησαν με τους πόρους του Γ’ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και συνεχίζονται μέσα από τους πόρους του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ 2007-2013), δίνοντας κίνητρα για συνεργασίας των ευρωπαϊκών χωρών με τρίτες χώρες.

Η έντονη οικονομοκεντρική προσέγγιση της Ε.Ε. απέναντι στην πολιτιστική ανάπτυξη, δεν μπορεί παρά να δημιουργεί και ενστάσεις ως προς την

«εμπορευματική» διάσταση του πολιτισμού στην οποία φαίνεται να καταλήγει η Ένωση. «Ο πολιτισμός, με τη στενή έννοια, δεν ήταν ποτέ για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις Βρυξέλλες τίποτα περισσότερο από ένα εμπόρευμα, στο οποίο αρμόζουν οι ίδιοι κανόνες που εφαρμόζονται για οποιοδήποτε προϊόν: ένας κοινός και όσο το δυνατόν ευρύτερος παρονομαστής, που να μπορεί να κατασκευάζεται, να διανέμεται και να καταναλώνεται ακριβώς όπως ένα αυτοκίνητο, ένα ύφασμα ή ένα διατροφικό προϊόν». (Μπιτσάνη Ε., 2004, σ. 259)

1.1.1. Μοντέλα περιφερειακής πολιτιστικής πολιτικής

Ανεξάρτητα από τις αποφάσεις και τις κινήσεις των φορέων που προαναφέρθηκαν, οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ακολούθησαν το δικό τους δρόμο στην κατανομή των αρμοδιοτήτων και στους οικονομικούς στόχους που έθεταν.

Με τη Γαλλία να ιδρύει το πρώτο υπουργείο Πολιτισμού στην Ευρώπη, το 1959, οι περισσότερες χώρες της Δυτικής Ευρώπης μετά το 1970 προχώρησαν σε ανάλογες κινήσεις, ακολουθώντας άλλες το συγκεντρωτικό και άλλες το αποκεντρωτικό μοντέλο (Κόνσολα Ντόρα, 2006, σ. 84-85).

Σο **συγκεντρωτικό** σύστημα υπάρχει ένας κεντρικός κρατικός φορέας (π.χ. υπουργείο Πολιτισμού ή συναρμόδια υπουργεία) που ελέγχει όλες τις αποφάσεις και τις ενισχύσεις. Μια μικρή παραλλαγή του είναι το αποσυγκεντρωτικό σύστημα, όπου οι αποφάσεις λαμβάνονται μεν κεντρικά, όμως υπάρχουν κατά τόπους όργανα του κράτους που μεταφέρουν και υλοποιούν τις αποφάσεις τις κεντρικής εξουσίας.

Στο **αποκεντρωτικό** σύστημα, το κράτος εκχωρεί μεγάλο μέρος των αρμοδιοτήτων πολιτιστικής πολιτικής στην τοπική αυτοδιοίκηση ή σε περιφερειακούς φορείς, ανάλογα και με τη διοικητική δομή που υπάρχει.

Το δεύτερο μεγάλο κριτήριο για την περιφερειακή πολιτιστική πολιτική των ευρωπαϊκών κρατών είναι ο **τρόπος χρηματοδότησης των πολιτιστικών δράσεων**.

Στις αρχές του 21ου αιώνα η συζήτηση γύρω από τη στήριξη του πολιτισμού από τον ιδιωτικό τομέα, συνεχίστηκε με ένα διαφορετικό τρόπο που αφορούσε το κατά πόσο μπορούν η πολιτιστική δημιουργία να είναι σχεδόν αποκλειστικά χρηματοδοτούμενες από κρατικές ή ευρωπαϊκές επιδοτήσεις, όπως έγινε στη συντριπτική πλειοψηφία των ευρωπαϊκών κρατών στις τελευταίες δεκαετίες του 20ού αιώνα.

Οι διαφωνούντες με την επιλογή των επιδοτήσεων και της ισχυρής κρατικής στήριξης στον πολιτισμό, επικαλούνται τη βεβαρυμένη οικονομική κατάσταση των περισσότερων χωρών, αλλά και το γεγονός ότι σε αρκετές περιπτώσεις η πολιτιστική δημιουργία έμοιαζε να γίνεται κατά παραγγελία προκειμένου να καλύψει τις προϋποθέσεις παροχής επιδοτήσεων.

Στην Ελλάδα η συγκεκριμένη συζήτηση στους κόλπους των φορέων του πολιτισμού ξεκίνησε με ιδιαίτερη ένταση το 2004, κάτω από την ταμπέλα του διαλόγου για τον «κρατικοδίαιτο» πολιτισμό. Είχε προηγηθεί πιο ήπια, μια τοποθέτηση του πρώην υπουργού Πολιτισμού Ευάγγελου Βενιζέλου:

«Πρέπει να φύγουμε από την αντίληψη που θέλει τον πολιτισμό και την πολιτιστική πολιτική ταυτισμένη με την πολιτική επιχορηγήσεων – είτε η πολιτική αυτή είναι τυποποιημένη είτε βασίζεται στην επιτηδειότητα κάποιων που μπορούν να προσπορίζονται περισσότερους πόρους από άλλους. Η αναζήτηση της έμπνευσης, η αναζήτηση κατάλληλων και ταλαντούχων ανθρώπων είναι στόχοι που προηγούνται στη δική μου συνείδηση από το στόχο της αναζήτησης των απαραίτητων πόρων». (Βενιζέλος Ευάγγελος, 1998, σ. 147)

Ο υφυπουργός Πολιτισμού Πέτρος Τατούλης τον Οκτώβριο του 2004 ανακοίνωσε τις θέσεις της κεντροδεξιάς κυβέρνησης που είχε κερδίσει τις εκλογές της ίδιας χρονιάς:

«Πρέπει να μπει ένα οριστικό τέλος στον κρατικοδίαιτο πολιτισμό. Πρέπει να σταματήσει, επιτέλους, ο χώρος αυτός να λειτουργεί με τα “χαϊδεμένα από το κράτος” παιδιά και με τα παραμελημένα αποπαίδια. Πρέπει, ξανά, ο πολίτης να αποφασίζει με προσωπική του επιλογή ποιος καλλιτέχνης είναι σε θέση να προχωρήσει και να αναδειχθεί και ποιος όχι, και όχι ο κρατικός λειτουργός. Η αντικειμενικότητα οφείλει να επιστρέψει ως βασική αξιολογική αρχή στο χώρο του Πολιτισμού και να παύσει επιτέλους το δόγμα της υποκειμενικής επιλογής μέσα από το στενό κύκλο των φίλων και γνωστών». (Τατούλης Πέτρος, 2004)

1.2 Περιφερειακή πολιτιστική πολιτική στην Ελλάδα

Ο στόχος της ολοκληρωμένης περιφερειακής ανάπτυξης μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο μέσα από γνήσια περιφερειακή πολιτιστική ζωή και με όχημα την Τοπική

Αυτοδιοίκηση και τις παράλληλες πρωτοβουλίες μελών της τοπικής κοινωνίας (Μπιτσάνη Ε., 2004, σ. 120).

Η δημιουργία της Ελληνικής Εταιρείας Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης, η δυνατότητα στους ΟΤΑ να ιδρύουν τις δικές τους επιχειρήσεις, η μεταφορά πόρων από τον κρατικό προϋπολογισμό, η δυνατότητα να διαχειρίζονται ευρωπαϊκά κονδύλια, η αποσύνδεσή τους από τη σχέση εξάρτησης από τις κατά τόπους Νομαρχίες και η δυνατότητα διαδημοτικών συνεργασιών ήταν ανάμεσα στα βήματα που συνέβαλαν καθοριστικά στην ευελιξία των ΟΤΑ και στην παροχή κινήτρων στους φορείς των τοπικών κοινωνιών για αυτόνομες δράσεις.

Στην Ελλάδα, με δεδομένο τον έντονα συγκεντρωτικό χαρακτήρα του ελληνικού κράτους, οι σημαντικότερες αποφάσεις για την πολιτιστική ζωή και γενικότερα για την πολιτιστική ανάπτυξη λαμβάνονται κεντρικά, με κύριο όχημα το υπουργείο Πολιτισμού. Η πολιτική του υπουργείου παρουσιάζει διαφοροποιήσεις ανάλογα με τους τομείς παρέμβασης.

Το θέατρο (με τη δημιουργία των ΔΗΠΕΘΕ) και ο χώρος των Μουσείων (με τις περιφερειακές διευθύνσεις κλασικών και προκλασικών αρχαιοτήτων, βυζαντινών αρχαιοτήτων και νεότερων μνημείων) είναι οι χώροι που έχουν τις πιο ξεκάθαρες περιφερειακές δομές, που στηρίζονται είτε από κοινού με τους κατά τόπους Δήμους (όπως συμβαίνει με τα ΔΗΠΕΘΕ) είτε αποκλειστικά από το υπουργείο (όπως συμβαίνει με τις υπηρεσίες αρχαιοτήτων).

Σε θεσμικό επίπεδο, το υπουργείο ενισχύει περιφερειακές ορχήστρες, φεστιβάλ, βιβλιοθήκες, πινακοθήκες, δημοτικά ωδεία και πνευματικά κέντρα, είτε με τη λογική των απευθείας χρηματοδοτήσεων για συγκεκριμένες δράσεις, είτε μέσω προγραμματικών συμβάσεων που υπογράφει με τους οικείους Δήμους.

Τέλος σε ό,τι αφορά το βιβλίο, έχει συσταθεί το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου (ΕΚΕΒΙ) το οποίο λειτουργεί συγκεντρωτικά στους τομείς της ενίσχυσης της ανάγνωσης στην Ελλάδα, της προβολής και προώθησης του ελληνικού βιβλίου στο εξωτερικό και της καταγραφής των φαινομένων του χώρου (www.ekebi.gr), στον τομέα του κινηματογράφου υπάρχει το πανίσχυρο Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου, ενώ στον τομέα του χορού το προσφάτως ιδρυθέν Εθνικό Κέντρο Θεάτρου και Χορού (από την εμβέλεια του οποίου εξαιρούνται τα Εθνικά Θέατρα), αρκείται προς το παρόν στην παροχή επιχορηγήσεων σε χορευτικές ομάδες από όλη

την Ελλάδα και στην έρευνα για την καταγραφή του κλάδου του χορού.

1.2.1 Δίκτυα περιφερειακών θεσμών

Στη δεκαετία του 1990, το υπουργείο Πολιτισμού προχώρησε σε σχεδιασμούς για το συντονισμό και τη στήριξη περιφερειακών πολιτιστικών θεσμών.

Την περίοδο 1993-1995, ο Θάνος Μικρούτσικος, όταν ήταν αναπληρωτής υπουργός Πολιτισμού (επί υπουργίας Μελίνας Μερκούρη) και αργότερα υπουργός Πολιτισμού, σχεδίασε και υλοποίησε το Εθνικό Πολιτιστικό Δίκτυο Πόλεων. Κεντρική ιδέα του Δικτύου ήταν να επιλεγούν μια σειρά από ελληνικές πόλεις, οι οποίες θα στηριχτούν αποφασιστικά από το υπουργείο για να αναπτύξουν ένα θεματικό θεσμό, ο οποίος θα έχει τις προδιαγραφές να αποκτήσει διεθνή ακτινοβολία.

«Το πρόγραμμα του πολιτιστικού δικτύου, βέβαια, κύριο στόχο έχει τη δημιουργία πολιτιστικών θεσμών στην περιφέρεια. Στο πλαίσιο αυτό, πάρα πολλές πόλεις επέλεξαν μια δραστηριότητα σχετική με την τοπική παράδοση, την τοπική εμπειρία. [...] Η δραστηριότητα αυτή δεν εξαντλείται σε μια σειρά εκδηλώσεων αλλά συνδέεται με την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της περιοχής, με τον τουρισμό, με τις εκδοτικές και επιστημονικές δραστηριότητες, με την ενεργοποίηση πλήθους δυνάμεων σε κάθε περιοχή.

Το δίκτυο, με την ευελιξία της λειτουργίας του, προσφέρει δυνατότητα ένταξης σε πολλές πόλεις που πληρούν τις προϋποθέσεις. Στην πρώτη φάση έχουμε αναγκαστικά επιλέξει λίγες: την Κομοτηνή για τα Λαϊκά Δρώμενα, το Βόλο για το Μουσικό θέατρο, τη Σκόπελο για τη Φωτογραφία, την Πάτρα με το Διεθνές Φεστιβάλ, το Αγρίνιο για το Παιδικό θέατρο, τη Βέροια για τη συνάντηση των Δημοτικών Περιφερειακών θεάτρων και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης από όλη την Ευρώπη.

Η χρηματοδότηση έχει αποφασιστική σημασία. Στο μέλλον, το υπουργείο Πολιτισμού είναι αποφασισμένο να σταματήσει την ευκαιριακή χρηματοδότηση συλλόγων, φορέων ή δραστηριοτήτων που δεν έχουν τη λειτουργική διάσταση που προανέφερα, θα υπάρξει ένα αξιολογικό πολιτιστικό δελτίο, θα δημιουργηθεί ένα συμβούλιο προσωπικοτήτων στον πολιτισμό που, με αξιοκρατικά κριτήρια, θα αποφασίζει ποιοι φορείς, ποιοι δήμοι και ποιες δραστηριότητες αξίζει να χρηματοδοτηθούν. Αν δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις, δεν θα δίνεται μία δραχμή...»

(Συναδινός Πέτρος, 1996)

Ο μετέπειτα υπουργός Πολιτισμού Σταύρος Μπένος διηύρυνε το Εθνικό Πολιτιστικό Δίκτυο Πόλεων (ΕΠΔΠ) σε 21 πόλεις της χώρας και το εμπλούτισε με το Δίκτυο Δημοτικών Κινηματογράφων, το Δίκτυο Εργαστηρίων Εικαστικών Τεχνών, και με την υπογραφή 50 προγραμματικών συμβάσεων με Δήμους της Χώρας για την ανάπτυξη πολιτιστικών προγραμμάτων με στόχο την δημιουργία σημαντικών πολιτιστικών θεσμών στην περιφέρεια και την ανάδειξη της σύγχρονης πολιτιστικής φυσιογνωμίας της χώρας.

Η εμπειρία από τη λειτουργία του ΕΠΔΠ δεν ανταποκρίθηκε στις προσδοκίες που δημιουργήθηκαν. Αρκετές πόλεις δεν κατάφεραν να αντέξουν το οργανωτικό και οικονομικό βάρος της λειτουργίας του θεσμού, η Πάτρα επέλεξε να εγκαταλείψει τη στήριξη του Διεθνούς Φεστιβάλ (προκειμένου να μεταφέρει τα χρήματα που της αναλογούσαν στο Πατρινό Καρναβάλι), στη Σκόπελο, την Κοζάνη και την Κομοτηνή οι θεσμοί δεν μακροήμερευσαν παρά την αισιοδοξία των πρώτων ετών, ενώ κάποιοι θεσμοί όπως στο Αγρίνιο ή στη Βέροια απλώς αποδείχτηκαν ατυχείς ως προς την επιλογή τους.

Με προεξάρχουσα την Καλαμάτα και το Διεθνές Φεστιβάλ Χορού, ο Βόλος με το Μουσικό Θέατρο, η Δράμα με το φεστιβάλ ταινιών μικρού μήκους και η Λάρισα με την Πινακοθήκη ήταν οι μόνες πόλεις που επέδειξαν δημιουργικά βήματα που επιβιώνουν ακόμα με επιτυχία.

Η έλευση του Ευάγγελου Βενιζέλου στην ηγεσία του υπουργείου Πολιτισμού είχε ως αποτέλεσμα τη μετάλλαξη του Εθνικού Πολιτιστικού Δικτύου Πόλεων και τη δημιουργία ενός νέου θεσμού της «Επικράτειας Πολιτισμού». Η ουσιαστική διαφορά του θεσμού από το ΕΠΔΠ ήταν ότι εντάχθηκε άμεσα στο οργανόγραμμα του υπουργείου Πολιτισμού (ο Μικρούτσικος είχε την άποψη ότι το ΕΠΔΠ δεν έπρεπε να ενταχθεί στο οργανόγραμμα του ΥΠΠΟ), ενώ τον βασικό του κορμό αποτελούσαν μια σειρά από διαδημοτικά θεματικά πολιτιστικά δίκτυα, που θα είχαν προνομιακή χρηματοδότηση από την Πολιτεία.

«Το Δίκτυο είναι μια έννοια που σέβεται τις τοπικές ιδιομορφίες, τις τοπικές δυνατότητες, την προσωπικότητα κάθε οργανισμού ή κάθε ατόμου, και ταυτόχρονα τονίζει την ανάγκη να διασφαλιστεί η συνεργασία, να πολλαπλασιαστεί το αποτέλεσμα, να εξασφαλιστεί μια κρίσιμη μάζα, μέσα από την οποία μπορούν να

προκύψουν ιδέες, αντιλήψεις, τάσεις». (Βενιζέλος Ευάγγελος, 1998, σ. 208)

Σήμερα η «Επικράτεια Πολιτισμού» αποτελεί ένα ξεχωριστό τμήμα που υπάγεται στη Διεύθυνση Πολιτιστικών Δράσεων του υπουργείου. Στην ίδια Διεύθυνση υπάγονται ακόμα το Τμήμα Πολιτιστικών Κέντρων, ΟΤΑ, Σωματείων και Ιδρυμάτων και το Τμήμα Φεστιβάλ και Πολιτιστικών Εκδηλώσεων.

Ανεξάρτητα από το όνομα και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του καθενός από τους δύο θεσμούς, το υπουργείο Πολιτισμού δεν κατάφερε ούτε με αυτόν τον τρόπο να αλλάξει το καθεστώς που θέλει τους ΟΤΑ και τους πολιτιστικούς φορείς της περιφέρειας, να ζητούν άκριτα και κυρίως με κομματικά κριτήρια, πολιτιστικές επιχορηγήσεις για ευκαιριακές εκδηλώσεις, καλοκαιρινά φεστιβάλ και άλλες δράσεις που μακράν απέχουν από την έννοια του θεσμού ή από την συμβολή στην πολιτιστική ανάπτυξη.

Αντίθετα, το Δίκτυο Εικαστικών Εργαστηρίων (το οποίο ξεκίνησε το 1992 με κεντρικό πρόσωπο την εικαστικό Κλεοπάτρα Δίγκα – ιδρύτρια του Εικαστικού Εργαστηρίου Καλαμάτας τη δεκαετία του 1980 και νυν διευθύντρια του Εικαστικού Εργαστηρίου του Δήμου Πατρέων) κράτησε σαφώς χαμηλότερους τόνους ως προς τις προσδοκίες που δημιούργησε και τις υποσχέσεις που έδωσε. Αποδείχτηκε έτσι το πιο επιτυχημένο Δίκτυο του υπουργείου, ακόμα και μετά τη γιγάντωσή του (οι δώδεκα πόλεις που συμμετείχαν αρχικά, έγιναν τριάντα μέσα σε μια μόνο χρονιά το 1998).

«Τα εργαστήρια αντάλλασσαν προγράμματα και ιδέες. Συναντιούνταν σε κοινές εκθέσεις. Έκαναν συσκέψεις με τον υπεύθυνο συντονισμού στο ΥΠΠΟ. Οποιο καλό πρόγραμμα γεννιόταν σε ένα εργαστήριο απλωνόταν και στα άλλα. “Είχαμε πνεύμα συναγωνισμού και άμιλλας”, τονίζει η Κλεοπάτρα Δίγκα. “Δεν ήμασταν δίκτυο τύποις, αλλά στην πραγματικότητα. Τα πιο γερά εργαστήρια ανάγκαζαν τα ασθενέστερα να επιταχύνουν, να εξελιχτούν. Είχαμε τη δυναμική της ομάδας”» (Γεωργακοπούλου Βένα, 2006).

Τα τελευταία χρόνια, όμως, υπολειτουργεί και ουσιαστικά παραμένει ανενεργό λόγω έλλειψης χρηματοδότησης από το υπουργείο.

1.3 Η άσκηση πολιτιστικής πολιτικής από την τοπική αυτοδιοίκηση

Ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης σε θέματα πολιτισμού είναι εξαιρετικά σημαντικός, αφού αποτελεί τον φορέα εξουσίας που βρίσκεται πιο κοντά από κάθε

άλλον στον πολίτη, γεγονός που είναι πολύ σημαντικό σε ζητήματα αμιγώς κοινωνικής φύσης, όπως ο πολιτισμός. Παράλληλα «οι Δήμοι και οι Κοινότητες ως πρωτοβάθμιας μορφές Δημοκρατίας και γνήσιοι εκφραστές της λαϊκής παράδοσης, μπορούν να διαδραματίσουν πρωταρχικό ρόλο στη σύνθεση των πολιτισμών, στην προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, στη διατήρηση και προβολή των τοπικών ιδιαιτεροτήτων, αλλά και στη σύνδεση της πόλης με άλλους πολιτισμούς...». (Μπιτσάνη Ε., 2004, σ. 212)

Την τελευταία δεκαετία, η παγκοσμιοποιημένη αντίληψη των νέων δομών εξουσίας, έχει δώσει στις πόλεις έναν εντελώς διαφορετικό ρόλο σε σχέση με τις προηγούμενες δεκαετίες.

«Το κράτος-έθνος λοιπόν αποτελεί πλέον, ένα ενδιάμεσο επίπεδο ανάμεσα στο τοπικό και στο παγκόσμιο επίπεδο. Οι πόλεις, στα πλαίσια αυτής της διαδικασίας και μιλώ βεβαίως για πόλεις κάποιου μεγέθους, διαδραματίζουν σημαντικότατο ρόλο στην αναζήτηση αυτής της νέας ενότητας ρυθμίσεως. Οι πόλεις δεν θα πρέπει να θεωρούνται ως το κατώτατο επίπεδο του κράτους-έθνους όπως ήταν κάποτε». (Corijn Eric, 2002)

Στην Ελλάδα η πλειοψηφία των έργων υποδομής και προγραμμάτων σχετικών με τον πολιτισμό ελέγχεται και χρηματοδοτείται από τις τοπικές αρχές. Οι κυριότεροι τομείς στους οποίους μπορούμε να διακρίνουμε τις ενέργειες των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης που αφορούν στον πολιτισμό είναι: το θέατρο, η μουσική, ο χορός, οι εικαστικές τέχνες, ο κινηματογράφος, η καλλιτεχνική εκπαίδευση, τα γράμματα, ο λαϊκός πολιτισμός, τα πνευματικά κέντρα, τα συνέδρια και τα φεστιβάλ (Κόνσολα Ντόρα, 1990).

Υπάρχουν όμως και επιπλέον κίνητρα για την ουσιαστική ενασχόληση της τοπικής αυτοδιοίκησης με τον πολιτισμό.

«Οι εξελίξεις στην τεχνολογία και τις τηλεπικοινωνίες, κυρίως στο πλαίσιο της Κοινωνίας της Πληροφορίας, προσφέρουν τη δυνατότητα σε υψηλή διάχυση των πολιτιστικών αγαθών και υπηρεσιών, καθιστώντας παράλληλα την πολιτιστική κληρονομιά και το σύγχρονο πολιτισμό σημαντική πλουτοπαραγωγική πηγή για την κοινωνία. Τα πολυμέσα και οι υπηρεσίες on-line προσφέρουν νέους τρόπους πρόσβασης στην πολιτιστική κληρονομιά και το σύγχρονο πολιτισμό. Νέοι τρόποι πολιτιστικής κατανάλωσης αρχίζουν να εφαρμόζονται, οι οποίοι δημιουργούν ένα

καινούργιο κοινό». (Γασπαρινάτος Κώστας, Ιωαννίδης Γιάννης, Καλογήρου Άντα, 2005)

Χαράσσοντας πολιτιστική πολιτική και ανεξάρτητα από τις κατευθύνσεις της κεντρικής εξουσίας, η τοπική αυτοδιοίκηση πρέπει να βαδίζει ανάμεσα σε μια σειρά από θεωρητικά και ιδεολογικά δίπολα. Αναλύοντας τα δίπολα, η απάντηση ότι η καλύτερη επιλογή είναι η χρυσή τομή ανάμεσά τους, μοιάζει εύκολη. Στην πράξη, όμως, η τήρηση αυτής της λεπτής ισορροπίας αποδεικνύεται εξαιρετικά φιλόδοξη.

Το πρώτο δίπολο αφορά τον ορισμό για την **έννοια του ελληνικού πολιτισμού**, τον οποίο καλείται να δώσει η τοπική αυτοδιοίκηση, όπως και κάθε άλλος πόλος άσκησης πολιτιστικής πολιτικής.

«Απ' την αρχή της Μεταπολίτευσης... είμαστε σε κατάσταση παρατεταμένης πολιτιστικής αμηχανίας, επικαλυπτόμενης όμως όλο και περισσότερο από μια εσπεριόπληκτη εκδοχή εκσυγχρονισμού, αρκούντως αποδομητική παντός του ελληνικού, που, μαζί με το παρελθοντοκεντρικά απόνερα, πετάει και το «παιδί». [...] Καθίσταται ρητορικό το ερώτημα αν έχουμε πρόβλημα πολιτιστικής στρατηγικής. [...] Σερνόμαστε προς το μέλλον χωρίς πολιτική πολιτισμού στην Ευρώπη. [...] Χωρίς πολιτική πολιτισμού στο παγκοσμιοποιούμενο διεθνές περιβάλλον...». (Βάσσης Λαοκράτης, 2009, σ. 16-17)

Η ισορροπία ανάμεσα στον σύγχρονο δυτικό πολιτισμό και στις ανατολικές ρίζες της παράδοσής μας, δεν είναι φυσικά ζήτημα που καλείται να λύσει ένας Δήμος, αλλά είναι κάτι που θα κληθεί εκ των πραγμάτων να αντιμετωπίσει. Η χλιοπειπωμένη θέση ότι η Ελλάδα βρίσκεται στο σταυροδρόμι Ανατολής και Δύσης δεν απαντά ουσιαστικά στο ερώτημα. Κι όπως έλεγε σε ένα ποίημά του Μαχάτμα Γκάντι:

«Θέλω τα πολιτιστικά ρεύματα από όλα τα μέρη της γης να κυκλοφορούν στο σπίτι μου όσιο πιο ελεύθερα γίνεται. Σε κανένα απ' αυτά όμως δεν θα επιτρέψω να με παρασύρει...». (Βάσσης Λαοκράτης, 2009, σ. 21)

Το δεύτερο δίπολο αφορά στον προδιορισμό της **τοπικής πολιτιστικής ταυτότητας**, την οποία καλείται να αναδείξει η τοπική αυτοδιοίκηση. Τα όρια του «τοπικού» είναι συχνά δυσδιάκριτα και δεν ταυτίζονται πάντα με τα διοικητικά όρια ενός Δήμου, μιας Νομαρχίας ή μιας Περιφέρειας. Για ένα μεγάλο αστικό κέντρο, η πολιτιστική ταυτότητα δεν ορίζεται μονοδιάστατα από την παράδοση και το

παρελθόν του συγκεκριμένου τόπου, αλλά και από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των ανθρώπων που ζουν και εργάζονται σε αυτόν. Κι όταν οι άνθρωποι αυτοί είναι διαφορετικών εθνικοτήτων, θρησκειών, αντιλήψεων και καταβολών, τότε η έννοια της πολιτιστικής ταυτότητας γίνεται σύνθετη, αλλά και ενδιαφέρουσα ως προς τη μελέτη της.

Η μελέτη της πολυπολιτισμικότητας που βιώνουν σήμερα τα μεγάλα αστικά κέντρα σε όλο τον κόσμο, απασχόλησε το 2002 και το Συμβούλιο της Ευρώπης, στο πλαίσιο ενός προγράμματος με τίτλο «Πρόγραμμα Διαπολιτισμικού Διαλόγου και Αποφυγής Συγκρούσεων». Στους σκοπούς του προγράμματος περιλαμβάνονται: η ανάλυση των συγκρούσεων μεταξύ των πολιτιστικών και θρησκευτικών κοινοτήτων και των μηχανισμών που τις προκαλούν, καθώς και ο προσδιορισμός συγκεκριμένων πολιτιστικών δραστηριοτήτων για την πρόληψη των συγκρούσεων και την ανάληψη δράσεων για την προώθηση της συμφιλίωσης. (Κόνσολα Ντόρα, 2006)

«Οι πολιτιστικές παρεμβάσεις αποτελούν ένα προνομιακό πεδίο, όπου μπορεί να καλλιεργείται η ανοχή, η αποδοχή της ετερότητας, ο ανθρωπισμός και η αλληλεγγύη και να προωθείται το πρότυπο μιας πολύ-πολιτισμικής κοινωνίας για την οποία η συνύπαρξη διαφορετικών εθνικών, γλωσσικών και θρησκευτικών παραδόσεων αποτελεί στοιχείο εμπλουτισμού της». (ΚΕΔΚΕ, 2002)

Το τρίτο δίπολο αναφέρεται στην **επιλογή εκδηλώσεων και μορφών τέχνης**, οι οποίες προτείνονται από την τοπική αυτοδιοίκηση. Πρέπει να προηγούνται οι αναγνωρισμένοι επαγγελματίες του είδους και τα δημοφιλή καλλιτεχνικά σχήματα, τα οποία θα εξασφαλίσουν την προσέλευση του κοινού (έστω και ως «δόλωμα» για να βρεθούν οι πολίτες πιο κοντά στο πολιτιστικό έργο των Δήμων), ή πρέπει να δοθεί έμφαση στην τοπική πολιτιστική παραγωγή και στο ντόπιο δυναμικό;

Προφανώς οι πολίτες που δεν βιώνουν καθημερινά την πολιτιστική πανσπερμία της πρωτεύουσας ή που δεν έχουν τη δυνατότητα ταξιδιών στο εξωτερικό, δικαιούνται να λαμβάνουν δείγματα αυτής της πανσπερμίας μέσα από μετακλήσεις και πολιτιστικές ανταλλαγές. Άλλο τόσο προφανές είναι, όμως, ότι «λειτουργική πολιτιστική πολιτική ερήμην των Δήμων και των τοπικών κοινωνιών δεν νοείται...». (Βάσσης Λαοκράτης, 2009, σ. 33).

Ισορροπώντας ανάμεσα σε αυτά τα τρία δίπολα, οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης ανά την Ελλάδα έχουν την υποχρέωση διαρκών παρεμβάσεων στο

θέμα του πολιτισμού, είτε μέσα από μια μακροπρόθεσμα καλά σχεδιασμένη πολιτιστική πολιτική, είτε μέσα από άλλες λιγότερο φιλόδοξες παρεμβάσεις.

Στο πεδίο της πολιτιστικής πολιτικής, ο Δήμος μπορεί να επιτελέσει τρεις αλληλοτροφοδοτούμενες λειτουργίες: (Νούτσος Παναγιώτης, 2005)

α) ως συμπαραστάτης, ηθικά και οικονομικά, πολιτιστικών πρωτοβουλιών που αναλαμβάνουν ομόλογοι φορείς ή πρόσωπα,

β) ως παραγωγός, άμεσα ή έμμεσα, πολιτιστικών αγαθών,

γ) ως επιτελικός νους για τη σύλληψη και την προώθηση ενός σχεδίου πολιτιστικής πολιτικής.

Πιο αναλυτικά, η προσφορά ενός φορέα τοπικής αυτοδιοίκησης ως παράγοντα άσκησης πολιτιστικής πολιτικής μπορεί να περιγραφεί με τις ακόλουθες δράσεις:

- Μελέτη των τοπικών πολιτισμών
- Σύνδεση της τοπικής εκπαίδευσης και των τοπικών ΜΜΕ με τους τοπικούς πολιτισμούς
- Προστασία της τοπικής πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς
- Συγκεκριμένα κριτήρια για τη φιλοξενία πολιτιστικών εκδηλώσεων
- Υπό προϋποθέσεις στήριξη της παραγωγής παραδοσιακών προϊόντων και ειδών λαϊκής τέχνης
- Δημιουργία πολιτιστικών θεσμών και υποδομών
- Δημιουργία πολιτιστικών και ενημερωτικών δικτύων

Εκτός από το ρόλο της ως πυρήνα πολιτιστικής ευαισθητοποίησης, οι φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης έχουν σωστά αντιληφθεί πλέον ότι η πολιτιστική ανάπτυξη αποτελεί μοχλό για την άσκηση ευρύτερα αναπτυξιακής πολιτικής, μέσα από την ενίσχυση του τουρισμού, την παραγωγή προστιθέμενης αξίας για την περιοχή, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την ενίσχυση άλλων δομών όπως είναι οι εκπαιδευτικοί φορείς και οι συλλογικοί εκφραστές της κοινωνίας των πολιτών.

1.4 Ο ρόλος της τοπικής κοινωνίας

Η διακήρυξη που προέκυψε από το συνέδριο της ΚΕΔΚΕ στη Ζάκυνθο με τίτλο «Πόλη και πολιτισμός» αναφέρει σαφώς ότι «με την πρωτοβουλία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης θα πρέπει να δοκιμασθούν στο τοπικό πεδίο νέες εταιρικές σχέσεις, με τη

σύμπραξη του Δημοσίου, Ιδιωτικού και Εθελοντικού τομέα. Ιδιαίτερα σημαντικός στα νέα αυτά συλλογικά σχήματα είναι ο ρόλος των επιχειρήσεων και των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων». (ΚΕΔΚΕ, 2002)

Ο ρόλος της κοινωνίας των πολιτών δεν είναι φυσικά κάτι νέο στην ευρωπαϊκή δημόσια συζήτηση για το σχεδιασμό της πολιτιστικής πολιτικής. Υπό το βάρος των προσπαθειών για οικονομική ανασυγκρότηση των Ευρωπαϊκών χωρών, ήδη στα τέλη της δεκαετίας του '70 και κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '80, ενθαρρύνθηκαν πολιτικές που επικαλούνταν την αποκέντρωση εξουσιών από την κεντρική κυβέρνηση προς την περιφερειακή και την τοπική αυτοδιοίκηση. Οι τελευταίες συνδυάστηκαν με την εμφάνιση τοπικών και κοινωνικών κινημάτων που προβάλλουν νέα πολιτιστικά αιτήματα (Bianchini F., Markinsons P., 1993).

Η σχέση του πολιτισμού με τις άτυπες ή τυπικές μορφές οργάνωσης της κοινωνίας των πολιτών είναι αμφίδρομη. Η πολιτιστική δημιουργία έχει ανάγκη την ανανέωση που προέρχεται μέσα από τα μηνύματα της τοπικής κοινωνίας, αλλά και ο ίδιος ο πολιτισμός στην οργανωμένη του μορφή μπορεί να προσφέρει σημαντικά στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

«Οι πολιτιστικές πολιτικές επιβάλλεται να δώσουν νόημα και υπόσταση στις αξίες της αυτενέργειας, της ανοχής στη διαφορετικότητα και της κοινωνικής αλληλεγγύης. Ο πολιτισμός επιβάλλεται να δημιουργεί συνθήκες κοινωνικού πλουραλισμού που θα αμφισβητούν την εγωιστική ιδιοτέλεια που παράγεται στο πλαίσιο της αγοράς αλλά και τη γραφειοκρατία και τα πελατειακά και δίκτυα ελέγχου του κράτους» (Γασπαρινάτος Κώστας, Ιωαννίδης Γιάννης, Καλογήρου Άντα, 2005)

Ο εμπλουτισμός της έννοιας της πολιτιστικής δημοκρατίας θα πρέπει να δώσει και νέα ώθηση στη λειτουργία των εθελοντικών οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα του πολιτισμού. Οι οργανώσεις αυτές παίζουν σημαντικό ρόλο στην κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη, δραστηριοποιούνται ως μη κερδοσκοπικοί φορείς και επιλέγουν να ασχοληθούν με μία ή περισσότερες μορφές τέχνης, διοργανώνοντας εκδηλώσεις, συζητήσεις, δράσεις στήριξης της ερασιτεχνικής δημιουργίας, εκδίδοντας περιοδικά και βιβλία και επιδιώκοντας την προσέλκυση νέων μελών και την ευαισθητοποίηση του τοπικού πληθυσμού. Η χρηματοδότηση αυτών των οργανώσεων γίνεται μέσα από τις συνδρομές των μελών τους, τα έσοδα από τις δραστηριότητές τους (πωλήσεις, εισιτήρια κ.τ.λ.), αλλά και

από τη στήριξη της Πολιτείας ή της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Μια ειδική κατηγορία εθελοντικών οργανώσεων είναι αυτή που δεν περιορίζεται στις καθιερωμένες δράσεις όπως οι εκδόσεις ή οι εκδηλώσεις, αλλά προτείνει νέους δρόμους χάραξης πολιτιστικής πολιτικής, επιχειρεί να συνδιαλλέγεται ευθέως με τους φορείς εξουσίας, επιμένει στις νέες μορφές τέχνης και στηρίζεται στη διαδικασία παραγωγής ιδεών και προτάσεων. Με τον τρόπο αυτό αναγκάζουν την Πολιτεία (υπουργείο Πολιτισμού) ή την Τοπική Αυτοδιοίκηση να συνεργαστεί μαζί τους και να υιοθετήσει αρκετές από τις προτάσεις τους (Κόνσολα Ντόρα, 2006, σ. 209)

Με δεδομένο ότι οι αλλαγές που παρατηρούνται διαρκώς στη χάραξη της πολιτιστικής πολιτικής, αλλά και με βάση τα νέα δεδομένα που έρχονται από το διεθνή χώρο, πολλές από τις εθελοντικές πολιτιστικές οργανώσεις θα οδηγηθούν αναπόφευκτα να αλλάξουν τρόπο δουλειάς, αλλά και στον επανακαθορισμό των στόχων τους.

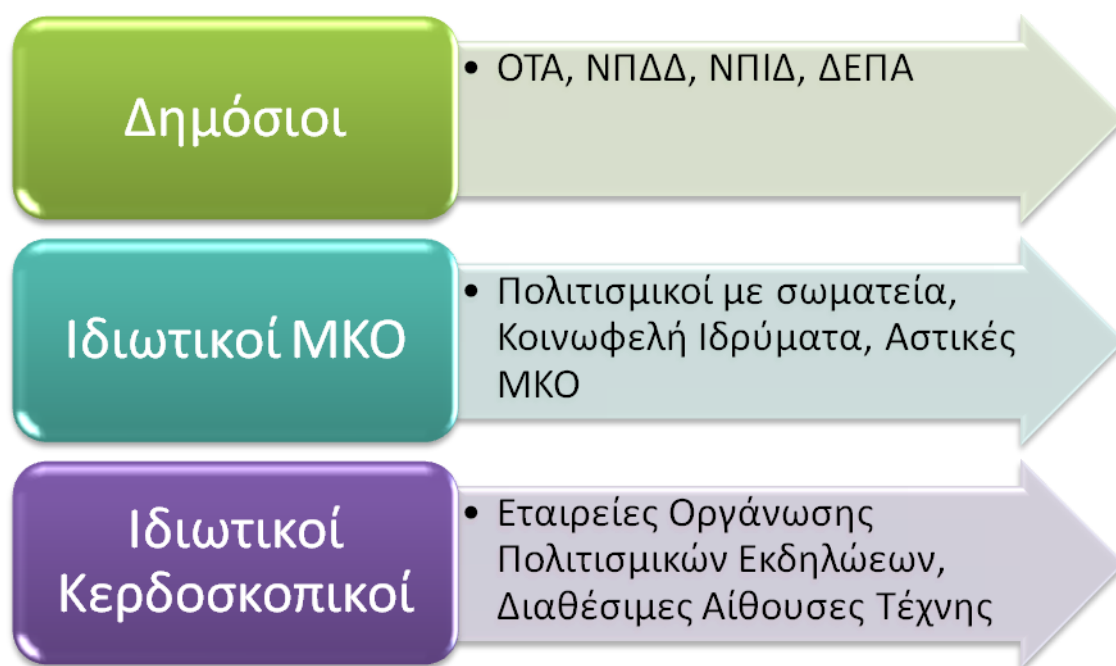
Η εμπειρία των περιβαλλοντικών οργανώσεων, στις οποίες τις τελευταίες δύο δεκαετίες παρατηρήθηκαν εντυπωσιακές αλλαγές (όχι πάντα προς το καλύτερο) μπορεί να αποτελέσει ένα χρήσιμο οδηγό και για τις οργανώσεις στον τομέα του πολιτισμού. Η αποφυγή των σημαντικών λαθών που έγιναν από τις μη κυβερνητικές περιβαλλοντικές οργανώσεις, αλλά και η δημιουργική αναπαραγωγή των καλών πρακτικών, μπορεί να επιφέρει εξαιρετικά αποτελέσματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

2.1 Η έννοια του Πολιτιστικού Οργανισμού

Σε μια προσπάθεια να αποσαφηνίσουμε τον όρο «πολιτισμικός οργανισμός» αρχικά θα επεξεργαστούμε την έννοια του οργανισμού. Ως οργανισμός νοείται ένα σύνολο ατόμων τα οποία συνεργάζονται ή και εργάζονται κάτω από την ίδια ιεραρχική κλίμακα για την επίτευξη ενός ή περισσότερου κοινού σκοπού. Κατ' επέκταση ο πολιτισμικός οργανισμός θα μπορούσε να πάρει την διάσταση ενός οργανισμού, του οποίου η κύρια δραστηριότητα είναι η πολιτισμική προβολή. Πιο συγκεκριμένα, πολιτισμικός οργανισμός είναι ο οργανισμός ο οποίος διαθέτει συγκεκριμένες διαδικασίες διοίκησης, λειτουργίες διαχείρισης και αρχές γενικού (δημόσιου) συμφέροντος για την παραγωγή, τη διαχείριση και την προώθηση των πολιτισμικών αγαθών (Γκαντζιάς Α., 2008). Ενδεικτικά αναφέρεται ότι οι πολιτισμικοί οργανισμοί ανάλογα με την κυριότητα στην οποία ανήκουν διακρίνονται σε:

2.2 Το σύγχρονο μοντέλο διαχειριστή πολιτιστικού οργανισμού

Στο σημείο αυτό και αναφορικά με το σύνολο των πολιτισμικών οργανισμών, αξίζει να σημειωθεί ότι από πλευράς στρατηγικής πορείας και κατ' επέκταση διαχείρισης, διαφοροποιούνται από τους άλλους οργανισμούς υπό το πρίσμα της φύσης της δραστηριότητας και τις ανάγκες που αυτό δημιουργεί. Πιο συγκεκριμένα, η

διαχείριση ενός μουσείου εμπεριέχει λειτουργίες όπως: σχεδιασμός πλάνου εργασιών αναφορικά με το είδος του έργου που παρουσιάζει ο πολιτισμικός οργανισμός, το μάρκετινγκ, η έρευνα και ανάπτυξη νέων προσοδοφόρων δραστηριοτήτων/διεργασιών, ο έλεγχος και διασφάλιση ποιότητας υπηρεσιών ή και διατήρησης του χώρου καθώς και ο τακτικός επαναπροσδιορισμός των επιθυμητών στόχων συναρτήσει των συνθηκών της εποχής.

Στο πλαίσιο αυτό, η διαχείριση μιας πολιτισμικής μονάδας είναι ο παράγοντας που έχει αποτέλεσμα την παραγωγή, την αξιοποίηση, την προώθηση και την αξιολόγηση των πολιτισμικών αγαθών, πάντα με βάση τις αρχές του δημοσίου συμφέροντος. Με άλλα λόγια, η διαχείριση των πολιτισμικών μονάδων ορίζεται από τον Γκατζιά ως «η επιστημονική μεθοδολογία, η οποία προσδιορίζει τη συμμετοχική και ανθρωποκεντρική διάσταση της διαχείρισης διαμορφώνοντας τις βασικές λειτουργίες της με βάση τις αρχές του γενικού (δημόσιου) συμφέροντος και την ικανοποίηση των επιθυμιών, των αναγκών και των προσδοκιών των καταναλωτών/πολιτών» (Γκατζιάς Α., 2008, σ. 6).

Τις τελευταίες δεκαετίες συντελέστηκαν θεμελιακές αλλαγές, οι οποίες συνίστανται στην ανάγκη επιβίωσης μέσα στο ταχύρυθμο εξελισσόμενο διεθνές περιβάλλον, στην επικράτηση του Ιαπωνικού Μάνατζμεντ, στην παρουσία απαιτητικών καταναλωτών (Middleton V., όπως αναφ. στο Χαμπούρη-Ιωαννίδου, 2003, σ. 27), καθώς επίσης και στην ολοκλήρωση της μετάβασης από την προφορική, στη γραπτή και πρόσφατα στην εικονική επικοινωνία, στην αλλαγή τόσο των μέσων επικοινωνίας, όσο και των απόψεων για την πολιτιστική διάσταση της ζωής μας, στην εμπορευματοποίηση των περισσότερων πολιτιστικών αγαθών από την καταναλωτική μας κοινωνία (Παπαδάκης Β., 2002, σ. 183). Οι παραπάνω αλλαγές συσχετίζονται των αυξανόμενων αριθμών πολιτιστικών οργανισμών που ανεβάζει κατά κόρον τον δείκτη ανταγωνιστικότητας, κάνουν επιτακτική την υιοθέτηση στρατηγικού σχεδιασμού κάθε πολιτιστικού οργανισμού σε εγχώριο γεωγραφικό πλαίσιο και όχι μόνο. Υπεύθυνος για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση του στρατηγικού σχεδιασμού αλλά και πάσα λειτουργία που διέπει έναν πολιτισμικό οργανισμό, είναι ο διαχειριστής του πολιτισμικού οργανισμού.

Από πρακτικής σκοπιάς, τίθεται το ερώτημα για το αν ο διαχειριστής ενός πολιτισμικού οργανισμού πρέπει να είναι ειδικός επιστήμονας ή ένας καλός μάνατζερ

επιχειρήσεων. Ανά το πέρας των χρόνων υπάρχει έντονη διαφωνία και αντίλογος καθώς θεωρείται ότι αν ένας μάνατζερ επιχειρήσεων, ο οποίος δεν γνωρίζει ούτε και φέρει την ιδεολογία ενός πολιτισμικού οργανισμού υπό το πρίσμα ότι οι πολιτισμικοί οργανισμοί δεν εμπορεύονται «κοινά» προϊόντα, δεν θα μπορούσε ούτε και θα έπρεπε να αναλάβει την διαχείριση ενός πολιτισμικού οργανισμού. Μια τέτοια επιλογή θα εισήγαγε τη βαριά επιρροή της εμπορευματοποίησης σε οργανισμούς, οι οποίοι διεκπεραιώνουν ένα μεγάλο αριθμό λειτουργιών που δεν μπορούν ποτέ να είναι εμπορικές (Forp M.A., 1997, σ. 187). Άλλωστε, από ιδεολογικής άποψης, ένας πολιτισμικός οργανισμός δεν έχει ως στόχο το αμερόληπτο κέρδος αλλά την ανάδειξη της τέχνης σε κάθε μορφή, τη διατήρηση της ιστορικής μνήμης, την κοινωνική αφύπνιση και εν γένει την ανάδειξη των πολιτιστικών αξιών. Στον αντίποδα, ένας ειδικός επιστήμονας, ο οποίος ενστερνίζεται την ιδεολογία και την ιδιαιτερότητα του πολιτισμικού οργανισμού, δεν είναι σε θέση να προβλέψει οργανωτικές διαρροές ή να σχεδιάσει αποτελεσματικά τη στρατηγική πολιτική του οργανισμού για τον λόγο ότι πρόκειται για μια διαδικασία που ουσιαστικά δεν αφορά στην κύρια δραστηριότητά του, ή αλλιώς, δεν συγκλίνει με την επαγγελματική του πορεία και εξειδίκευση. Με άλλα λόγια, οι διαχειριστικές γνώσεις, οι οργανωτικές ικανότητες και η κατανόηση των γενικών νόμων της αγοράς είναι από τις σημαντικές ιδιότητες του διαχειριστή μιας επιχείρησης (Γκαντζιάς Α., 2008, σ. 74). Κατά συνέπεια κρίνουμε ότι η επιλογή ενός διαχειριστή πολιτισμικού οργανισμού πρέπει να συνάδει με επιστημονική γνώση στο αντικείμενο και στους καλλιτέχνες - δημιουργούς αυτών - προκειμένου να αναδείξει την τέχνη με τον καλύτερο δυνατό τρόπο και συνάμα να εμπεριέχει κινήσεις βελτιστοποίησης των οργανωτικών του δεξιοτήτων όπως μετεκπαίδευση, συμμετοχή σε ανάλογα σεμινάρια και συνέδρια και συνεργασία με το σύνολο των υπαλλήλων συνεργατών για την αξιοποίηση πληροφοριών μέσα από την δική τους σκοπιά.

2.3. Στρατηγικός σχεδιασμός

Ο σημαντικός ρόλος της στρατηγικής επέμβασης στη διαχείριση του οργανισμού καθιστά την εφαρμογή της απαραίτητο εργαλείο, καθώς συμβάλλει καθοριστικά στην επίτευξη της πολιτιστικής αποστολής του οργανισμού που έχει «μετρήσιμες

επιπτώσεις στην εκπαίδευση, στην οικονομία, την εξωτερική πολιτική, την εθνική αυτοσυνείδηση και την ανάπτυξη» (Σκαλτσά Ματούλα, 2001, σ. 23). Με άλλα λόγια, η στρατηγική πολιτική του κάθε συστήματος ή υποσυστήματος του κάθε πολιτιστικού οργανισμού φέρει την αναγκαιότητα για εστίαση στην γνώση και στις αξίες που προσβέβει κάθε οργανισμός. Υψίστης σημασίας για τον στρατηγικό σχεδιασμό αποτελεί η αποτύπωση του οράματός του απαντώντας σε ερωτήματα τα οποία σχετίζονται με τον λόγο που δημιουργήθηκε, και του τι θέλει να αποδώσει στο κοινό. Ο στρατηγικός σχεδιασμός απαιτεί σύνθετη σκέψη για τον λόγο ότι εμπεριέχει ένα σύνολο αποφάσεων αναφορικά με την χρήση και την αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων μέσων και δυνάμεων με σκοπό την προώθηση και την απόδοση της τέχνης σε κάθε μορφή (Wood G& Rentschler R., 2003)

Για τη σχεδίαση των στρατηγικών του επιλογών, ο οργανισμός θα πρέπει να λάβει υπόψη τα παρακάτω στοιχεία (Χαμπούρη-Ιωαννίδου, 2003, σ.σ. 52-53):

- ✓ Την ύπαρξη μιας συνολικής στρατηγικής που θα ακολουθήσει ως βάση για τη λειτουργία και τη διαχείρισή του.
- ✓ Την ύπαρξη ενός πλαισίου εναλλακτικών κατευθύνσεων τις οποίες μπορεί να επιλέξει ο οργανισμός.
- ✓ Την ύπαρξη εναλλακτικών μεθόδων μέσω των οποίων κάθε στρατηγική κατεύθυνση ανάπτυξης, λειτουργίας και διαχείρισης μπορεί να επιτευχθεί. Οι εναλλακτικές μέθοδοι εμπεριέχουν την ανάπτυξη του οργανισμού με τους ήδη διαθέσιμους πόρους, την απόκτηση των απαιτούμενων πόρων και στην από κοινού ανάπτυξη στρατηγικών με άλλους οργανισμούς.

Τέλος, για την ολοκλήρωση του στρατηγικού σχεδιασμού και της υλοποίησής αυτού, η επιχείρηση πρέπει να ελέγχει την πορεία των αποτελεσμάτων, να παρατηρεί το εξωτερικό περιβάλλον υπό το πρίσμα επιρροής που μπορεί να έχει για την επιχείρηση και σε ενδεχόμενη περίπτωση που χρειάζεται να επαναπροσδιορίσει τους στόχους και τη στρατηγική πλεύση που πρέπει να ακολουθήσει (Kotler P., 2000).

2.4. Θεωρητικές προσεγγίσεις για την ανάπτυξη στρατηγικής

Στο σημείο αυτό είναι σημαντικό να αναφερθούμε στις βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις σχετικά με την διαμόρφωση και ανάπτυξη στρατηγικής. Ειδικότερα:

- Η κλασσική σχολή της στρατηγικής σκέψης αντλεί το θεωρητικό της υπόβαθρο στην στρατιωτική ηγεσία και εστιάζει στην ορθολογιστική άποψη ότι η στρατηγική πρέπει να σχεδιάζεται, για την απόδοση του μέγιστο κέρδους, πριν από κάθε άλλη λειτουργία.
- Εν συνεχεία, η εξελικτική στρατηγική σχεδίαση στηρίζεται στην άποψη ότι δεδομένου της συνεχούς αλλαγής του εξωτερικού περιβάλλοντος είναι άσκοπο να προδιαγράφεται πλήρως η στρατηγική ενός οργανισμού. Αντ' αυτού θα πρέπει να επιλέγονται στρατηγικές κινήσεις που να συμβαδίζουν με τις αλλαγές και επιρροές του περιβάλλοντος.
- Η διαδικαστική στρατηγική από ιδεολογικής άποψης συμβαδίζει με την εξελικτική ενώ συνάμα υποστηρίζει ότι το σύνολο των στρατηγικών αποφάσεων δεν δύναται απλά να λαμβάνονται από τα ανώτερα κλιμάκια του πολιτισμικού οργανισμού και να επιβάλλονται στα κατώτερα για τον λόγο ότι είναι πολύ πιθανό να μην εφαρμοστούν.
- Η συστημική θεωρητική προσέγγιση υποστηρίζει ότι η στρατηγική σχεδίαση πρέπει να γίνεται σύμφωνα με το γενικό πλαίσιο του κάθε πολιτισμικού οργανισμού και στοιχείων του εξωτερικού περιβάλλοντος και να μην ακολουθεί προκαθορισμένα πρότυπα που δεν απευθύνονται σε αυτούς.

Τέλος, η νεότερη θεωρητική προσέγγιση υποστηρίζει ότι μια επιτυχημένη στρατηγική εμπεριέχει την αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων παραγωγικών πόρων και συνάμα καθορίζεται από τις ηγετικές, διαχειριστικές και επικοινωνιακές δεξιότητες και ικανότητες του διαχειριστή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΜΑΝΑΤΖΕΜΕΝΤ –ΜΑΝΑΤΖΕΜΕΝΤ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

Στη διοικητική θεωρία και πρακτική, υπάρχει διαθέσιμη πληθώρα ορισμών της έννοιας της διοίκησης, ανάλογα με τη θεωρητική αφετηρία και προσέγγιση των μελετητών, μέσα από τις οποίες αναδεικνύεται ως κοινό σημείο αναφοράς η προσπάθεια να προσδιοριστούν οι βασικές λειτουργίες και τα στάδια της διοικητικής διαδικασίας, με γνώμονα την επιλογή του κατάλληλου διοικητικού μοντέλου, ευέλικτου και ανθρωποκεντρικού, μέσω του οποίου θα επέλθει η ανάπτυξη αγαθών και υπηρεσιών και θα προωθηθεί η ικανοποίηση του δημόσιου συμφέροντος (Γκατζιάς Α., 2008, σ. 1-8). Ο πρώτος που έθεσε τα θεμέλια για την επιστημονική μελέτη της “Θεωρίας της Διοίκησης” υπήρξε ο Η. Fayol, σύμφωνα με τον οποίο για την εύρυθμη λειτουργία ενός οργανισμού, χρειάζεται να συνυπάρχουν σε ισορροπία ο προγραμματισμός, η οργάνωση, ο έλεγχος και η ηγεσία (Μπατσιας et al., σ. 29 & 35-6).

Στην παρούσα μελέτη, υιοθετείται ο κάτωθι ορισμός της διοίκησης που αφορά ειδικότερα τους πολιτιστικούς οργανισμούς : *«Διαχείριση των πολιτιστικών αγαθών είναι η επιστημονική μεθοδολογία, η οποία προσδιορίζει τη συμμετοχική και ανθρωποκεντρική διάσταση της διαχείρισης, διαμορφώνοντας τις βασικές λειτουργίες της με βάση τις αρχές του γενικού (δημόσιου) συμφέροντος και την ικανοποίηση των επιθυμιών, των αναγκών και των προσδοκιών των καταναλωτών/πολιτών»*(Γκατζιάς Α., 2008, σ.2).

Με γνώμονα τον ορισμό αυτό, αναλύονται κατωτέρω συνοπτικά οι βασικές λειτουργίες της διοίκησης, οι οποίες συνυπάρχουν και αλληλεπιδρούν συνεχώς εντός του διοικητικού συστήματος και είναι συνυφασμένες με το ιδρυτικό όραμα του οργανισμού.

3.1. Οι λειτουργίες της διοίκησης ενός πολιτιστικού οργανισμού

Ο σχεδιασμός (προγραμματισμός) αποτελεί την πρώτη κατά σειρά λειτουργία

της διοικητικής διαδικασίας και το σημείο αναφοράς για την ανάπτυξη των υπολοίπων, κατά χρονική διαδοχή, λειτουργιών (Μπουραντάς Δ.,1992,σ.35). Στο στάδιο, αυτό οι ιθύνοντες- διαχειριστές, φροντίζουν να προβούν αρχικά σε μια, κατά το δυνατόν αντικειμενική, αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης του οργανισμού, καθώς και να διατυπώσουν με σαφήνεια τους σκοπούς και στόχους του φορέα, το όραμα για τη μελλοντική του πορεία και ανάπτυξη, αλλά και τον τρόπο, τη στρατηγική, με την οποία μπορούν τα προαναφερθέντα να μετουσιωθούν σε προγράμματα (Παπαδάκης Β., 2002, σ. 150-2). Το στάδιο αυτό συνιστά κομβικό σημείο ανατροφοδότησης για όλες τις υπόλοιπες διοικητικές λειτουργίες.

Κατά το στάδιο της οργάνωσης, εξειδικεύονται οι συγκεκριμένες εργασίες (θέσεις εργασίας) που απαιτούνται για την επίτευξη των σκοπών και των στόχων του οργανισμού, όπως αυτοί προσδιορίστηκαν με τη λειτουργία του προγραμματισμού (Μπουραντάς Δ., 1992, σ.63-7). Οι εν λόγω εργασίες ομαδοποιούνται σε γενικές δραστηριότητες, προκειμένου να διευκολύνεται η διαδικασία λήψης αποφάσεων, ενώ επίσης επιλέγεται το κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό, είτε από το υπάρχον διαθέσιμο είτε μέσω προσλήψεων, το οποίο θα στελεχώσει τις θέσεις εργασίας. Επιπλέον, καθορίζεται το οργανόγραμμα του οργανισμού βάσει του οποίου οριοθετούνται οι σχέσεις εξουσίας μεταξύ των εργαζομένων, η δικαιοδοσία, η ευθύνη και υπευθυνότητά τους και διαμορφώνεται το διαχειριστικό πλαίσιο του φορέα ως προς τους διαθέσιμους πόρους (ανθρώπινους και υλικούς) (ό.π.σ.116). Τέλος, επιλέγεται το κατάλληλο μοντέλο αξιολόγησης- ανατροφοδότησης, προκειμένου η πορεία υλοποίησης και η αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων να ελέγχεται με σαφή σημεία καθόλη την πορεία υλοποίησης (Κουτούζης Μ.,1999, σ.64-5).

Η διοικητική αυτή λειτουργία βρίσκεται σε άμεση συνάρτηση με τις υπόλοιπες βασικές λειτουργίες της διοίκησης και αφορά τη διαδικασία της ηγεσίας (καθοδήγησης) στο πλαίσιο ενός οργανισμού, μέσω της οποίας, ένα κατά κανόνα προϊστάμενο μέλος, ο διαχειριστής- manager, παρεμβαίνει για τον συντονισμό και την εύρυθμη και ισορροπημένη λειτουργία όλων των επιμέρους τμημάτων και εργαζομένων, διαμορφώνοντας συγκεκριμένες κατευθύνσεις με σκοπό τη συλλογή πληθώρας πληροφοριών που θα οδηγήσουν στη λήψη των κατάλληλων αποφάσεων για την επίτευξη των επιθυμητών σκοπών και στόχων του οργανισμού (Μπουραντάς Δ., 1992, σ.198-201).

Στις αρμοδιότητές του, συγκαταλέγεται η άσκηση επιρροής, μέσω διαφόρων επικοινωνιακών τεχνικών, ρητών οδηγιών και κανόνων λειτουργίας, στη συμπεριφορά και τις ενέργειες των λοιπών εργαζομένων του φορέα, αποσκοπώντας στην επίτευξη συγκεκριμένων στόχων που συνάδουν με το όραμα για τη μελλοντική πορεία του οργανισμού. Το εγχείρημα αυτό ενδέχεται να έχει ανταπόκριση, ή και όχι εκ μέρους των εργαζομένων, καταδεικνύοντας έτσι τη δυναμική και τις ηγετικές ικανότητες του προσώπου που επιλέγεται για τη θέση αυτή. Γενικά, ο τρόπος επιλογής του ηγέτη αποτελεί για κάθε φορέα, αλλά και για την επιστημονική σκέψη, ένα πεδίο γόνιμου προβληματισμού και ρητορικής, καθώς δεν υπάρχει ευρύτερη συναίνεση ως προς τα κατάλληλα κριτήρια με τα οποία μπορεί να επιτευχθεί κάθε φορά η άριστη επιλογή του προσώπου αυτού (ό.π.σ.230-40).

3.2. ART MANAGEMENT

Η διαχείριση του πολιτισμού είναι η υιοθέτηση των λειτουργιών του management για την επίτευξη των σκοπών των πολιτιστικών οργανισμών που είναι η παραγωγή εκδηλώσεων Τέχνης και πολιτισμού ή πολιτιστικών αγαθών και «προϊόντων». Το Art Management μας προσφέρει το πλαίσιο στο οποίο πρέπει να κινείται η πολιτιστική διαχείριση για να διαφυλάττει την πολιτιστική της αποστολή.

Η διαχείριση της τέχνης ξεκινά από το ερώτημα του τι είναι η Τέχνη ; Η Τέχνη σύμφωνα με τον Raymond Williams είναι μία από τις τέσσερις διαφορετικές καταστάσεις που εμπεριέχονται στην κουλτούρα που είναι οι ακόλουθες :

- 1) Μια γενική κατάσταση ή συνήθεια του μυαλού .
- 2) Η γενική κατάσταση της πνευματικής ανάπτυξης της κοινωνίας σαν ένα σύνολο.
- 3) Το γενικό σώμα των τεχνών .
- 4) Ένα συνολικό τρόπο ζωής , υλικό, διανοητικό και πνευματικό .

Ο Williams επικεντρώνεται στην κουλτούρα και την περισσότερο διαδεδομένη χρήση αυτής ως « ένα ανεξάρτητο όνομα το οποίο περιγράφει δημιουργίες , πρακτικές αλλά και διανοητικές και ειδικά καλλιτεχνικές δραστηριότητες ». Στην κουλτούρα περιλαμβάνονται οι τέχνες του θεάματος και οι εικαστικές τέχνες με την παραδοσιακή έννοια που ονομάζεται τέχνη και περιέχει την μουσική , το μπαλέτο, την όπερα , το θέατρο, την ζωγραφική, την γλυπτική .

Επεκτείνοντας τα όρια αυτά υπάρχει ένας προβληματισμός για τα ιδρύματα τα οποία επιτρέπουν στις τέχνες και την κουλτούρα να τεθούν σε διάθεση . Μια τέτοια περίπτωση είναι εναντίον της θεώρησης των ταινιών ως τέχνης , για αυτές υπάρχουν τέσσερεις καταγγελίες ότι είναι εμπορικές , είναι αποτέλεσμα της συνεργατικότητας άρα δεν παράγονται από ένα καλλιτέχνη , είναι τεχνολογικά προϊόντα και τέλος είναι ένα ανακάτεμα ειδών .

Οι συζητήσεις αυτές που έχουν αρχίσει από προηγούμενες γενιές παραμένουν ανεπίλυτες . Για παράδειγμα είναι γνωστό , από την δεκαετία του '30, το ρητό του Walter Benjamin's ; ότι « δεν υπάρχει τεκμήριο πολιτισμού που να μην είναι την ίδια στιγμή και τεκμήριο βαρβαρότητας » Αυτή είναι ακριβώς η αντίθετη άποψη με αυτή του Kenneth Clark που θεωρούσε τέχνη και τις φημισμένες τηλεοπτικές σειρές

Ωστόσο στις μέρες μας που η μαζική κουλτούρα είναι η πιο δημοφιλής και έχουν αναπτυχθεί οι δημιουργικές βιομηχανίες , η τέχνη με την παραδοσιακή έννοια έχει επεκτείνει τα στενά όριά της συμπεριλαμβάνοντας ανάμεσα στις άλλες περιοχές της τον σχεδιασμό , την μόδα , την ποπ μουσική , ταινίες, βίντεο, εκδόσεις, διαφήμιση (Derrick C., 2008: 9 -11 , Πασχαλίδης Γρ, Χαμπούρη – Ιωαννίδου Λ., 2002, σ.89-118)

3.3. Οι ρίζες της διαχείρισης της τέχνης και η γέννηση του ART MANAGEMENT .

Η διαχείριση της Τέχνης ξεκινά από πολύ παλιά καθώς ήταν μια εγκατεστημένη πρακτική πολύ πριν το Management προσεγγιστεί επιστημονικά. Ο Giép Hagoort αναφέρει πως οι ρίζες της διαχείρισης αυτής ξεκινούν τον 6^ο αιώνα π.Χ.. στην Αρχαία Ελλάδα, όπου ο Θέσπης , καινοτομώντας τον θεατρικό του οργανισμό ,εισήγαγε στο καλλιτεχνικό του μέρος τον ατομικό ηθοποιό . Αυτός ο ηθοποιός – υποκριτής ήταν η αρχή για μια τέχνη του θεάματος σχεδιασμένης για να διασκεδάξει το κοινό. Μετά από αυτή την πράξη καινοτομίας , αυτός πειραματίστηκε με τις μάσκες , για να δώσει στα μέλη της θεατρικής ομάδας διαφορετικές ταυτότητες . Τα φεστιβάλ στην Αρχαία Ελλάδα ήταν οργανωμένα όπως ακριβώς είναι σήμερα τα φεστιβάλ στο Εδιμβούργο , στο Σάλτσμπουργκ , στο Γιοχάνεσμπουργκ , στην Βομβάη , στο Άμστερνταμ , κλπ. Ένας γενικός διαχειριστής διαχειριζόταν όλο το

φεστιβάλ και οργάνωνε τους καλλιτεχνικούς διαγωνισμούς με μια ανεξάρτητη επιτροπή . Επιπρόσθετα υπήρχε ένας ετήσιος υποστηρικτής ,ο χορηγός , που χρηματοδοτούσε το φεστιβάλ . Κατά την διάρκεια του φεστιβάλ , ένας οργανισμός ιδρύοταν για την παραγωγή του προϊόντος , των θεατρικών παραστάσεων , για να διαχειριστεί τις εκδηλώσεις και για να εποπτεύει τις παραστάσεις που παρακολουθούσαν περισσότεροι από 10.000 επισκέπτες .

Η διαχείριση της Τέχνης είναι μια μακριά ιστορία αλλά καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη του Art Management έπαιξαν το συμβούλιο της Τέχνης που ίδρυσε το 1945 η Μεγάλη Βρετανία - ACGB -(Arts Council of Great Britain) και το αντίστοιχο συμβούλιο NEA (National Endowment for the Arts) στην Αμερική το 1960 . Το 1966 δε ξεκίνησε το Harvard Summer School Institute in Arts Administration . Το μοντέλο που εισήγαγε το Harvard και οι σχολές που το ακολούθησαν δέχτηκε έντονη κριτική . Ο Haacke το 1986 γράφει ότι τα αναγνωρισμένα αυτά εκπαιδευτικά ιδρύματα που διέθεταν υψηλό κύρος δημιούργησαν μια νέα ράτσα art managers που ήταν πεπεισμένοι ότι η τέχνη μπορεί και οφείλει να πουληθεί όπως η παραγωγή και το marketing των άλλων εμπορευμάτων .

3.4. Η σπουδαιότητα της ηγεσίας του συντονισμού και της αξιολόγησης

Το πέμπτο βασικό σημείο του συστήματος διαχείρισης των (πολιτιστικών) αγαθών/ υπηρεσιών, αφορά την επιλογή του κατάλληλου ελεγκτικού μηχανισμού, ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τους στόχους του οργανισμού, μέσω του οποίου αποτιμάται η αποδοτικότητα και η αποτελεσματικότητα των ενεργειών και των υπαλλήλων, καθώς και η ποιότητα των υπηρεσιών και αγαθών με στόχο την αναβάθμισή τους (Μπουραντάς Δ., 1992, σ.124-7). Το σύστημα ελέγχου διαρθρώνεται κατά κανόνα από θεσπισμένα σημεία ελέγχου, σύμφωνα με τα επιθυμητά πρότυπα απόδοσης σε κάθε στάδιο της διοικητικής διαδικασίας, με σκοπό να επισημανθούν αποκλίσεις, αδυναμίες και αστοχίες, ώστε μέσω της ανατροφοδότησης να ληφθούν τα ανάλογα διορθωτικά μέτρα που θα συμβάλλουν στην ικανοποίηση των αναγκών και των επιθυμιών τόσο των πολιτών, όσο και των εργαζομένων του φορέα(ό.π.σ.130-1).

Στα καθήκοντα των πολιτιστικών διαχειριστών περιλαμβάνεται ο συντονισμός

του ανθρώπινου δυναμικού του οργανισμού, ώστε να καλυφθούν όλες οι θέσεις εργασίας του οργανογράμματος με το ήδη υπάρχον προσωπικό, ή μέσω νέων προσλήψεων (Κουτούζης Μ.,1999,σ.96-97). Η επιλογή του κατάλληλου αριθμού εργαζομένων για τον φορέα, καθώς και η μέριμνα για την εύρυθμη ροή και εξέλιξη αυτών, συνδράμει στην αρμονική λειτουργία του φορέα, την ελαχιστοποίηση επικοινωνιακών θορύβων που πιθανόν να οδηγήσουν σε εσωτερικές συγκρούσεις και ανταγωνισμό και γενικά την αναχαίτιση όλων των προσκομμάτων που μπορούν να αναστείλουν τη δυναμική ανάπτυξη του πολιτιστικού οργανισμού (Μπουραντάς Δ., 1992, σ.266-268).

Υπό το πρίσμα αυτό, είναι σκόπιμο ο διαχειριστής- manager να εφαρμόζει διαχειριστικές και διοικητικές πρακτικές κατανοητές και αποδεκτές από το σύνολο του προσωπικού, ώστε να καλλιεργούνται καλές σχέσεις μεταξύ των εργαζομένων και να ενισχύεται το κλίμα ενότητας και ευθύνης στο εργασιακό περιβάλλον. Οι πρακτικές αυτές έχει τεκμηριωθεί ότι οδηγούν σε αύξηση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας των εργαζομένων, δημιουργώντας πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα στην ποιότητα των παραγόμενων πολιτισμικών αγαθών και υπηρεσιών.

Υπό τη βασική παραδοχή της θεωρίας της ανθρωποκεντρικής και συμμετοχικής προσέγγισης της Διοίκησης, το ανθρώπινο δυναμικό εκλαμβάνεται αξιωματικά ως το συγκριτικό πλεονέκτημα κάθε οργανισμού (Κουτούζης Μ.,1999, σ.98-99). Στο πλαίσιο αυτό η αξιολόγηση των εργαζομένων, αποτελεί ιδεατά μια συνεχή διαδικασία, αποδεκτή από το προσωπικό, μέσα από την οποία επιτυγχάνεται η κατανομή του στις κατάλληλες θέσεις και η αναβάθμιση των δεξιοτήτων και των προσόντων των εργαζομένων προς όφελος των ίδιων, αλλά και του φορέα, μέσα από προγράμματα ανάπτυξης του ανθρώπινου «κεφαλαίου»(ό.π.σ.121-3). Επίσης, αποτιμάται η αποτελεσματικότητα και η αποδοτικότητα και των διοικούντων, σύμφωνα με τους αρχικούς στόχους που είχαν τεθεί κατά τον προγραμματισμό.

Το σύστημα αξιολόγησης των οργανισμών οφείλει να είναι κατά το δυνατόν αντικειμενικό και αδιάβλητο και να έχει διαμορφωθεί με γνώμονα την αρχή της ίσης μεταχείρισης του προσωπικού και βάσει των καθηκόντων τους, όπως αυτά προκύπτουν από την ανάλυση των θέσεων εργασίας. Επίσης, είναι σκόπιμο να υπάρχει ανατροφοδότηση με το προσωπικό επί της κριτικής που ασκείται, αλλά και

συνέργεια με ένα σύστημα ανταμοιβής, ενθάρρυνσης και κινήτρων, ανάλογα με τις τυπικές και ουσιαστικές ικανότητες των εργαζομένων, αλλά και την προσφορά τους στον οργανισμό (Μπουραντάς Δ., 1992, σ.150-3).

Ενίοτε ωστόσο, παρατηρείται ότι οι παραπάνω μεταβλητές δεν συνυπάρχουν αρμονικά στα συστήματα αξιολόγησης που εφαρμόζονται, με αποτέλεσμα η διαδικασία να προκαλεί συναισθήματα ανασφάλειας και καχυποψίας στους εργαζομένους, καθώς συνδέεται άμεσα με τη μισθολογική και διοικητική τους εξέλιξη. Επίσης, σε αρκετές περιπτώσεις τα σχετικά συστήματα δεν είναι αποτελεσματικά ούτε αντικειμενικά, διότι οι αξιολογητές δεν διαθέτουν την κατάλληλη κατάρτιση, με αποτέλεσμα τα κριτήρια αξιολόγησης να μην ανταποκρίνονται σε μια τόσο σύνθετη και απαιτητική διαδικασία, όπως είναι η αξιολόγηση του ανθρώπινου δυναμικού (Γκαντζιάς Α.,2008,σ.7-8).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ : Η ΠΟΛΗ ΤΗΣ

ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

4.1 Ιστορική αναδρομή της κοινωνικο-πολιτιστικής ανάπτυξης της Καλαμάτας

Η ιστορία της Καλαμάτας ξεκινά από τον Όμηρο, ο οποίος αναφέρει τις Φαρές, αρχαία πόλη χτισμένη περίπου εκεί που βρίσκεται σήμερα το φράγκικο κάστρο της πόλης. Το σύγχρονο όνομά της η Καλαμάτα το πήρε μάλλον από ένα παλιό βυζαντινό μοναστήρι, το οποίο ήταν αφιερωμένο στην Παναγία την Καλαμάτα, απ' όπου με αφομοίωση του όμικρον σε άλφα, προήλθε η ονομασία Καλαμάτα.

Η πόλη κατά το τέλος του 19^{ου} αιώνα άρχισε να αποκτά νέο κοινωνικο-πολιτιστικό πρόσωπο, λόγω της σταδιακής αύξησης του πληθυσμού της γεγονός που οδήγησε στην αστική της ανάπτυξη και την αλλαγή της κοινωνικής συμπεριφοράς των κατοίκων της.

Η περίοδος 1870-1905 ήταν η εποχή που δημιουργήθηκαν οι οικονομικές προϋποθέσεις για την ανάπτυξη της πόλης και πραγματοποιήθηκε η μεγαλύτερη κοινωνική και πολιτιστική της εξέλιξη . Η κοινωνική διάρθρωση της πόλης ήταν ουσιαστικά γεωργική ενώ η πνευματική κίνηση και πολιτιστική δραστηριότητα της πόλης στηριζόταν στους λίγους μορφωμένους (δάσκαλοι, ιατροί, δικηγόροι, στρατιωτικοί κ.α.) υπό την καθοδήγηση κάποιων εύπορων εμπόρων.

Η πολιτιστική ανάπτυξη της πόλης ξεκίνησε περίπου το 1900 με την ίδρυση των πρώτων «λέσχων και σωματείων» Οι σκοποί τους ήταν εκπαιδευτικοί, πολιτιστικοί και φιλανθρωπικοί και τα μέλη τους αποσκοπούσαν μέσω αυτών να βοηθήσουν στην ανάπτυξη της πόλης συχνά όμως με την εδραίωση της δικής ταξικής ταυτότητας. Τέτοιες λέσχες ήταν η Μεσσηνία, Δημακόπουλος, Φαραί, Μεσσηνιακός σύνδεσμος κ.α. Την ίδια εποχή έγιναν από το Μεσσηνιακό σύνδεσμο προσπάθειες για την ίδρυση βιβλιοθήκης. Σκοπός της ήταν η διαμόρφωση και η πνευματική ανάπτυξη των εργατικών τάξεων της πόλης και η διοργάνωση διαλέξεων. Επίσης την ίδια εποχή λειτούργησαν στην Καλαμάτα «ο Σύλλογος Κυριών και Δεσποινίδων», που πρωτοστατούσε σε διάφορες κοινωνικές και φιλανθρωπικές εκδηλώσεις και ο «Φιλόπτωχος Σύλλογος Κυριών», που είχε αναλάβει τη χορήγηση τροφίμων και την

ιατροφαρμακευτική περίθαλψη των φτωχών οικογενειών της πόλης. Επιπλέον ο σύλλογος ανέπτυξε έντονη πολιτιστική δραστηριότητα διοργανώνοντας ομιλίες, θεατρικές παραστάσεις, συναυλίες χορωδίες κ.α.

Στο θέατρο όπως αναφέρει ο δικηγόρος και ποιητής Π. Σάλμας παίζονταν έργα κυρίως «πατριωτικά», που είχαν σχέση με την Ελληνική Επανάσταση και «εθνικά» που πρόβαλλαν το πρότυπο της αρχαίας Ελλάδας, προσπαθώντας να διαπαιδαγωγήσουν τον πολίτη, να διαμορφώσουν τη εθνική συνείδηση και να ενισχύσουν την έννοια της ελευθερίας. (Σάλμας Π., 1938, σ. 98-100).

Αργότερα εγκαταστάθηκαν στη πόλη οι πρώτοι ερασιτεχνικοί θίασοι που παρουσίαζαν δράματα αλλά και κωμωδίες των αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων (Αριστοφάνης).

Η πνευματική ζωή της Καλαμάτας άρχισε να αναπτύσσεται από το «Σύλλογο της Λαϊκής Βιβλιοθήκης» (1933) και το «Σύλλογο προς Διάδοση των Γραμμάτων» (1936) . Η ίδρυση της «Λαϊκής Βιβλιοθήκης» συνέβαλε στην αναζωογόνηση της πνευματικής και πολιτιστικής ζωής της πόλης οργανώνοντας πνευματικές εκδηλώσεις όπως φιλολογικές συγκεντρώσεις, διαλέξεις, θεατρικές παραστάσεις, εκθέσεις, εκδρομές κ.α.

Κύριος στόχος του «Συλλόγου προς Διάδοση των Γραμμάτων» ήταν η καταπολέμηση του αναλφαριθμητισμού με την ίδρυση και λειτουργία Σχολής Αναλφάβητων. Επιπλέον ο σύλλογος διοργάνωνε σε τακτά χρονικά διαστήματα φιλολογικά σεμινάρια και διαλέξεις προκειμένου να ενθαρρύνει τους νέους επιστήμονες να συνεχίσουν την πνευματική τους εργασία και να συμβάλλουν στην πνευματική ανάπτυξη του τόπου

Το 1962 ιδρύθηκε με πρωτοβουλία της Λαϊκής Βιβλιοθήκης Καλαμάτας η πινακοθήκη της σύγχρονης ελληνικής τέχνης. Τα περισσότερα έργα της πινακοθήκης προέρχονται από δωρεές φίλων και διανοουμένων της Λαϊκής Βιβλιοθήκης. Τα τελευταία χρόνια αγοράστηκαν κάποια έργα σύγχρονων και παλαιότερων δημιουργών προκειμένου να εμπλουτιστεί η πινακοθήκη. Παρόλα αυτά τα οικονομικά προβλήματα και η έλλειψη της στελέχωσης με το κατάλληλο προσωπικό την καθιστούν ένα χώρο με περιορισμένη πολιτιστική προσφορά στην πόλη.

Η σύντομη αναδρομή που κάναμε στην κοινωνικο-πολιτιστική δομή της Καλαμάτας στα τέλη του 19^{ου} και κατά τη διάρκεια του 20 ου αιώνα δείχνει τις

προσπάθειες κάποιων κατοίκων (έμποροι, διανοούμενοι) να κατευθύνουν την οικονομική πολιτιστική και κοινωνική ζωή της πόλης μέσω του τύπου, των συλλόγων και των σωματείων. Ειδικότερα οι πρωτοβουλίες κοινωνικού και πολιτιστικού χαρακτήρα προέρχονταν αποκλειστικά από την ιδιωτική πρωτοβουλία ενώ ο ρόλος της δημοτικής αρχής ήταν σχεδόν ανύπαρκτος. Επικρατούσε ένα ισχυρό κρατικό συγκεντρωτικό σύστημα, όπου όλες οι αποφάσεις λαμβάνονταν και υλοποιούνταν από την κεντρική εξουσία και διοίκηση. Η κεντρική διοίκηση δεν τόλμησε να αναθέσει ουσιαστικούς ρόλους στην Τ.Α. εκτός από τα διοικητικά με αποτέλεσμα να μην υπάρχει τοπική αναπτυξιακή και κοινωνική πολιτική, σύγχρονα συστήματα διοίκησης και έλλειψη οικονομικών πόρων. Το κενό αυτό ήρθε να συμπληρώσει η ιδιωτική πρωτοβουλία με την ίδρυση των σωματείων και συλλόγων όπως αναφέραμε και παραπάνω. Οι σύλλογοι που λειτούργησαν στην πόλη συνέβαλλαν ως ένα βαθμό στην κοινωνικο-πολιτιστική ανάπτυξη της. Τα προβλήματα όμως που αντιμετώπιζαν ήταν πολλά. Το κυριότερα από αυτά ήταν το οικονομικό, ο περιορισμένος αριθμός ατόμων τα οποία διέθεταν την παιδεία και την οικονομική ευχέρεια να ασχοληθούν με την πολιτιστική δημιουργία και η έλλειψη οργάνωσης, η οποία εστιάζεται κυρίως στη μη ανανέωση των μελών τους με αποτέλεσμα να επέρχεται αναχρονισμός στη λειτουργία τους και στασιμότητα της προσφοράς τους στην πόλη.

4.2. Η πόλη της Καλαμάτας σήμερα

Η πολεοδομική συγκρότηση της πόλης άλλαξε από την περίοδο του μεγάλου σεισμού το 1986. Βάσει του νέου Ρυθμιστικού Σχεδίου ανάπτυξης, το οποίο είχε ξεκινήσει η δημοτική αρχή από το 1980, ο πολεοδομικός σχεδιασμός της πόλης κατανεμήθηκε ανάλογα με τις ανάγκες σε όλες τις περιοχές της, με στόχο να επιτευχθεί ισορροπία στην ποιότητα ζωής όλων των κατοίκων.

Προτεραιότητα της δημοτικής αρχής ήταν η ενίσχυση της πολιτιστικής υποδομής και ο εκσυγχρονισμός και η αναζωογόνηση της πόλης μέσω της πολιτιστικής ανάπτυξης.

Η περιοχή του προγράμματος αναζωογόνησης είναι ο συνεκτικός πυρήνας του ιστορικού κέντρου της Καλαμάτας, που βρίσκεται στις νοτιοδυτικές παρυφές του

κάστρου και περιβάλλει την πλατεία των Αγίων Αποστόλων με το ομώνυμο εκκλησάκι (1150 μ.Χ.).

Στο ιστορικό κέντρο της πόλης βρίσκονται επίσης κτίρια με ιστορία χιλιάδων ετών, όπως η εκκλησία της Υπαπαντής, το Μοναστήρι των Καλογραιών, το Κάστρο των Βιλεαρδουϊνων, και το κτίριο της παλιάς αγοράς που αξιοποιείται σαν μουσειακός χώρος σε συνδυασμό με το άμεσα γειτονικό κτίριο του Αρχαιολογικού Μουσείου. Το ιστορικό κέντρο προστατεύεται με Προεδρικό Διάταγμα και χαρακτηρίζονται

σαν έργα τέχνης και ιστορικά διατηρητέα μνημεία 120 κτίρια και 17 κατόψεις μνημείων.

Ο Δήμος Καλαμάτας στις αρχές του 1996 συνέταξε μια μελέτη «Σκοπιμότητας-Βιωσιμότητας για την αναζωογόνηση του ιστορικού κέντρου», με στόχο την αναβάθμιση της επιχειρηματικότητας των εγκατεστημένων σε αυτό οικονομικών δραστηριοτήτων και την αναβάθμιση και αξιοποίηση των ιστορικών πολιτιστικών πόρων της πόλης. Το σύνολο των ιστορικών και αρχιτεκτονικών μνημείων καθώς και οι χώροι πολιτιστικών δραστηριοτήτων αποτελούν ένα σημαντικό πλέγμα πόλων έλξης, τουριστικής κίνησης και γίνεται προσπάθεια σύνδεσής τους με τις επιχειρηματικές δραστηριότητες του ιστορικού κέντρου θεματικά και χωρικά. (Medi-Val, 1997, σ.35-46).

Την εικοσαετία 1961-1981 σε οικονομικό επίπεδο η Καλαμάτα χαρακτηριζόταν ως αναπτυσσόμενο κέντρο του δευτερογενή τομέα. Όμως η διακοπή λειτουργίας σημαντικών βιομηχανιών όπως η κλωστοϋφαντουργία Λέκκας, οι Κυλινδρόμυλοι Μεσσηνίας, οι Αφοί Μπαλή κ.α., καθώς και η προβληματικότητα της Διεθνούς Βιομηχανίας Ενδυμάτων ανέτρεψαν τις παραπάνω τάσεις. Ήδη ο Νομός Μεσσηνίας είχε χαρακτηριστεί ως φθίνουσα βιομηχανική περιοχή (ΦΕΚ 1074/Β/29-12-95). Η κατάσταση αυτή δείχνει ότι ο Νομός δεν είχε την ανάλογη πολιτική δύναμη ούτε και ισχυρή τοπική αυτοδιοίκηση ώστε να αντισταθμίσει τις οικονομικές και κοινωνικές δυσκολίες.

Π.χ η πολιτιστική πολιτική που έχει διαμορφώσει ως και σήμερα η δημοτική αρχή δεν έχει δημιουργήσει πολιτιστική ανάπτυξη σε τέτοιο βαθμό, ώστε να λειτουργήσει σαν μέσο προσέλκυσης πολιτιστικού τουρισμού και να συμβάλλει στην οικονομική ανάκαμψη της πόλης.

Ένας άλλος σοβαρός παράγοντας στην καθυστέρηση της οικονομικής ανάπτυξης της περιοχής αποτελεί η έλλειψη ικανοποιητικού δικτύου επικοινωνίας της πόλης με το διεθνή και εθνικό χώρο παρά τις σοβαρές προσπάθειες που έχουν γίνει κατά καιρούς.

Επίσης στα νέα πρότυπα περιφερειακής ανάπτυξης και αποκέντρωσης της χώρας εντάσσεται η δημιουργία στην πόλη του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος το 1990 με τρις σήμερα σχολές, καθώς και η ίδρυση Πανεπιστημιακής σχολής με δύο τμήματα.

Η προσφορά αυτών των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ζωή της πόλης είναι πολύ σημαντική. Αποτελούν τους κυριότερους οικονομικούς παράγοντες για το νομό, αφού η εισροή χρημάτων από τους φοιτητές είναι η σημαντικότερη πηγή εσόδων για την πόλη και συμβάλουν επιπλέον στη γενικότερη κοινωνικο-πολιτιστική ανάπτυξη της περιοχής

Τέλος η κοινωνικο-επαγγελματική διάρθρωση της πόλης της Καλαμάτας έχει αλλάξει αισθητά από τις αρχές του αιώνα. Η αστικοποίηση και η οικονομική ανάπτυξη συνέβαλλαν στη διεύρυνση της απασχόλησης στον τομέα των υπηρεσιών. Σήμερα η Καλαμάτα σύμφωνα με την απογραφή του 2001 έχει πληθυσμό 57,620 κατοίκους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

5.1 Άξονες διαμόρφωσης της Πολιτιστικής Πολιτικής

Η πρώτη παρέμβαση του δήμου στον πολιτισμό έγινε με τη δημιουργία της δημοτικής Φιλαρμονικής. Το 1985 δημιουργήθηκε το Πνευματικό κέντρο- Πανταζοπούλειος Λαϊκή Σχολή.

Στη συνέχεια, η δημοτική αρχή έχοντας την οικονομική υποστήριξη της κεντρικής εξουσίας και αξιοποιώντας τις δυνατότητες που της έδινε το νέο θεσμικό πλαίσιο για τη δημιουργία πολιτιστικής υποδομής και δράσης δημιούργησε το Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Καλαμάτας (ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.Κ) και τη Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Καλαμάτας (Δ.Ε.Π.Α.Κ) 1985, με τομείς χορού, εικαστικών, μουσικής, λόγου κ.α.

Σήμερα, ο Δήμος Καλαμάτας στην προσπάθειά του να αναπτύξει περαιτέρω τις υπηρεσίες στον τομέα του πολιτισμού, που μπορεί να προσφέρει στην κοινωνία, αλλά και να βελτιώσει τις ήδη παρεχόμενες κινούμενος και στα πλαίσια του Νέου Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων Ν. 3463/2006, ίδρυσε νέα Κοινοφελή Δημοτική Επιχείρηση με την επωνυμία «ΦΑΡΙΣ», που θα δραστηριοποιείται στους τομείς του πολιτισμού, της κοινωνικής αλληλεγγύης και της κατάρτισης/απασχόλησης.

Η πολιτιστική πολιτική του Δήμου Καλαμάτας όπως μας ανέφερε ο δήμαρχος κ. Παν. Νίκας (βλέπε συνέντευξη 1. στο παράρτημα), στηρίζεται πάνω σε τρεις πυλώνες:

1. Στα σχολεία (χορός, μουσική, εικαστικά, λόγος) δραστηριότητες της παλαιάς Δ.Ε.Π.Α.Κ ., με στόχο την καλλιτεχνική καλλιέργεια των νέων και την αγάπη τους για το πολιτισμό.

2. Στο Διεθνές Φεστιβάλ Χορού, το οποίο οργανώνεται από το Διεθνές Κέντρο Χορού κάθε χρόνο από το 1995, με στόχο την προβολή της πόλης της Καλαμάτας

και την ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού.

3. Το Μέγαρο Χορού, που κατασκευάζεται σήμερα και θα είναι έτοιμο στις αρχές του 2010, το οποίο, εκτός από τις πολιτιστικές δραστηριότητες που θα εξυπηρετεί θα χρησιμοποιείται και για άλλους σκοπούς (ψυχαγωγία, συνεδριακός τουρισμός κ.α.) με στόχο την οικονομική ανάπτυξη της περιοχής.

Οι προαναφερθείσες προτάσεις όσον αφορά την πολιτιστική πολιτική επεκτείνονται και ενισχύονται με τη δημιουργία της νέας Κοινοφελούς Επιχείρησης

με την επωνυμία «ΦΑΡΙΣ» περιλαμβάνοντας νέες δράσεις πολιτισμού, κοινωνικής αλληλεγγύης και κατάρτισης / απασχόλησης.

Η κοινωνική αλληλεγγύη απευθύνεται στην υποστήριξη ευπαθών κοινωνικών ομάδων, την κοινωνική φροντίδα ατόμων της παιδικής και τρίτης ηλικίας.

Στην κοινωνική φροντίδα ενδεικτικές δράσεις είναι η υλοποίηση των προγραμμάτων Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών, Βοήθεια στο Σπίτι και η άσκηση προληπτικής ιατρικής με τη λειτουργία Δημοτικού Ιατρείου.

Αναλυτικότερα οι κύριες παρεμβάσεις της δημοτικής αρχής στον τομέα του πολιτισμού, της κοινωνικής αλληλεγγύης και της κατάρτισης είναι οι ακόλουθες : (πίνακας 1.).

1. Προστασία και διατήρηση της Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς με σκοπό τη διαμόρφωση πολιτιστικής μνήμης.

2. Δημιουργία κτηριακής υποδομής για τη στέγαση των πολιτιστικών φορέων του Δήμου, των πολιτιστικών συλλόγων της πόλης, καθώς και χώρων για άθληση και ψυχαγωγία (πάρκο σιδηροδρόμων, χώροι άθλησης κ..α.) Ο πολιτισμός πρέπει να διαχέεται σε όλη την πόλη και πρέπει να αφορά όλους τους κατοίκους.

3. Παροχή δυνατότητας στους κατοίκους της πόλης ιδιαίτερα τους νέους για εκπαίδευση, ενημέρωση και δημιουργική έκφραση σε διάφορους τομείς τέχνης(φιλαρμονική, εικαστικά, μουσική, λόγος κ.α). Η συμμετοχή των πολιτών στα πολιτιστικά δρώμενα είναι απαραίτητη. Οι πολίτες πρέπει να γίνονται οι ίδιοι παραγωγοί πολιτισμού και όχι μονάχα χρήστες και αποδέκτες.

4. Δημιουργία χώρων ψυχαγωγίας και διασκέδασης (πολιτιστικές εκδηλώσεις, Διεθνές Φεστιβάλ Χορού κ.α).

5. Ενίσχυση των ερασιτεχνικών πολιτιστικών συλλόγων της πόλης.

6. Θέσπιση του «Πολιτιστικού Τέλους», για να ενισχυθεί οικονομικά ο Δήμος.

7. Πολιτιστική επικοινωνία με άλλες πόλεις σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, μέσω του θεσμού των αδελφοποιήσεων.

8. Παροχή δράσεων κοινωνικής αλληλεγγύης για ευπαθείς κοινωνικά ομάδες, τρίτη ηλικία, παιδική ηλικία, μέσω της κοινωφελούς επιχείρησης «ΦΑΡΙΣ».

9. Παροχή κατάρτισης και προώθησης στην απασχόληση με τη λειτουργία Κέντρου Επαγγελματικής Κατάρτισης, μέσω κοινωφελούς επιχείρησης «ΦΑΡΙΣ».

10. Η συνολική ανάπτυξη της πόλης, μέσα από την πολιτιστική ανάπτυξη.

5.2. Οι δημοτικές πολιτιστικές επιχειρήσεις του δήμου Καλαμάτας

Ο Δήμος Καλαμάτας επωφελούμενος από τα ευνοϊκά κίνητρα χρηματοδότησης του Ν. 1262/1982 και το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των δημοτικών επιχειρήσεων του Ν. 1984 δημιούργησε Δημοτικές Επιχειρήσεις με κύριο στόχο την ικανοποίηση των τοπικών αναγκών, την αξιοποίηση των τοπικών πόρων και την προώθηση και στήριξη του πολιτιστικού και κοινωνικού τομέα της οικονομίας.

Ειδικότερα, η δημιουργία και η λειτουργία των Πολιτιστικών Επιχειρήσεων (ΔΕΠΑ) αποτελεί μέρος της δημόσιας πολιτικής σε τοπικό επίπεδο, με άμεσο στόχο τη διαμόρφωση της κοινωνικο-πολιτιστικής ζωής και έμμεσο τον έλεγχο, την τυποποίηση και κοινωνικοποίηση των τοπικών πρωτοβουλιών. (Σκιά-Πανοπούλου Χαρίκλεια, 2008, σ. 253).

Ο πολιτισμός κατατασσόμενος στις πρωταρχικές αρμοδιότητες της Τ.Α., άρχισε να αναπτύσσεται παράλληλα με τις πολιτιστικές αρμοδιότητες της κεντρικής διοίκησης.

Ωστόσο, στην Ελλάδα αποδεικνύεται ότι η ανάληψη πολιτιστικών δραστηριοτήτων από την Τ.Α. είναι συγκυριακή και εξαρτάται από τις σχέσεις που αναπτύσσει ο Δήμαρχος με την κεντρική εξουσία, ούτως ώστε να εξασφαλίζει την οικονομική υποστήριξή της.

Η Καλαμάτα ήταν από τις πρώτες πόλεις της ελληνικής περιφέρειας που υλοποίησε την πολιτιστική αποκέντρωση εκμεταλλευόμενη όπως αναφέραμε τα νέα θεσμικά μέτρα και κίνητρα. Το πρόγραμμα που αποσκοπούσε στην πολιτιστική ανάπτυξη της πόλης εναρμονιζόταν με του στόχους της κρατικής πολιτικής που πρότεινε το πενταετές του 1983-1987.

Στα πλαίσια αυτά η δημοτική αρχή ίδρυσε Πολιτιστικές Επιχειρήσεις οι οποίες είναι:

- ✓ Το Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Καλαμάτας (ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.Κ), 1984.
- ✓ Τη Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Καλαμάτας (Δ.Ε.Π.Α.Κ.), 1985, η οποία περιλαμβάνει τομείς χορού, μουσικής και εικαστικών.

- ✓ Τη Δημοτική Επιχείρηση Τουριστικής Ανάπτυξης Καλαμάτας (Δ.Ε.Τ.Α.Κ.),1991.

Επίσης έχει συστήσει τα ακόλουθα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου:

- ✓ Τη Φιλαρμονική, η οποία έχει συσταθεί από το 1940 και διαθέτει δυο μπάντες, μια ενηλίκων και μια παιδική και φοιτούν περίπου στους 200 μαθητές.
- ✓ Δύο Κέντρα Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων _Κ.Α.Π.Η., το 1982,1985 αντίστοιχα.
- ✓ Το Δημοτικό Κοινωνικό Φορέα το 1993, που παρέχει υπηρεσίες κυρίως στον τομέα καταπολέμησης των ναρκωτικών.
- ✓ Το Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κ.Ε.Κ.) 1993, που παρέχει υπηρεσίες σχετικά με την κατάρτιση ανθρώπινου δυναμικού και τη συνεχή εκπαίδευση μέσω ευρωπαϊκών προγραμμάτων.

Σήμερα η δημοτική αρχή κινούμενη στα πλαίσια του Ν. 3463/2006 ίδρυσε τη νέα Κοινοφελή Δημοτική Επιχείρηση με το όνομα ΦΑΡΙΣ, η οποία περιλαμβάνει τις αμιγείς επιχειρήσεις ΔΕΠΑΚ, ΔΕΤΑΚ, ΔΗΠΕΘΕΚ, και ΚΕΚ με όλες τις δραστηριότητές τους και ταυτόχρονη ενίσχυσή της με δραστηριότητες και δράσεις κοινωνικής αλληλεγγύης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6.

Η ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ « ΦΑΡΙΣ»

Ο Δήμος Καλαμάτας δραστηριοποιείται ιδιαίτερα σε θέματα πολιτισμού, και παιδείας γενικότερα, προσφέροντας στους πολίτες από το 1985 με επιτυχία μέσα από

την Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Καλαμάτας (Δ.Ε.Π.Α.Κ), μαθήματα, μουσικής, χορού και εικαστικών.

Η ΔΕΠΑΚ ήταν η πρώτη Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης της χώρας.

Το Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Καλαμάτας (ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.Κ), ιδρύθηκε το 1985 με σκοπό τη προβολή και ανάπτυξη της ελληνικής θεατρικής παραγωγής, την πολιτιστική αποκέντρωση.

Το Διεθνές Κέντρο Χορού (ΔΙ.ΚΕ.ΧΟ) οργανώνει και υλοποιεί κάθε χρόνο το Διεθνές Φεστιβάλ Χορού που συνεχίζεται ως σήμερα με μεγάλη επιτυχία από το 1995.

Στο τομέα της κατάρτισης και της επιμόρφωσης επίσης σημαντική είναι η συνεισφορά του Κέντρου Επαγγελματικής Κατάρτισης του Δήμου.

Το 2006, ο Δήμος κινούμενος στα πλαίσια των διατάξεων του νέου Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 3463/2006), περί προσαρμογής των υφισταμένων επιχειρήσεων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο νέο θεσμικό πλαίσιο, ιδρύει νέα Κοινοφελή Δημοτική Επιχείρηση που θα δραστηριοποιείται στους τομείς του πολιτισμού, της κοινωνικής αλληλεγγύης και της κατάρτισης.

6.1 Σύσταση της νέας επιχείρησης «ΦΑΡΙΣ»

6.1.1. Οι υπό προσαρμογή επιχειρήσεις

Το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Καλαμάτας με την απόφαση του **253/2008** αποφάσισε τη συγχώνευση, διάσπαση και μετατροπή σε κοινοφελή επιχείρηση των ακολούθων υφισταμένων αμιγών δημοτικών επιχειρήσεων:

1. «Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Καλαμάτας» (ΔΕΠΑΚ)

2. «Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Καλαμάτας» (ΔΗΠΕΘΕΚ)

3. «Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης» (ΚΕΚ)

4. «Δημοτική Επιχείρηση Τουριστικής Ανάπτυξης Καλαμάτας» (ΔΕΤΑΚ)

Από τις προαναφερόμενες επιχειρήσεις, οι επιχειρήσεις με αριθμ. 1, 2 και 3 (ΔΕΠΑΚ, ΔΗΠΕΘΕΚ, ΚΕΚ), συγχωνεύονται σε μία αμιγή επιχείρηση, με το σύνολο των δραστηριοτήτων τους, και μετατρέπονται σε μία κοινωφελή επιχείρηση, ενώ η με αριθμ. 4 «Δημοτική Επιχείρηση Τουριστικής Ανάπτυξης Καλαμάτας», διασπάται και οι μεν κοινωφελούς χαρακτήρα δραστηριότητες της εντάσσονται στην κοινωφελή επιχείρηση, ενώ οι δραστηριότητες εμπορικού χαρακτήρα πρόκειται να ενσωματωθούν σε νέα επιχείρηση με αντικείμενο αντίστοιχες δραστηριότητες και με τη νομική μορφή της ανωνύμου εταιρίας.

Τούτο διότι, κατά τις διατάξεις του νέου Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ΚΔΚ), οι επιχειρήσεις των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης διακρίνονται σε: α) κοινωφελείς επιχειρήσεις, αντικείμενο των οποίων είναι η ανάπτυξη δραστηριοτήτων του τομέα κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης, πολιτισμού, παιδείας και περιβάλλοντος και οι οποίες, κατά ρητή διάταξη του κώδικα, δεν επιτρέπεται να ασκούν εμπορικές δραστηριότητες, και β) ανώνυμες εταιρίες, οι δραστηριότητες των οποίων είναι εμπορικού χαρακτήρα. Σύμφωνα δε, με τη διάταξη του άρθρου 268 παρ. 8 του νέου ΚΔΚ, οι αμιγείς επιχειρήσεις είναι δυνατόν, ως προς τους εμπορικούς τους σκοπούς, να μετατραπούν σε ανώνυμες εταιρίες ΟΤΑ ή σε δημοτικές ανώνυμες εταιρίες. (Οικονομικοτεχνική Μελέτη Βιωσιμότητας, 2008).

6.1.2. Σύσταση Κοινωφελούς Επιχείρησης «ΦΑΡΙΣ»

Η νέα επιχείρηση, με έδρα την Καλαμάτα, θα είναι Κοινωφελής Δημοτική Επιχείρηση με την επωνυμία «**ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ**», με διακριτικό τίτλο «**ΦΑΡΙΣ**» (Ιδρυτής της πόλης) και έμβλημα τον «**ΠΗΠΟΚΑΜΠΟ**» (αφιερωματικό ειδώλιο-μυθικό σύμβολο του Ποσειδώνα, που χρονολογείται στην κλασική-ελληνιστική περίοδο, εύρημα των ανασκαφών του αρχαιολογικού χώρου των Ακοβίτικων Καλαμάτας)

Η Νομική Μορφή της εταιρείας είναι Κοινοφελής Επιχείρηση-Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου σύμφωνα με το ν. 3463/2006 (ΦΕΚ 114Α/08.06.2006) που αναφέρεται στο Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα.

Η δημοτική επιχείρηση θα διέπεται από τις διατάξεις του ν. 3463/2006 (ΦΕΚ 114/Α'8.6.2006) που αναφέρεται στο Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα για τη σύσταση, τη νομική φύση, τη διοίκηση, τις αρμοδιότητες του Δ.Σ., τη διαχείριση της ταμειακής υπηρεσίας, το διαχειριστικό έλεγχο, την εποπτεία, τους κανονισμούς και τη διάλυση, τα κίνητρα που ισχύουν.

Η σύσταση της Κοινοφελούς Επιχείρησης γίνεται με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου που λαμβάνεται με απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του και η πράξη του Περιφερειάρχη δημοσιεύεται στην εφημερίδα της Κυβέρνησης. Η πράξη αυτή περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία της απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου και αποτελεί το καταστατικό της επιχείρησης

Η διάρκεια της επιχείρησης ορίζεται σε ενενήντα εννέα (99) χρόνια από την ημερομηνία δημοσίευσης της κατά νόμο πράξης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η επιχείρηση θα εγκατασταθεί, στα κτήρια που έχουν κατά χρήση παραχωρηθεί από το Δήμο Καλαμάτας, για την μέχρι σήμερα λειτουργία, της Δημοτικής Επιχείρησης Πολιτιστικής Ανάπτυξης Καλαμάτας, του Δημοτικού Περιφερειακού Θεάτρου Καλαμάτας και του Κέντρου Επαγγελματικής Κατάρτισης Δήμου Καλαμάτας το οποίο θα λειτουργεί στις πιστοποιημένες από το ΕΚΕΠΙΣ δομές του.

Η Κοινοφελής Επιχείρηση Δήμου Καλαμάτας υποκαθίσταται αυτοδικαίως και χωρίς καμία άλλη διατύπωση σε όλα εν γένει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις, της Δημοτικής Επιχείρησης Πολιτιστικής Ανάπτυξης Καλαμάτας, του Δημοτικού Περιφερειακού Θεάτρου Καλαμάτας, της Δημοτικής Επιχείρησης Τουριστικής Ανάπτυξης Καλαμάτας, καθώς και του Κέντρου Επαγγελματικής Κατάρτισης Δήμου Καλαμάτας, εξομοιούμενη με καθολικό διάδοχο αυτών. (Οικονομικοτεχνική Μελέτη Βιωσιμότητας, 2008).

6.1.3. Σκοποί Κοινοφελούς Επιχείρησης « ΦΑΡΙΣ »

Σκοποί της κοινωφελούς επιχείρησης είναι η οργάνωση λειτουργιών ή δραστηριοτήτων και η παροχή υπηρεσιών που είναι συναφείς ή συνδέονται με τις αρμοδιότητες που ασκεί ο Δήμος και που αναφέρονται στους τομείς του Πολιτισμού, της Κοινωνικής Αλληλεγγύης, της Κατάρτισης και Προώθησης στην Απασχόληση.

Με τη λειτουργία της η «ΦΑΡΙΣ», καλείται να αναδείξει τη σύγχρονη καλλιτεχνική δημιουργία, να καλλιεργήσει στα παιδιά και τους νέους την αγάπη για τις τέχνες καθώς επίσης να δημιουργήσει μια αμφίδρομη σχέση ανάμεσα στους δημότες και στο Δήμο με ιδιαίτερη έμφαση στις κοινωνικές ομάδες που έχουν ανάγκη προστασίας και στήριξης.

Ειδικότερα οι σκοποί της επιχείρησης, ανά τομέα δράσης, είναι :

1. Τομέας Πολιτισμού

- Η εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου προγράμματος πολιτιστικής ανάπτυξης της πόλης της Καλαμάτας και της ευρύτερης περιοχής, με ειδικότερους στόχους τη δημιουργία της απαραίτητης πολιτιστικής υποδομής, τη στήριξη και διάδοση της σύγχρονης καλλιτεχνικής και πνευματικής παιδείας, τη διάδοση και ανάπτυξη της καλλιτεχνικής δημιουργίας και την εξασφάλιση των κατάλληλων συνθηκών που θα επιτρέψουν την άσκηση και ανάπτυξη των ατομικών δημιουργικών ικανοτήτων στο χορό, τον κινηματογράφο, τη μουσική, τις εικαστικές και τις οπτικοακουστικές τέχνες.

- Η κατασκευή και διαχείριση χώρων, πολιτιστικών, κοινωνικών λειτουργιών και λοιπών υπηρεσιών.

- Η προβολή, ανάπτυξη και διάδοση των τεχνών αυτών και η συνεργασία με τα ερασιτεχνικά συγκροτήματα και τους πολιτιστικούς φορείς της πόλης για την ενίσχυση της ερασιτεχνικής δημιουργίας και την διεύρυνση των πρωτοβουλιών και των παρεμβάσεων τους.

- Η οργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων (Θεατρικές παραστάσεις, Συναυλίες, Φεστιβάλ Χορού κ.λ.π.)

- Η προβολή και ανάπτυξη της Ελληνικής Θεατρικής παραγωγής στην ευρύτερη γεωγραφική περιφέρεια. Η παροχή ευκαιρίας στους νέους της περιφέρειας να εκφράσουν τις καλλιτεχνικές τους ανησυχίες, η τόνωση της πολιτιστικής ζωής που είναι υποβαθμισμένη και η δυνατότητα για γενικότερη πολιτιστική άνθηση.

- Η συνεισφορά στον τομέα της απασχόλησης του κλάδου των ηθοποιών και η συμμετοχή τους σε καλλιτεχνικές εκδηλώσεις του Δήμου

- Η προώθηση πολιτιστικών ανταλλαγών σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

2. Τομέας Κοινωνικής Αλληλεγγύης

- Η εφαρμογή πολιτικών και η συμμετοχή σε δράσεις που σκοπό έχουν την υποστήριξη και κοινωνική φροντίδα της παιδικής ηλικίας και της τρίτης ηλικίας, με τη δημιουργία και λειτουργία ενός δικτύου κοινωνικών υποδομών όπως, Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών, Κέντρων Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων, κλπ.

- Η εφαρμογή πολιτικών και η συμμετοχή σε δράσεις και προγράμματα, που στοχεύουν στη μέριμνα, φροντίδα και υποστήριξη ευπαθών κοινωνικών ομάδων με τη δημιουργία δημοτικών ιατρείων, κέντρων αρωγής υγείας, κέντρων ψυχικής υγείας και συμβουλευτικής στήριξης των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας.

- Η ενίσχυση και αναβάθμιση των ενεργειών υποστήριξης ατόμων που βιώνουν τον κοινωνικό αποκλεισμό και χρειάζονται στήριξη (συμβουλευτική, συναισθηματική, οικονομική, κοινωνική), ενώ χαρακτηρίζονται αποκλεισμένα από τον κοινωνικό ιστό και την αγορά εργασίας.

- Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή προγραμμάτων για την ένταξη Παλινοστούτων ομογενών, μεταναστών και προσφύγων στην κοινωνική, πολιτιστική και οικονομική ζωή της πόλης.

- Η ανάπτυξη και προώθηση του εθελοντισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης με τη δημιουργία τοπικού δικτύου κοινωνικής αλληλεγγύης, εθελοντικών οργανώσεων και ομάδων εθελοντών που θα δραστηριοποιούνται για την επίτευξη των στόχων και την υποβοήθηση του έργου της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης του Δήμου.

- Η σχεδίαση οργάνωση και υλοποίηση προγραμμάτων για την πρόληψη της παραβατικότητας.

- Η μέριμνα για τη στήριξη των οικονομικά αδύνατων δημοτών.

3. Τομέας Κατάρτισης και Προώθησης στην Απασχόληση (ΚαΠΑ)

- Η λειτουργία πιστοποιημένου Κέντρου Επαγγελματικής Κατάρτισης με αντικείμενο δράσης την παροχή συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης και συναφών προς αυτή δραστηριοτήτων όπως: έρευνες, μελέτες, συνέδρια, ημερίδες, εκπαιδευτικά βοηθήματα για τους καταρτιζόμενους, συμμετοχή σε ολοκληρωμένα προγράμματα δράσης προώθησης και υποστήριξης της απασχόλησης.

- Λειτουργία πιστοποιημένου Κέντρου Συνοδευτικών Υποστηρικτικών υπηρεσιών (ΚΕΣΥΥ) που θα συμβάλλει στην ενδυνάμωση, ενεργοποίηση και ευαισθητοποίηση όλης της κοινωνίας, ώστε να επιτευχθεί η κοινωνική και εργασιακή ενσωμάτωση των ατόμων που απειλούνται από τον κοινωνικό αποκλεισμό.

- Λειτουργία Γραφείου Απασχόλησης που θα παρέχει πληροφόρηση και συμβουλευτική υποστήριξη για την προετοιμασία και ένταξη ατόμων στην αγορά εργασίας.

- Η υλοποίηση ή η συμμετοχή σε προγράμματα για την εφαρμογή πολιτικών προώθησης στην απασχόληση, καθώς και η ενημέρωση εργοδοτών και ανέργων για αυτά.

Για την επίτευξη των σκοπών της, η επιχείρηση :

- Σχεδιάζει, υλοποιεί και συμμετέχει σε Εθνικά και Συγχρηματοδοτούμενα από την Ε.Ε, προγράμματα χρηματοδότησης.

- Καταρτίζει και υλοποιεί πρόγραμμα προβολής του συνολικού προγράμματος δράσης της όσο και των επιμέρους δραστηριοτήτων της.

- Προβάλλει και προωθεί τις υπηρεσίες και τα προϊόντα που παράγονται από τους τομείς δράσης της.

- Οι τομείς του πολιτισμού διατηρούν τις δραστηριότητες και λειτουργίες τους που έχουν και σήμερα στις αντίστοιχες επιχειρήσεις, όπως και ο τομέας της διοίκησης.

- Ο τομέας Κατάρτισης και Προώθησης στην απασχόληση διευρύνεται σε σχέση με το υφιστάμενο Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης, περιλαμβάνοντας και τις δραστηριότητες προώθησης της απασχόλησης

Στον τομέα της κοινωνικής αλληλεγγύης προβλέπονται οι νέες δράσεις και δραστηριότητες όπως:

- Δημοτικό ιατρείο, το οποίο θα λειτουργεί ως κινητή μονάδα και θα παρέχει υπηρεσίες σε ηλικιωμένους (σε χωριά), σε μετανάστες και αθίγγανους.

- Κοινωνικό παντοπωλείο, το οποίο θα απευθύνεται σε οικονομικά αδύναμους (οικονομικοί μετανάστες, άποροι, αθίγγανοι κλπ.) κυρίως από αλυσίδες τροφίμων αλλά και από οπουδήποτε αλλού.

- Μεταφορά ΑμΕΑ. Υπάρχει ήδη προγραμματική σύμβαση με την ΤΕΔΚ για την από κοινού λειτουργία της μονάδας καθώς και το απαραίτητο ειδικό αυτοκίνητο (δωρεά των ΑΧΕΠΑΝΣ).

- Κοινωνικά προγράμματα. Η νέα επιχείρηση θα συνεχίσει να υλοποιεί τα ήδη υπάρχοντα προγράμματα, Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ) και Βοήθεια στο Σπίτι για ηλικιωμένους.

- Υποστήριξη οικονομικών μεταναστών. Θα διοργανώνονται πολιτιστικές εκδηλώσεις, υπηρεσίες κοινωνικού παντοπωλείου και δημοτικού ιατρείου, βοήθεια στην αξιοποίηση προγραμμάτων και εξασφάλιση χρηματοδοτήσεων, μαθήματα ελληνικής γλώσσας κλπ.

Τέλος σημαντικό ρόλο στις κοινωνικές δραστηριότητες, αλλά και στις πολιτιστικές, θα παίξει ο εθελοντισμός. Η δράση του εθελοντισμού θα λειτουργεί οριζόντια και θα διευθύνεται άμεσα από τον γενικό διευθυντή. Το αποτέλεσμα της ενεργοποίησης αυτής της (κοινωνικής και παραγωγικής) δυνατότητας θα ωφελήσει πολλαπλά την κοινωνική και πολιτιστική αποστολή της επιχείρησης αλλά και την πόλη, καθώς θα κάνει εφικτή την παροχή πολύτιμων κοινωνικών αγαθών με χαμηλό κόστος, ενώ ταυτόχρονα θα ευαισθητοποιήσει και θα ενεργοποιήσει ένα υπάρχον ανθρώπινο δυναμικό που έχει τη διάθεση και τη δυνατότητα για κοινωνική προσφορά.

6.2. Οργανωτικό κεφάλαιο Κοινωφελούς Επιχείρησης «ΦΑΡΙΣ»

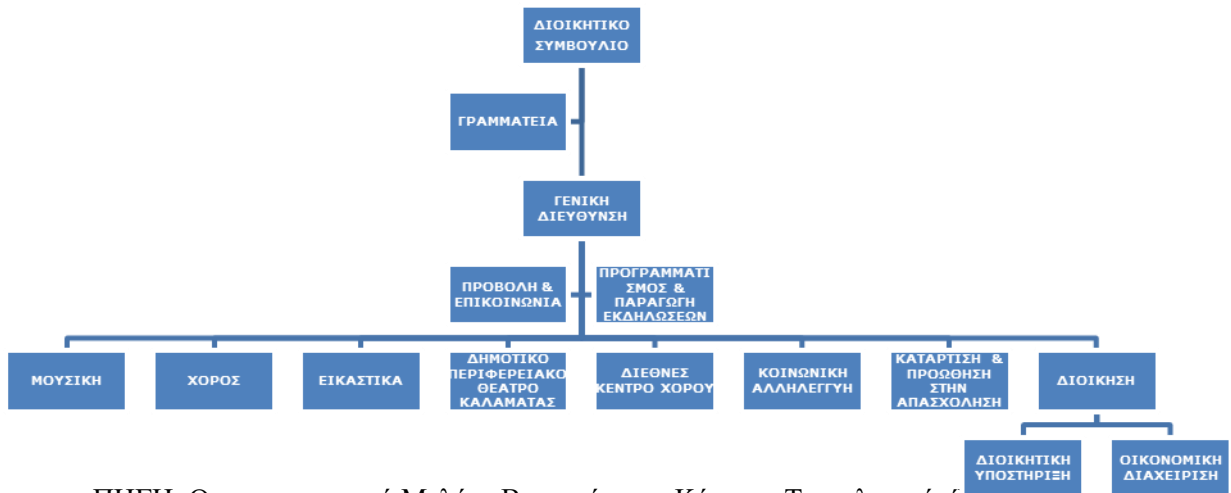
6.2.1. Οργανόγραμμα / Διάρθρωση Υπηρεσιών

Η Κοινωφελής Επιχείρηση του Δήμου Καλαμάτας «ΦΑΡΙΣ» δραστηριοποιείται σε δύο βασικούς άξονες οι οποίοι είναι:

- Ο Πολιτισμός και Η Κοινωνική πολιτική

Η διάρθρωση του Οργανισμού Εσωτερικών Υπηρεσιών της επιχείρησης απεικονίζεται στο οργανόγραμμα που ακολουθεί και περιλαμβάνει τις παρακάτω Διευθύνσεις / τμήματα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 1. ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ «ΦΑΡΙΣ»

ΠΗΓΗ: Οικονομοτεχνική Μελέτη Βιωσιμότητας Κέντρου Τεχνολογικής Έρευνας Πελοποννήσου

Αναλύοντας το Οργανόγραμμα παρατηρούμε τα εξής:

Στην κορυφή του οργανογράμματος βρίσκεται το Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο είναι υπεύθυνο για την άσκηση της γενικής πολιτικής της επιχείρησης και απαρτίζεται από 11 μέλη. Για τη Διοίκηση θα αναφερθούμε αναλυτικά παρακάτω.

Στη συνέχεια περιλαμβάνονται ενότητες, οι οποίες απαρτίζονται στους εξής επιμέρους τομείς / Διευθύνσεις:

1. Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Περιλαμβάνει τους παρακάτω τομείς:

- Μουσική
- Χορός
- Εικαστικά
- Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Καλαμάτας (ΔΗΠΕΘΕΚ)
- Διεθνές Κέντρο Χορού (ΔΙΚΕΧΟ)

2. Η Κοινωνική Πολιτική

Περιλαμβάνει τους παρακάτω τομείς.

- Κοινωνική Αλληλεγγύη
- Κατάρτιση και Προώθηση στην Απασχόληση

3. Η Διοίκηση

Περιλαμβάνει τους παρακάτω τομείς

- Διοικητική Υποστήριξη
- Οικονομική Διαχείριση

Συστήνεται Γενική Διεύθυνση η λειτουργία της οποίας θα υποστηρίζεται από μία υπηρεσία γραμματείας και της οποίας προΐσταται Γενικός Διευθυντής που θα προσλαμβάνεται μετά από σχετική προκήρυξη, και του οποίου τα προσόντα θα καθορίζονται στον κανονισμό προσωπικού. Ως Γενικός Διευθυντής δεν μπορεί να ορισθεί μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της επιχείρησης ή του Δημοτικού Συμβουλίου.

Η διάρθρωση των υπηρεσιών, της κοινωφελούς επιχείρησης είναι :

1. Γενική Διεύθυνση, στην οποία υπάγονται τα:

- Γραφείο Προβολής & Επικοινωνίας
- Γραφείο Προγραμματισμού & Παραγωγής εκδηλώσεων

τα οποία θα λειτουργούν «οριζόντια» ώστε να καλύπτουν τις ανάγκες όλων των τομέων στις σχετικές δράσεις τους

2. Τομέας Μουσικής, στον οποίο υπάγεται το Δημοτικό Ωδείο

3. Τομέας Χορού, στον οποίο υπάγεται η Σχολή Χορού

4. Τομέας Εικαστικών, στον οποίο υπάγονται:

- Το Εικαστικό Εργαστήρι
- Η Δημοτική Πινακοθήκη Α.ΤΑΣΣΟΣ

5. Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο

6. Διεθνές Κέντρο Χορού

7. Τομέας Κατάρτισης και Προώθησης στην Απασχόληση, στον οποίο υπάγονται:

- Το Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης
- Το Γραφείο Προώθησης στην Απασχόληση

8. Τομέας Κοινωνικής Αλληλεγγύης, στον οποίο θα υπάγονται :

- Το γραφείο Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών
- Το γραφείο Κοινωνικής Φροντίδας

9. Τομέας Διοίκησης, στον οποίο υπάγονται :

- Το γραφείο της Διοικητικής Υποστήριξης
- Το γραφείο της Οικονομικής Διαχείρισης

6.3. Κτιριακή υποδομή της επιχείρησης

Κύριο μέλημα του Δήμου Καλαμάτας ήταν η επίλυση του στεγαστικού προβλήματος όλων των Δημοτικών Επιχειρήσεων του. Συγκεκριμένα στη Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης είχε παραχωρήσει τη χρήση παραδοσιακών καλαίσθητων κτηρίων , που επιλέχθηκαν και βρίσκονται σε όλα τα σημεία της πόλης.

Ειδικότερα, οι διοικητικές υπηρεσίες της «ΦΑΡΙΣ» στεγάζονται σε διατηρητέο κτίριο (κτίριο Αναγνωστοπούλου) ιδιοκτησίας του Δήμου.

Ο τομέας μουσικής στεγάζεται στο Α΄ Γυμνάσιο, το Δημοτικό Ωδείο στο παλαιό Α΄ Γυμνάσιο Αρρένων της πόλης, ο Χορός και το ΔΙΚΕΧΟ στο Ζουμπούλειο Μέγαρο, το ΚΕΚ στο πρώην εργοστάσιο Λάρδα, το ΔΗΠΕΘΕΚ σε διατηρητέο κτίριο του Δήμου (διοικητικές υπηρεσίες) και έχει παραχωρηθεί από τη Δήμο για χρήση η Κεντρική Σκηνή στο κέντρο της πόλης, τα Εικαστικά στο Γυμνάσιο Παραλίας, η Δημοτική Πινακοθήκη στο κτίριο Φιτζάλου και το Διεθνές Κέντρο Χορού σε υπερσύγχρονο κτίριο που ολοκληρώνεται σύντομα στο κέντρο της πόλης.

Σημαντικό μειονέκτημα στην υπάρχουσα ήδη κτιριακή υποδομή αποτελεί το γεγονός ότι τα επιμέρους κτίρια δεν διαθέτουν χώρους για εκδηλώσεις, αλλά λειτουργούν μόνο ως εργαστήρια. Οι εκδηλώσεις του πολιτιστικού τομέα της ΦΑΡΙΣ παρουσιάζονται το Χειμώνα στις αίθουσες του Δημοτικού Πνευματικού Κέντρου- Πανταζοπούλειος Λαϊκή Σχολή ενώ το Καλοκαίρι στο Κάστρο της πόλης.

6.4. Διοίκηση της επιχείρησης

Η «Κοινοφελής Επιχείρηση Δήμου Καλαμάτας» «ΦΑΡΙΣ», διοικείται από Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο αποτελείται από 11 μέλη, τα οποία ορίζονται από το Δημοτικό Συμβούλιο. Από τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου :

- Τρία μέλη (3) τουλάχιστον είναι αιρετοί εκπρόσωποι του Δήμου, από τα οποία τουλάχιστον ένα προέρχεται από τη μειοψηφία
- Ένα (1) μέλος είναι εκπρόσωπος κοινωνικού φορέα της περιοχής.

- Ένα (1) μέλος είναι εκπρόσωπος των εργαζομένων στην επιχείρηση και ορίζεται από τη γενική συνέλευση αυτών.
- Τα υπόλοιπα μέλη είναι δημότες ή κάτοικοι του Δήμου που έχουν πείρα ή γνώσεις σχετικές με το αντικείμενο της επιχείρησης.

6.5. Ανθρώπινο κεφάλαιο της επιχείρησης

Το προσωπικό της επιχείρησης χωρίζεται σε διοικητικό και καλλιτεχνικό. Οι διοικητικές θέσεις με σχέση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου, κατανέμονται ως εξής :

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	ΦΑΡΙΣ
Διοικητική Υποστήριξη	10
Οικονομική Διαχείριση	4
Οργάνωση εκδηλώσεων	1
Άλλες θέσεις	6
ΣΥΝΟΛΟ	21

ΠΗΓΗ: ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΦΑΡΙΣ

Για τους καλλιτεχνικούς τομείς (Μουσική, Χορός, Εικαστικά, Θέατρο, Διεθνές Φεστιβάλ Χορού), προβλέπεται η πρόσληψη καλλιτεχνικών διευθυντών με προκήρυξη και με διαδικασίες και ανάλογα προσόντα που ο νόμος ορίζει.

Από το προσωπικό της επιχείρησης και σύμφωνα με τα προσόντα που περιγράφονται στον κανονισμό προσωπικού για τον τομέα κατάρτισης και προώθησης στην Απασχόληση επιλέγεται Διευθυντής, ενώ στους τομείς διοίκησης και κοινωνικής αλληλεγγύης επιλέγονται υπεύθυνοι.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ: Με βάση τα παραπάνω στοιχεία θεωρείται ότι ο αριθμός του προσωπικού είναι επαρκής για την άσκηση των δραστηριοτήτων της επιχείρησης. Το διοικητικό προσωπικό που αποτελεί το 16% του συνολικού αριθμού των εργαζομένων θεωρούμε ότι είναι ικανό για τη διοικητική υποστήριξη όλων των τομέων της επιχείρησης. Το υπόλοιπο 84% απασχολείται στους καλλιτεχνικούς τομείς της επιχείρησης. Εκεί δηλαδή που υπάρχει και η μεγαλύτερη ανάγκη για αρκετό προσωπικό ώστε η επιχείρηση να μπορεί να υλοποιεί αποτελεσματικά τις δραστηριότητές της. Στον τομέα του χορού πιστεύουμε ότι ο αριθμός των εργαζομένων (9) εννέα είναι χαμηλός σε σχέση με δραστηριότητες του τομέα. Πρότασή μας είναι να αυξηθεί ο αριθμός του προσωπικού εν όψει μάλιστα και της παράδοσης στην επιχείρηση του Μεγάλου Χορού της πόλης. Στον τομέα της Κατάρτισης και Απασχόλησης (ΚΕΚ), πιστεύουμε ότι το προσωπικό είναι το ελάχιστο που απαιτείται για να λειτουργήσει με τις σημερινές δραστηριότητές του. Προβλέπονται δυο θέσεις, μια γραμματέας (όπου περιλαμβάνεται μέσα στις 21 θέσεις του διοικητικού προσωπικού) και ο διευθυντής του ΚΕΚ που είναι και Διευθυντής της ΦΑΡΙΣ. Πρότασή μας είναι η αύξηση του προσωπικού του ΚΕΚ κατά ένα τουλάχιστον άτομο πανεπιστημιακής εκπαίδευσης. Στους άλλους τομείς πιστεύουμε ότι το προσωπικό είναι ικανό να ανταποκριθεί στις ανάγκες της επιχείρησης. Τέλος η πρόσληψη του προσωπικού πρέπει να γίνεται με φειδώ λόγω του μεγάλου κόστους της εργασίας σε σχέση και με τη ζημιά που εμφανίζει η κοινωφελής επιχείρηση.

6.7. Βασικές δομές /δραστηριότητες της ΦΑΡΙΣ

6.7.1.- Τομέας Θεάτρου- Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Καλαμάτας (ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.Κ.)

Το ΔΗΠΕΘΕ Καλαμάτας ιδρύθηκε το 1984. Διατηρεί δύο σκηνές, την Κεντρική και τη Νέα. Σε αυτές, κατά τη διάρκεια χειμερινής περιόδου της παρουσιάζονται θεατρικά έργα από την ελληνική και παγκόσμια δραματουργία, καθώς και

παραστάσεις για παιδιά. Κατά την καλοκαιρινή περίοδο, παρουσιάζεται ένα κλασικό έργο στο αμφιθέατρο του κάστρου.

Τα έργα της χειμερινής περιόδου παρουσιάζονται στην Καλαμάτα, στην περιφέρεια, στους όμορους νομούς και συχνά στην Αθήνα, ενώ εκείνο της καλοκαιρινής, εκτός των παραστάσεων της Καλαμάτας, παρουσιάζεται στα μεγάλα φεστιβάλ και τις πολιτιστικές εκδηλώσεις της χώρας μας.

Μέχρι σήμερα το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.Κ. έχει παρουσιάσει 150 περίπου έργα από την ελληνική και παγκόσμια δραματουργία. Στόχος του είναι να συνδυαστεί ο ψυχαγωγικός, ενημερωτικός και ο παιδευτικός χαρακτήρας του θεάτρου, να δοθεί έμφαση στο κλασικό δραματολόγιο αλλά και στις σύγχρονες θεατρικές αναζητήσεις, να προβληθεί η ελληνική θεατρική παράδοση, αλλά και τα κορυφαία έργα της παγκόσμιας δραματουργίας. Ιδιαίτερη φροντίδα λαμβάνεται για την αισθητική αγωγή του παιδικού κοινού και για να προσελκυστούν στην Καλαμάτα σημαντικοί καλλιτεχνικοί συνεργάτες.

Το 2010 και μέχρι σήμερα το ΔΗΠΕΘΕΚ έχει παρουσιάσει τρία θεατρικά έργα δυο για μεγάλους, το «Άχ αυτά τα φαντάσματα» με 22 παραστάσεις και 2.500 εισιτήρια και τη «Θεϊκή Καλοσύνη» με 14 παραστάσεις και 1500 εισιτήρια. Επίσης ένα παιδικό «Ρωμαίος και Ιουλιέτα, σαν το σκύλο με τη γάτα» με 66 παραστάσεις και 7.500 εισιτήρια..

Το ΔΗΠΕΘΕ Καλαμάτας δεν περιορίζει την δραστηριότητά του μόνο σε παραγωγές θεατρικών έργων. Δραστηριοποιείται και οργανώνει και άλλες παράλληλες εκδηλώσεις.

Η σημαντικότερη προσφορά του θεάτρου στην πόλη είναι ότι συνέβαλε στην οργάνωση ήδη από το 1990 των τμημάτων των «Θεατρικών παιχνιδιών», πράξη που αποτελεί τη σπουδαιότερη προσπάθεια δημιουργικής επαφής ηθοποιών του ΔΗΠΕΘΕΚ με παιδιά από 5 έως 12 ετών, και συμβάλλει ουσιαστικά στη θεατρική αγωγή του παιδικού κοινού..

Επίσης υπάρχει συνεργασία των ηθοποιών του θεάτρου με μαθητικές θεατρικές ομάδες σχολείων της πόλης και με εκπαιδευτικούς, με σκοπό να τους βοηθήσουν να ανεβάσουν θεατρικές παραστάσεις. Κατ'αυτό τον τρόπο πραγματοποιείται η σύνδεση της θεατρικής παιδείας με το σχολείο με πολύ καλά αποτελέσματα και για τα δύο μέρη.

Επιπλέον το θέατρο διοργανώνει με μεγάλη επιτυχία τις «Συναντήσεις Μαθητικού Θεάτρου» σε συνεργασία με την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Τα αποτελέσματα είναι άκρως ενθαρρυντικά αφού κάθε χρόνο όλο και περισσότερα σχολεία συμμετέχουν στη συνάντηση αυτή.

Κατά τη διάρκεια της εμπειρικής μας έρευνα διαπιστώσαμε επίσης να διαμορφώνεται μια σχέση αλληλεπίδρασης μεταξύ του ΔΗΠΕΘΕΚ και των ερασιτεχνικών θεατρικών σχημάτων της πόλης. Η δημιουργία του ΔΗΠΕΘΕΚ δημιούργησε τις προϋποθέσεις και τα ερεθίσματα για τη δημιουργία νέων ερασιτεχνικών σχημάτων. Υπάρχει συνεργασία στον καλλιτεχνικό τομέα, στον τεχνικό και στον τομέα της ηθικής αλληλοϋποστήριξης, χωρίς ανταγωνισμούς και χωρίς το ένα να υποκαταστήσει το άλλο.

Τέλος με αφορμή το ανέβασμα των θεατρικών έργων και παράλληλα με αυτά, πραγματοποιούνται εκδηλώσεις (διαλέξεις-συζητήσεις, εκθέσεις και προβολές) και εκδίδεται το περιοδικό Θεατρική Καλαμάτα, με στόχο την ολοκληρωμένη παρουσίαση της θεατρικής παράστασης.

Η χρηματοδότηση του ΔΗΠΕΘΕΚ γίνεται από επιχορηγήσεις του ΥΠ.ΠΟ. , το Δήμο Καλαμάτας μέσω της ΦΑΡΙΣ και από έσοδα από παραστάσεις. Για το έτος 2009 η επιχορήγηση από το ΥΠ.ΠΟ ήταν 200.000,00 ευρώ, από το Δήμο 200.000,00 ευρώ και έσοδα από παραστάσεις 75.627,03 ευρώ. (Απολογισμός «ΦΑΡΙΣ» Εσόδων-Εξόδων από 1-1-2009 έως 31-12-2009). (βλέπε πίνακα 2 παράρτημα).

6.7.2.-Το Διεθνές Κέντρο Χορού Καλαμάτας (ΔΙΚΕΧΟ) λειτουργεί και συστεγάζεται με τη Δημοτική Σχολή Χορού . Ιδρύθηκε το 1995 όταν το Υπουργείο Πολιτισμού δημιούργησε το θεσμό του Εθνικού Πολιτιστικού Δικτύου Πόλεων με σκοπό την πολιτιστική εξειδίκευση της πόλης ως Διεθνές Κέντρο Χορού.

Οι βασικοί στόχοι του είναι : α) η ανάπτυξη του χορού, ούτως ώστε η Καλαμάτα να γίνει το κέντρο στον τομέα αυτό σε πανελλαδικό και διεθνές επίπεδο και β) να δημιουργηθεί η απαραίτητη κτιριακή και υλικοτεχνική υποδομή με την ανέγερση του Μεγάλου Χορού. Επίσης αναπτύσσει δραστηριότητες που καλύπτουν το ερευνητικό, το εκπαιδευτικό και το ψυχαγωγικό επίπεδο. Με κύριο άξονά του το χορό, οι δραστηριότητές του περιλαμβάνουν εκδηλώσεις σε τομείς συγγενικούς με το χορό, όπως μουσική, θέατρο, εικαστικά, καθώς και παραγωγή πολυθεαμάτων.

Η σημαντικότερη δραστηριότητά του είναι η διοργάνωση του Διεθνούς Φεστιβάλ Χορού, το οποίο αποτελεί ένα καταξιωμένο πολιτιστικό γεγονός όχι μόνο πανελλήνια αλλά και διεθνώς. Αναλυτικά για το Διεθνές Φεστιβάλ χορού θα αναφερθούμε παρακάτω.

Στο σημείο αυτό θα αναφερθούμε στην υλοποίηση του δεύτερου στόχου του ΔΙΚΕΧΟ αυτού της δημιουργίας του σπιτιού του Διεθνούς Φεστιβάλ Χορού Καλαμάτας. Την κατασκευή του Μεγάρου Χορού ή του Μεγάρου των Τεχνών, λόγω της πολυχρησιμότητάς του όπως μας τόνισε ο δήμαρχος Καλαμάτας κ. Παν. Νίκας (προσωπική συνέντευξη με Δήμαρχο Καλαμάτας Π.Νίκα 12/4/2010) . Το όνειρο μας είτε χαρακτηριστικά έγινε πραγματικότητα. Η σημαντικότερη χορευτική διοργάνωση της χώρας, με διεθνή απήχηση, βρίσκει οριστική στέγη σε ένα σύγχρονο κτίριο με βιομηχανικό ύφος. Το Μέγαρο των Τεχνών (η πρώτη φάση κατασκευής του) θα είναι έτοιμη στις αρχές του Καλοκαιριού του 2010. Δεν αποκλείεται και από εφέτος να φιλοξενηθεί εκεί κάποια παράσταση του Διεθνούς Φεστιβάλ Χορού. Καλαμάτας.

Ένα κτίριο σε σχήμα ανάποδου «Γ» που αναπτύσσεται σε τρεις όγκους (υψηλότερο, μεσαίο , χαμηλότερο), συνολικού εμβαδού 7.000 τ.μ., από μπετόν, γυαλί, και σίδηρο είναι το Μέγαρο Χορού Καλαμάτας.

Στο εσωτερικό του κτιρίου έχουν προβλεφθεί ειδικές επενδύσεις προκειμένου να επιτευχθεί η καλύτερη ηχομόνωση και ακουστική, ενώ τα υπόλοιπα υλικά των κύριων χώρων είναι (σκηνης, παρασκηνίων, κύριας αίθουσας εκδηλώσεων) είναι από ξύλο. Το κτίριο περιλαμβάνει επίσης δυο υπόγεια, αποθηκευτικούς χώρους , που μπορούν να αξιοποιηθούν με ποικίλους τρόπους, το φουαγιέ έκτασης 750 τ.μ. προσφέρει και τη δυνατότητα λειτουργίας και ως εκθεσιακού χώρου, ενώ προβλέπονται επίσης κυλικείο –εστιατόριο, χώροι διοίκησης και βιβλιοθήκη. Ο προϋπολογισμός του για την πρώτη φάση κατασκευής , η οποία βαίνει προς ολοκλήρωση ανέρχεται στα 12.260.164,43 ευρώ. Το ποσό αυτό διατέθηκε από το Γ & Δ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης.

Όπως μας εξήγησε ο δήμαρχος Καλαμάτας , (βλέπε συνέντευξη 1 παράρτημα) η πρώτη αυτή φάση περιλαμβάνει «τη βασική αίθουσα εκδηλώσεων, χωρητικότητας 650 θέσεων με δυνατότητα επέκτασης στις 750 θέσεις, μια ακόμη αίθουσα η οποία θα φιλοξενεί άλλα εκδηλώσεις (Συνέδρια) με χωρητικότητα περί τις

250 θέσεις, τα καμαρίνια, τα φουαγιέ, μέρος των διοικητικών υπηρεσιών και τη διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου.

Το κτίριο θα μπορεί να φιλοξενεί επίσης παραστάσεις όπερας, θεάτρου, συμφωνικές συναυλίες αλλά και συνεδριακές δραστηριότητες. Όμως το κτίριο πρωτίστως έχει σχεδιαστεί βάσει των αναγκών του χορού. « στόχος είναι το κτίριο αυτό να δώσει ευρύτερη ώθηση στην τέχνη του χορού στη χώρα μας όχι μόνο σε ότι αφορά τις παραστάσεις αλλά και παράλληλα στις σπουδές. Καιρός είναι να μπει στην ανώτατη εκπαίδευση και ο χορός, και μαζί και η Καλαμάτα με ότι συνεπάγεται αυτό για την γενικότερη ανάπτυξη της πόλης», μας δήλωσε ο δήμαρχος. (βλέπε συνέντευξη 1. παράρτημα). Παράλληλα μας εξήγησε το Μέγαρο θα δώσει τη δυνατότητα στο Φεστιβάλ Χορού Καλαμάτας να επεκτείνει τις δραστηριότητές του και το χειμώνα, πράγμα που δεν ήταν εφικτό μέχρι σήμερα.

Επιπλέον μας επεσήμανε την αξιοποίηση του Μεγάρου για την αύξηση του «Συνεδριακού Τουρισμού», στην πόλη της Καλαμάτας και την ευρύτερη περιοχή. Στόχος μας είναι να προσελκύσουμε το συνεδριακό τουρισμό. Πιστεύω ότι έχουμε τις δυνατότητες για κάτι τέτοιο. Έχουμε την κατάλληλη υποδομή. Η Καλαμάτα είναι μια μεγάλη πόλη, σε κοντινή απόσταση με την Αθήνα και διαθέτει σπουδαία πολιτιστική κληρονομιά, (σημαντικά μνημεία, κάστρα, αρχαιολογικούς χώρους, μουσεία). Επίσης είναι μια σύγχρονη πόλη με κατάλληλη ξενοδοχειακή υποδομή, μεγάλα καταστήματα, εμπορικά κέντρα και έντονη ζωή σε όλους τους τομείς. Είναι μια ζωντανή πόλη που θα έλεγα παρόλη την κρίση που διανύουμε βρίσκεται σε τροχιά ανάπτυξης.(βλέπε συνέντευξη 1. παράρτημα).

Τέλος με την έναρξη της λειτουργίας του «Μεγάρου των Τεχνών» θα δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας με αποτέλεσμα τη μείωση της ανεργίας που είναι έντονη στην πόλη της Καλαμάτας.

Η χρηματοδότηση του ΔΙΚΕΧΟ γίνεται με επιχορηγήσεις από το ΥΠ.ΠΟ., το Δήμο Καλαμάτας μέσω της «ΦΑΡΙΣ», χορηγούς και έσοδα από τις παραστάσεις κυρίως του Διεθνούς Φεστιβάλ Χορού. Για το έτος 2009 η χρηματοδότηση ήταν ως εξής:

- Υπουργείο Πολιτισμού 480.000,00 ευρώ, Δήμος Καλαμάτας 240.000,00 ευρώ, χορηγίες 154,650,00 ευρώ, έσοδα από παραστάσεις 124.557,14 ευρώ. (Απολογισμός ΦΑΡΙΣ εσόδων- εξόδων από 1-1-2009 έως 31-12-2009. (βλέπε πίνακα 2. παράρτημα).

6.7.3.- Το Διεθνές Φεστιβάλ Χορού Καλαμάτας αποτελεί κορυφαία δραστηριότητα του Διεθνούς Κέντρου Χορού της πόλης. Ιδρύθηκε την άνοιξη του 1995 με αντικείμενο την προώθηση της χορευτικής τέχνης και με άξονες την έρευνα, την εκπαίδευση και την καλλιτεχνική δράση και παραγωγή.

Κάθε χρόνο στα πλαίσια του Φεστιβάλ το ΔΙ.ΚΕ.ΧΟ. παρουσιάζει μια παράσταση, παραγωγή ή συμπαραγωγή, την οποία αναθέτει σε νέα χορευτικά σχήματα, τόσο τοπικά, όσο και εθνικά. Οι εκδηλώσεις αυτές πλαισιώνονται από ξένα χορευτικά σχήματα, που φέρνουν το κοινό σε επαφή με νέες χορευτικές τάσεις και το ευαισθητοποιούν για άλλους πολιτισμούς. Στα δεκαπέντε χρόνια παρουσίας του στα ελληνικά χορευτικά πράγματα και χάρη στην υποστήριξη της δημοτικής αρχής κατάφερε να κερδίσει την δική του ξεχωριστή θέση και αναγνώριση στη λίστα των φεστιβάλ του μεσογειακού νότου, στήνοντας γέφυρες με την παγκόσμια χορογραφική δημιουργία. Έχουν πραγματοποιηθεί με επιτυχία 15 Φεστιβάλ Χορού όσα είναι και τα χρόνια ζωής του Φεστιβάλ

Πολύ σημαντικά ονόματα δημιουργών, που γράφουν την ίδια την ιστορία του σύγχρονου χορού, εμφανίσθηκαν για πρώτη φορά στην Ελλάδα, ενώ ταυτόχρονα φροντίζει για την προβολή και ενίσχυση της ελληνικής δημιουργίας είτε μέσα από την ανάθεση χορογραφικού έργου σε ταλαντούχους δημιουργούς, είτε μέσα από την στήριξη της δημιουργίας νέων ομάδων.

Αναπόσπαστο μέρος του Φεστιβάλ αποτελούν τα εκπαιδευτικά σεμινάρια χορού και οι διαλέξεις που απευθύνονται σε σπουδαστές και επαγγελματίες του χώρου, ενώ στις παράλληλες δραστηριότητες του Φεστιβάλ συμπεριλαμβάνονται οι εκδόσεις και οι παραγωγές video dance.

Η αξιοποίηση του Διεθνούς Φεστιβάλ Χορού Καλαμάτας ήταν και είναι μέχρι σήμερα βασικό μέλημα της πολιτικής προγραμματισμού της δημοτικής αρχής όπως μας δήλωσε ο δήμαρχος κ. Παν. Νίκας.(βλέπε συνέντευξη 1. παράρτημα).

Αρχικά πιστεύουμε ότι ο πολιτισμός βοηθάει πολύ στην ευρύτερη ανάπτυξη μιας περιοχής. Όπως επίσης πιστεύουμε στη στενή σχέση μεταξύ πολιτισμού και τουρισμού, και εκεί θέλω να σταθώ περισσότερο. Στόχος μας είναι να αναπτύξουμε και αξιοποιήσουμε συγχρόνως το πολιτιστικό τουρισμό. Πολιτιστικός τουρισμός, είναι ο τουρισμός που αναπτύσσεται με αφορμή κάποιο πολιτιστικό γεγονός, κάποια πολιτιστική εκδήλωση. Το Διεθνές Φεστιβάλ Χορού της Καλαμάτας είναι ένα

αξιόλογο και σημαντικό πολιτιστικό γεγονός για τη περιοχή μας και τη χώρα μας γενικότερα. Στόχος είναι η διοργάνωση και υλοποίηση αξιόλογων παραστάσεων με συμμετοχές σημαντικών ελλήνων και ξένων δημιουργών. Επίσης η αποτελεσματική προβολή και προώθηση του θεσμού, ώστε να προσελκύσουμε όσο το δυνατόν περισσότερους επισκέπτες από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Με την ευκαιρία της διοργάνωσης του κάθε καλοκαίρι, προβάλλουμε, την πόλη μας τα πολιτιστικά της μνημεία, τις ομορφιές της και βέβαια το ίδιο το φεστιβάλ. Η προβολή γίνεται μέσα από τα τοπικά και τα εθνικά Μ.Μ.Ε. Η πόλη μας τις ημέρες διοργάνωσης του Φεστιβάλ είναι γεμάτη με αφίσες και φει-βολάν που διαφημίζουν το Φεστιβάλ Χορού. Διαφημιστικά μας φυλλάδια υπάρχουν σε όλες τις πρεσβείες μας στο εξωτερικό. Επίσης κατάλογοι και σλαίτς υπάρχουν σχεδόν σε όλες τις αεροπορικές εταιρείες του κόσμου. Σας ενημερώνω επίσης ότι αξιοποιείται το αεροδρόμιο της Καλαμάτας και γίνεται διεθνές. Έχουμε απευθείας συνδέσεις με δύο πρωτεύουσες της Ευρώπης και στο άμεσο μέλλον θα έχουμε ακόμη περισσότερες. Επίσης έχουμε δύο πτήσεις την εβδομάδα στην Αθήνα. Επιπλέον ενημερωτικά μας έντυπα υπάρχουν σε όλα τα μεγάλα μουσεία της Ελλάδας και του εξωτερικού.

Τέλος, θέλω να σας προσθέσω ότι τα αποτελέσματα όλων αυτών των ενεργειών είναι άκρως ενθαρρυντικά. Η προσέλευση των θεατών κατά τη διάρκεια του Φεστιβάλ είναι μεγάλη. Τα εισιτήρια έχουν προπωληθεί πριν την έναρξη του Φεστιβάλ. Επίσης η κίνηση στην πόλη και την ευρύτερη περιοχή είναι σημαντική. Τα ξενοδοχεία μας είναι γεμάτα, τα εστιατόρια, οι ταβέρνες, οι καφετέριες ακόμα και τα εμπορικά καταστήματα της πόλης έχουν μεγάλη επισκεψιμότητα από τους θεατές του Φεστιβάλ. Όπως αντιλαμβάνεστε στόχος μας είναι η προσέλκυση όσο το δυνατόν περισσότερων επισκεπτών, οι οποίοι θα έρθουν στην πόλη μας με αφορμή το Φεστιβάλ Χορού και θα κάνουν και τις διακοπές τους.

Σύμφωνα με στοιχεία που μας δόθηκαν από την οικονομική υπηρεσία της κοινωφελούς επιχείρησης «ΦΑΡΙΣ», τα εισιτήρια που πουλήθηκαν κατά τη διάρκεια του 15^{ου} Δ.Φ.Χ. (Ιούλιος 2009) ήταν 5.816 αξίας 115.793,00 ευρώ, ενώ οι θεατές που το παρακολούθησαν συνολικά σύμφωνα με εκτιμήσεις τοπικών δημοσιευμάτων ήταν πάνω από 10.000.

Στον τομέα της **κοινωνικής αλληλεγγύης** δραστηριοποιείται ο κοινωνικός φορέας της ΦΑΡΙΣ. Οι στόχοι του Κοινωνικού Φορέα είναι:

- Η αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων (Ναρκωτικά, Aids, Αλκοολισμός κλπ).

- Η αγωγή και προαγωγή της υγείας και

- Η ενημέρωση – πρόληψη- πρόνοια.

Η χρηματοδότηση του κοινωνικού τομέα γίνεται από επιχορηγήσεις του ΥΠ.ΠΟ, του Δήμου, από Περιφέρεια, από χορηγίες και δωρεές μέσω της επιχείρησης «ΦΑΡΙΣ».

Για το έτος 2009 η χρηματοδότηση ήταν : επιχορηγήσεις από ΥΠ.ΠΟ. 8.000,00 ευρώ, από Δήμο 55.000,00 ευρώ, από Περιφέρεια 90.340,00ευρώ, από χορηγίες 5.970,00 ευρώ και από ενοίκια 3.902,18 ευρώ. (ΦΑΡΙΣ, Απολογισμός Εσόδων Εξόδων από 1-1-2009 έως 31-12-2009). (βλέπε πίνακα 2.παράρτημα)..

Ο κοινωνικός φορέας δραστηριοποιείται μέσα από τις παρακάτω δράσεις:

Δημοτικό ιατρείο, το οποίο λειτουργεί σαν κινητή μονάδα και παρέχει υπηρεσίες σε ηλικιωμένους, αθίγγανους και μετανάστες κυρίως στα χωριά.

Ειδικότερα οι δράσεις του Δημοτικού ιατρείου είναι:

- Παροχή υπηρεσιών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας σε οικονομικά ευπαθείς ομάδες.

- Παραπομπή υποθέσεων στις αρμόδιες υπηρεσίες ανάλογα με το πρόβλημα(χρήση αλκοόλ, κακοποίηση κ.α.).

- Συμβουλευτική και στήριξη των κατοίκων των τοπικών διαμερισμάτων για τους οποίους η περιθαλψη είναι πολύ συχνά δυσπρόσιτη

- Συνεργασία με την ιατρική κοινότητα του Δήμου.

Κοινωνικό παντοπωλείο, το οποίο απευθύνεται σε οικονομικά αδύναμους (μετανάστες, άποροι, κ.α) και τροφοδοτείται κυρίως από μεγάλες αλυσίδες τροφίμων αλλά και από οπουδήποτε αλλού (πολίτες, δωρητές κ.α).

Υποστήριξη οικονομικών μεταναστών. Η ΦΑΡΙΣ διοργανώνει και παρέχει πολιτιστικές εκδηλώσεις, μαθήματα ελληνικής γλώσσας, υπηρεσίες δημοτικού ιατρείου και κοινωνικού παντοπωλείου και συμμετέχει και βοηθά στην αξιοποίηση ευρωπαϊκών προγραμμάτων και χρηματοδοτήσεων για τους οικονομικούς μετανάστες.

- **Κοινωνικά προγράμματα.** Πρόγραμμα «**Αγαπώ το Σχολείο και το Καλοκαίρι**» που απευθύνεται σε παιδιά Δημοτικών σχολείων και Προγράμματα «**Βοήθεια στο σπίτι Νο 1 και Νο 2**, που απευθύνονται κυρίως σε ηλικιωμένους.

Το πρόγραμμα «**Αγαπώ το σχολείο**» υλοποιείται κατά του καλοκαιρινούς μήνες όταν τα παιδιά των Δημοτικών Σχολείων τελειώνουν τα μαθήματά τους. Στο πρόγραμμα αυτό είναι ενταγμένα δυο σχολεία μπορούν όμως να δηλώσουν συμμετοχή στα μαθήματα παιδιά από όλα τα σχολεία της πόλης.

Το πρόγραμμα είναι πολύ σημαντικό για τα παιδιά, γιατί περνούν ευχάριστα τις ώρες τους χωρίς μαθήματα, με ενδιαφέρουσες δραστηριότητες (ζωγραφική, γλυπτική, αγγειοπλαστική, περιπάτους, μπάνιο κ.α) από ειδικευμένους δασκάλους και νηπιαγωγούς.

Επίσης το πρόγραμμα είναι σημαντικό και για τους γονείς των παιδιών, οι οποίοι με το πρόγραμμα αυτό λύνουν το πρόβλημα της φύλαξης των παιδιών τους και ταυτόχρονα της δημιουργικής απασχόλησής τους.

Η φοίτηση στο «Καλοκαιρινό σχολείο» , όπως το αποκαλούν τα ίδια τα παιδιά, (τα οποία τονίζουμε ότι το αγαπούν πολύ), παρέχεται δωρεάν από το Δήμο.

Το ενδιαφέρον της τοπικής κοινωνίας για το «καλοκαιρινό σχολείο» είναι μεγάλο με αποτέλεσμα το κοινωνικό όφελος να είναι σημαντικό.

Το «**Πρόγραμμα βοήθεια στο σπίτι**» υλοποιείται στα πλαίσια της κοινωνικής πολιτικής της κοινωφελούς επιχείρησης «ΦΑΡΙΣ» . Το πρόγραμμα απευθύνεται σε ηλικιωμένους καθώς και σε ΑΜΕΑ που χρήζουν υποστηρικτικών υπηρεσιών αλλά και ιατρικών και νοσηλευτικών υπηρεσιών ή και κατ'οίκον βοήθειας, με σκοπό την παραμονή τους στο οικείο φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον, την διατήρηση της συνοχής της οικογένειας των ηλικιωμένων, την αποφυγή χρήσης ιδρυματικής φροντίδας και καταστάσεων κοινωνικού αποκλεισμού καθώς και την εξασφάλιση αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης με συνέπεια τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους.(βλέπε πίνακα 6. παράρτημα).

Όπως μας δήλωσε ο υπεύθυνος του προγράμματος η υλοποίηση του γίνεται κυρίως στα ορεινά δημοτικά διαμερίσματα του δήμου, τα οποία χρήζουν μεγαλύτερης βοήθειας και στελεχώνεται από κοινωνική λειτουργό , νοσηλεύτρια και οικογενειακή βοηθό.

Οι παρεχόμενες υπηρεσίες είναι διεύρυνση-καταγραφή αναγκών εξυπηρετούμενων, συμβουλευτική-ψυχοσυναισθηματική στήριξη των εξυπηρετούμενων και του οικογενειακού περιβάλλοντος τους, συνοδεία σε υγειονομικές υπηρεσίες, νοσηλευτική πρωτοβάθμια φροντίδα νοικοκυριού, προετοιμασία φαγητού, προμήθεια τροφίμων και ρουχισμού, φροντίδα ατομικής υγιεινής, εξόφληση λογαριασμών κ.α.

Από την έναρξη λειτουργίας του προγράμματος έχουν εξυπηρετηθεί 235 άτομα (98 άνδρες και 137 γυναίκες). Αυτή τη στιγμή εξυπηρετούνται σε μόνιμη βάση 78 άτομα (32 άνδρες και 46 γυναίκες). Περιοδικά επίσης εξυπηρετούνται και άτομα τα οποία δεν χρίζουν ή δεν επιθυμούν συνεχείς υπηρεσίες.

Στα πλαίσια δράσης του προγράμματος υλοποιούνται και άλλες δραστηριότητες όπως :

- εκδρομές των ΚΑΠΗ της Καλαμάτας και επίσκεψη στα σπίτια εξυπηρετούμενων του Προγράμματος κατά τις ημέρες των Χριστουγέννων και Πάσχα για κάλαντα και προσφορά γλυκισμάτων.

- ενέργειες για την ένταξη των εξυπηρετούμενων του Προγράμματος στο σύστημα Τηλε-ειδοποίησης (ΟΤΕALERT).

- συνεργασία με υπηρεσίες και φορείς (Γενικό Νοσοκομείο Καλαμάτας, Κέντρο Υγείας Μεσσήνης, Κέντρο Ψυχικής Υγείας, ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ, Δ/ση Πρόνοιας Μεσσηνίας κ.α.).

- έκδοση αφίσας που αναρτήθηκε σε κεντρικά σημεία της πόλης και στα δημοτικά διαμερίσματα για την ενημέρωση του κοινού για το Πρόγραμμα .

- δημοσιεύσεις στον τοπικό τύπο για την προβολή του έργου του προγράμματος.

- Τέλος σημαντική ήταν η δράση του προγράμματος μετά τις καταστροφικές πυρκαγιές του Αυγούστου του 2008. Οι ενέργειες στράφηκαν προς την παροχή βοήθειας στους πυρόπληκτους συνάμα με τις ενέργειες για τους υπόλοιπους εξυπηρετούμενους.

Συγκεκριμένα πραγματοποιήθηκε.

- έρευνα – καταγραφή των αναγκών των πυρόπληκτων

- ενημέρωση – συνεργασία με τον Κοινωνικό Φορέα του Δήμου Καλαμάτας ώστε να καλυφθούν οι ανάγκες των πυρόπληκτων

- επαφή με τους προέδρους των τοπικών συμβουλίων των δημοτικών διαμερισμάτων

- επαφή – συνεργασία με υπηρεσίες, φορείς που κλήθηκαν για να καταγράψουν ή να καλύψουν τις ανάγκες του πληθυσμού (π.χ. Γενικό Νοσοκομείο Καλαμάτας, Περιφέρεια Πελοποννήσου)

- επαφή – συνεργασία με φιλανθρωπικές οργανώσεις, εταιρείες, επιχειρήσεις, δήμους που προσέφεραν υλική στήριξη στους κατοίκους (δήμοι Θουρίας και Αρφαρών, Caritas Hellas, Interamerican, Idea κ.α.)

- συνεργασία με πολίτες που θέλησαν να προσφέρουν εθελοντική εργασία ή χρήματα, ρουχισμό, τρόφιμα

- διανομή ιματισμού, ρουχισμού και τροφίμων στους πυρόπληκτους δημότες .

Συμπερασματικά και σύμφωνα με τα παραπάνω μπορούμε να αναφέρουμε ότι το έργο του κοινωνικού φορέα της «ΦΑΡΙΣ» είναι πολύ σημαντικό. Όλοι οι κοινωνικοί τομείς (Δημοτικό Ιατρείο, Κοινωνικό Παντοπωλείο, Πρόγραμμα Αγαπώ το Σχολείο, Πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι) προσφέρουν σημαντική βοήθεια στους πολίτες, ιδιαίτερα δε σ' αυτούς που την έχουν πραγματικά ανάγκη. Πρότασή μας είναι να συνεχίσουν την προσπάθεια με καλύτερη οργάνωση και ενδιαφέρον για κοινωνική προσφορά. Επίσης να δώσουν περισσότερο βάρος στην ενίσχυση του εθελοντισμού για τον κοινωνικό τομέα. Οι άνθρωποι που έχουν ανάγκη για παροχή κάθε είδους βοήθειας χρειάζονται πραγματικά τους εθελοντές. Η παροχή κοινωνικής αλληλεγγύης προς το συνάνθρωπο είναι λειτουργήμα και για να πραγματοποιηθεί αποτελεσματικά χρειάζεται ανθρώπους που να θέλουν πραγματικά και χωρίς ανιδιοτέλεια να βοηθήσουν. Και αυτοί πραγματικά είναι οι ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ.

Στον τομέα της **κατάρτισης** λειτουργεί το Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ), με αντικείμενο δράσης την παροχή συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης στους πολίτες. Οι δραστηριότητες του με τη νέα επιχείρηση ΦΑΡΙΣ διευρύνονται περιλαμβάνοντας την παροχή συμβουλευτικών δράσεων προς τους ανέργους, με στόχο την υποστήριξη και ενθάρρυνση για την προώθησή τους στη αγορά εργασίας.

Το ΚΕΚ υλοποιεί πλήθος προγραμμάτων που απευθύνονται σε άνεργους, εργαζόμενους και ειδικές κατηγορίες (γυναίκες άνεργες πάνω από 45 ετών,

αθίγγανους, μετανάστες κ.α). Τα προγράμματα για τους άνεργους είναι επιδοτούμενα από τον ΟΑΕΔ και την Ε.Ε. Για τους εργαζόμενους γίνονται στα πλαίσια της επιμόρφωσης και της Δια Βίου μάθησης. Το ΚΕΚ είναι εξοπλισμένο με σύγχρονα εργαστήρια (υπολογιστές), διδακτικές αίθουσες, Εποπτικά μέσα, και μέσα πρόσβασης για τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Τα προγράμματα που υλοποιούνται αναφέρονται στην Πληροφορική, Οικονομία και Διοίκηση Λογιστική, Μάρκετινγκ κ.α. Ο αριθμός των συμμετεχόντων πολιτών στα προγράμματα που πραγματοποιεί είναι εξαιρετικά μεγάλος. Τελευταία λειτουργεί και Γραφείο Απασχόλησης όπου επιχειρείται η σύνδεση της κατάρτισης, επιμόρφωσης με την αγορά εργασίας. Δηλαδή οι καταρτιζόμενοι άνεργοι να βρίσκουν εργασία μέσω του ΚΕΚ.

Στο σημείο αυτό θα αναφέρουμε κάποια στοιχεία για τα προγράμματα που υλοποίησε το ΚΕΚ τα τελευταία τρία χρόνια.

Το έτος 2007 το ΚΕΚ υλοποίησε 11 προγράμματα σε διάφορα αντικείμενα όπως πληροφορική, Μάρκετινγκ, Μάνατζμντ, Συμβουλευτική, μαθήματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας κ.α . Παρακολούθησαν 339 συνολικά άτομα (άνεργοι, εργαζόμενοι, άτομα με ειδικές ανάγκες, αθίγγανοι κ.α) και υλοποιήθηκαν 2.647 ώρες διδασκαλίας. (βλέπε καταστάσεις υλοποιηθέντων προγραμμάτων 2007 του ΚΕΚ στο παράρτημα).

Τα έτη 2008-2009 πραγματοποίησε 7 προγράμματα με 242 άτομα να τα παρακολουθούν και 2.180 ώρες διδασκαλίας. (βλέπε αναλυτικά στοιχεία στις καταστάσεις του ΚΕΚ στο παράρτημα).

Επίσης το 2010 έχει υλοποιηθεί ένα πρόγραμμα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας που αφορούσε τσιγγάνους 300 ωρών και το παρακολούθησαν 20 άτομα. Σύντομα θα υλοποιηθεί και άλλο με τίτλο «Οικοδομικές Εργασίες» για 23 άτομα διάρκειας 800 ωρών.

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία η συμβολή του ΚΕΚ του Δήμου Καλαμάτας στην κοινωνικο-οικονομική ανάπτυξη της πόλης πιστεύουμε ότι είναι σημαντική για πολλούς λόγους;

- Βοηθά στη μείωση της ανεργίας
- Καταρτίζει τους άνεργους νέους και τους ετοιμάζει για να εισέλθουν στην αγορά εργασίας,

- Επιμορφώνει εργαζόμενους στις νέες τεχνολογίες για να μπορούν να αντιμετωπίσουν τα νέα δεδομένα και τις συνεχείς αλλαγές στο εργασιακό περιβάλλον.
- Εντάσσει στην κοινωνία με τα μαθήματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας και τη Συμβουλευτική, ειδικές ομάδες ατόμων όπως Αθίγγανους, μετανάστες κ.α.
- Υποστηρίζει οικονομικά με τα επιδοτούμενα προγράμματα που υλοποιεί τους άνεργους καταρτιζόμενους, ιδιαίτερα τους μεγάλους σε ηλικία και τις γυναίκες, που είναι δύσκολο να βρουν εργασία.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Μέσα από τη σύντομη ιστορική αναδρομή που κάναμε στην κοινωνικο-πολιτιστική ζωή της πόλης διαπιστώσαμε ότι ο ρόλος των συλλόγων στην κάλυψη των πολιτιστικών και κοινωνικών αναγκών της, ήταν σημαντικός, αφού αυτοί ήταν που είχαν την πρωτοβουλία και την επιμέλεια της οργάνωσης των κοινωνικο-πολιτιστικών δραστηριοτήτων στην πόλη μέχρι και τις αρχές της δεκαετίας του 1980.

Στη συνέχεια η κεντρική εξουσία, ακολουθώντας στρατηγική περιφερειακής πολιτικής, την οποία είχαν ήδη αναπτύξει χώρες της Ευρώπης, στράφηκε προς την Τοπική Αυτοδιοίκηση σαν τον καταλληλότερο χώρο άσκησης της κοινωνικο-πολιτιστικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο.

Κατ' αυτόν τον τρόπο οι σχέσεις της κεντρικής εξουσίας με την Τ.Α. τη δεκαετία του 1980, διαμορφώθηκαν σε νέες βάσεις δημιουργώντας τις συνθήκες για αποκέντρωση και αναβάθμιση των τοπικών θεσμών.

Σύμφωνα με την εμπειρική μας έρευνα στην πόλη της Καλαμάτας και συγκεκριμένα στο Δήμο της πόλης, φαίνεται πως η δημοτική αρχή έχει αναπτύξει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τα ελληνικά δεδομένα στον πολιτιστικό και κοινωνικό τομέα.

Αυτό που θεωρούμε πολύ σημαντικό είναι ότι από εξαρχής η στρατηγική για την πολιτιστική ανάπτυξη αποτέλεσε τμήμα της ευρύτερης πολιτικής της δημοτικής αρχής για την κοινωνικο-οικονομική ανασυγκρότηση της πόλης.

Ξεκινώντας από τον πολεοδομικό σχεδιασμό (Ρυθμιστικό Σχέδιο Ανάπτυξης) και τη δημιουργία νέων δημόσιων χώρων ο δήμος Καλαμάτας από το 1980 και μετά δημιούργησε τις βασικές προϋποθέσεις για την πολιτιστική αναβάθμιση της πόλης, επικεντρώνοντας το ενδιαφέρον του στην ανάπτυξη μέσω πολιτιστικής αναζωογόνησης που αφορούσαν τη διάσωση της πολιτιστικής κληρονομιάς, τη δημιουργία πολιτιστικής υποδομής, την οργάνωση και ενίσχυση πολιτιστικών τομέων και την επιβολή δημοσιονομικών μέτρων (πολιτιστικό τέλος).

Η περίοδος 1980-2000 ήταν πολύ σημαντική για την πολιτιστική ζωή της πόλης. Έχουμε την εμφάνιση νέων πολιτιστικών θεσμών (ΔΕΠΑ και ΔΗΠΕΘΕ), με τη συνεργασία της Τ.Α. και της Κεντρικής Διοίκησης. Ειδικότερα η δημιουργία της Δ.Ε.Π.Α.Κ. και του Δ.Η.Π.Ε.Θ.Ε.Κ. δηλώνει το νέο ρόλο που ανέλαβε η Τ.Α. , να λειτουργήσει επιχειρήσεις παροχής πολιτιστικών υπηρεσιών. Σήμερα η δημοτική αρχή έχει ιδρύσει νέα κοινωφελή επιχείρηση τη «ΦΑΡΙΣ», η οποία εκτός από τον πολιτιστικό τομέα (ΔΕΠΑΚ και ΔΗ.Π.Ε.Θ.Ε.Κ.) περιλαμβάνει κοινωνικό τομέα και τομέα κατάρτισης.

Η μελέτη των φορέων αυτών μέσα από την παρουσίαση των στόχων τους, της διοικητικής τους οργάνωσης και στελέχωσης, της οικονομικής τους διαχείρισης και της άσκησης των δραστηριοτήτων τους μας οδήγησε στις παρακάτω διαπιστώσεις.

Η σύσταση της νέας επιχείρησης «ΦΑΡΙΣ» είναι πολύ σημαντική για την άσκηση της πολιτιστικής και κοινωνικής πολιτικής του Δήμου Καλαμάτας. Μελετώντας την προγραμματική σύμβαση βάσει της οποίας συστήθηκε η επιχείρηση

παρατηρούμε ότι αυτή έχει αξιόλογους και σημαντικούς στόχους, οι οποίοι θα βοηθήσουν στη συνολική κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη της πόλης.

Παρατηρώντας το οργανόγραμμα της επιχείρησης διαπιστώνουμε τον ορθό καταμερισμό των αρμοδιοτήτων της στους διάφορους τομείς με σκοπό την αποτελεσματικότερη άσκηση των δραστηριοτήτων τους.

Ενδιαφέροντα επίσης είναι τα δυο νέα τμήματα της προβολής και επικοινωνίας και του προγραμματισμού και παραγωγής εκδηλώσεων. Άποψή μας είναι ότι θα βοηθήσουν σημαντικά τη νέα επιχείρηση στους σημαντικούς αυτούς τομείς. Στη σύγχρονη ψηφιο-επικοινωνιακή παγκοσμιοποίηση εποχή που ζούμε η αύξηση του κοινού εξαρτάται από τις στρατηγικές επικοινωνίας και τα δίκτυα σχέσεων, τα οποία διαμορφώνει ο ενδιαφερόμενος πολιτιστικός φορέας. Πρότασή μας είναι η στελέχωση του τμήματος προβολής και επικοινωνίας με εξειδικευμένα άτομα στις δημόσιες σχέσεις και στις νέες τεχνολογίες. Τα άτομα αυτά θα διευρύνουν την επικοινωνία της επιχείρησης αρχικά με τις συνοικίες της πόλης και της ευρύτερης περιοχής και στη συνέχεια σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο. Ιδιαίτερα κατά τη γνώμη μας πρέπει να τους απασχολήσει η ύπαρξη ξένων μεταναστών στην πόλη και η διαφορετική πολιτιστική τους κουλτούρα και ταυτότητα. Στόχος τους πρέπει να είναι η συμμετοχή τους στις πολιτιστικές δραστηριότητες, η οποία θα συμβάλλει στην πολυπολιτισμική ολοκλήρωση της πόλης και την κοινωνική ένταξή τους σ' αυτή.

Επίσης για το τμήμα προγραμματισμού και παραγωγής πολιτιστικών δραστηριοτήτων πρότασή μας είναι να στελεχωθεί με πολιτιστικό μάνατζερ με γνώσεις στη παραγωγή διοίκηση και διαχείριση των πολιτιστικών δραστηριοτήτων και των νέων τεχνολογιών. Ο πολιτισμός όπως αναφέραμε παραπάνω στη θεωρητική μας προσέγγιση στην εποχή της ψηφιο-επικοινωνιακής παγκοσμιοποίησης αναπτύσσεται δυναμικά σε δυο διαφορετικά, συμπληρωματικά και παράλληλα τοπία: Το πραγματικό και το ψηφιακό τοπίο του πολιτισμού. Οι πολιτιστικοί διαχειριστές πρέπει να εφαρμόσουν νέα μοντέλα διοίκησης και συγκεκριμένα το προτεινόμενο μοντέλο «Πολιτιστικές Δραστηριότητες Ενεργητικής Αντίληψης» και τις γενικές αρχές του γενικού (δημοσίου) συμφέροντος για να προσδιορίσουν το πλαίσιο διαμόρφωσης των πολιτιστικών δραστηριοτήτων τόσο στο πραγματικό όσο και στο ψηφιακό τοπίο του πολιτισμού.

Πεποίθησή μας είναι ότι οι νέες τεχνολογίες βοηθούν σημαντικά στην ανάπτυξη των πολιτιστικών δραστηριοτήτων.

Όσον αφορά το διοικητικό προσωπικό που στελεχώνει την κοινωφελή επιχείρηση διαπιστώνουμε ότι είναι επαρκές για να ανταποκριθεί στις ανάγκες της επιχείρησης αλλά δεν διαθέτει ούτε ειδικές γνώσεις, ούτε επιμορφώνεται, για να μπορεί να ανταποκρίνεται στις διευρυμένες πλέον ανάγκες της επιχείρησης. Πρότασή μας είναι η επιμόρφωση του ήδη υπάρχοντος δυναμικού, η πρόσληψη στο μέλλον εξειδικευμένου προσωπικού.

Για το καλλιτεχνικό προσωπικό έχουμε να παρατηρήσουμε ότι και αυτό είναι επαρκές και έμπειρο. Οι καλλιτεχνικοί διευθυντές και οι καθηγητές είναι εξειδικευμένοι στο αντικείμενό τους. Το πρόβλημα όμως είναι ότι οι διαμένουν στην Αθήνα και δεν μπορούν να παρευρίσκονται στην επιχείρηση όταν κρίνεται αναγκαίο. Ειδικά η σύντομη παρουσία των καλλιτεχνικών Διευθυντών των Σχολών στην πόλη δεν ευνοεί την οργάνωση καλλιτεχνικών παραγωγών, οι οποίες χρειάζονται χρόνο για να πραγματοποιηθούν. Επίσης το κόστος μισθοδοσίας, το κόστος μετακίνησης και παραμονής των καλλιτεχνών αυτών είναι πολύ μεγάλο. Πρότασή μας είναι να γίνει αξιοποίηση των ντόπιων καλλιτεχνών και καθηγητών, ειδικά δε, των ταλαντούχων απόφοιτων των σχολών. Αυτό θα βοηθήσει αφενός στη μείωση του κόστους εργασίας και την καλύτερη οργάνωση των καλλιτεχνικών παραγωγών και αφ' ετέρου θα αποτελέσει κίνητρο για τη φοίτηση των νέων στις σχολές λόγω της επαγγελματικής αποκατάστασης.

Οι σχολές χορού, μουσικής και εικαστικών της «ΦΑΡΙΣ» παρέχουν πολιτιστικές και καλλιτεχνικές γνώσεις και με την πάροδο του χρόνου αναδεικνύουν ταλέντα.

Το ΔΗΠΕΘΕΚ με τις σημαντικές παραγωγές που παρουσιάζει καθώς και τις μετακλήσεις επαγγελματιών καλλιτεχνών συμβάλλει στην δραστηριοποίηση της τοπικής κοινωνίας, η οποία φαίνεται από την αύξηση του αριθμού των πολιτιστικών συλλόγων της πόλης, οι οποίοι μάλιστα αναπτύσσουν ένα ευγενή ανταγωνισμό μεταξύ τους, αλλά και με τους δημοτικούς πολιτιστικούς φορείς. Επιπλέον η συμμετοχή του κοινού όλης της περιφέρειας στις καλλιτεχνικές δραστηριότητες του θεάτρου είναι σημαντική.

Η ώσμωση αυτή θεωρείται ότι έχει αποτελέσει τη σημαντικότερη συμβολή των δημοτικών πολιτιστικών φορέων στην πολιτιστική ζωή της πόλης, αφού συνέβαλε στην πολιτιστική συνειδητοποίηση και τη συλλογική πολιτιστική δράση των κατοίκων της .

Η ετήσια οργάνωση του Διεθνούς Φεστιβάλ Χορού αποτελεί την κορυφαία πολιτιστική εκδήλωση της πόλης. Οι προσπάθειες της δημοτικής αρχής αλλά και της πόλης ολόκληρης να εκμεταλλευθούν πολιτιστικά, οικονομικά, τουριστικά και κοινωνικά το φεστιβάλ είναι σημαντικές. Από την έρευνά μας και τα στατιστικά στοιχεία για την αύξηση της επισκεψιμότητας κατά την περίοδο οργάνωσης του φεστιβάλ φαίνεται ότι μέχρι ένα σημαντικό βαθμό ο στόχος επιτυγχάνεται. Πρότασή μας σε σχέση με το Δ.Φ.Χ. είναι η καλύτερη οργάνωσή του και η σωστή προβολή του. Επίσης η αποτελεσματική εκμετάλλευση του νέου Μεγάλου Χορού, η οποία θα περιλαμβάνει τομείς ψυχαγωγίας και εκπαίδευσης των νέων της πόλης, υποδομές για διεξαγωγή συνεδρίων και άλλων εκδηλώσεων.

Στον κοινωνικό τομέα η κοινωφελής επιχείρηση «ΦΑΡΙΣ», σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέξαμε από την έρευνά μας επιτελεί σπουδαίο και σημαντικό έργο. Παρόλο που οι κοινωνικές της αρμοδιότητες είναι σχετικά πρόσφατες η επιτυχία του κοινωνικού στόχου είναι σημαντική. Η προσφορά στο κοινωνικό σύνολο μέσω των κοινωνικών προγραμμάτων είναι μεγάλη. Πρότασή μας είναι η συνέχιση του κοινωνικού έργου της επιχείρησης γιατί η κοινωνία ειδικά αυτές στις δύσκολες εποχές έχει ανάγκη από κοινωνικές παροχές. Επίσης η ενίσχυση του εθελοντισμού είναι η σημαντικότερη πρότασή μας. Πρέπει να γίνουν ακόμα μεγαλύτερες προσπάθειες για την προβολή του εθελοντισμού και για τα θετικά στοιχεία που προσφέρει τόσο στον ίδιο τον εθελοντή όσο και στο κοινωνικό σύνολο που έχει ανάγκη βοήθειας.

Ο τομέας της κατάρτισης και προώθησης στην απασχόληση έχει πετύχει σημαντικά αποτελέσματα στην συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση. Πολλοί άνεργοι κυρίως νέοι και νέες της πόλης έχουν παρακολουθήσει επιδοτούμενα σεμινάρια του ΚΕΚ. και έχουν βοηθηθεί να βρουν εργασία. Επίσης οι εργαζόμενοι έχουν επιμορφωθεί στα πλαίσια των προγραμμάτων της «Δια βίου Μάθησης» ώστε να αναπροσαρμόζουν τις γνώσεις τους στα νέα δεδομένα και στις νέες απαιτήσεις της αγοράς εργασίας, κυρίως λόγω της εξέλιξης της τεχνολογίας.

Πρότασή μας στον τομέα της κατάρτισης είναι να οργανωθεί και να στελεχωθεί καλύτερα το ΚΕΚ (υπάρχει έλλειψη προσωπικού). Επίσης να οργανωθεί αποτελεσματικά το Γραφείου Απασχόλησης, το οποίο θα παρέχει πληροφόρηση και ολοκληρωμένη συμβουλευτική υποστήριξη για την προετοιμασία και ένταξη ατόμων στην αγορά εργασίας.

Επιπλέον η υλοποίηση ή η συμμετοχή σε προγράμματα για την εφαρμογή πολιτικών προώθησης στην απασχόληση, καθώς και η ενημέρωση εργοδοτών και ανέργων για αυτά είναι σημαντική για την κοινωνική ζωή της πόλης ειδικά για στις δύσκολες περιόδους που ζούμε σήμερα.

Η διερεύνηση της οικονομικής κατάστασης της κοινωφελούς επιχείρησης «ΦΑΡΙΣ» και των προκατόχων της πολιτιστικών επιχειρήσεων μας έδειξαν ότι όλες είχαν ζημιογόνα αποτελέσματα. Η χρηματοδότηση του πολιτισμού γίνεται σε πρώτο επίπεδο από το κράτος και σε δεύτερο επίπεδο από τον ίδιο τον πολιτιστικό φορέα (από δικά του έσοδα). Η ζημιά οφείλεται κατά τη γνώμη μας στις μικρές επιχορηγήσεις της επιχείρησης από το κράτος και το δήμο, την καθυστέρηση στην εκταμίευσή τους σε πολλές περιπτώσεις,

την κακή οικονομική διαχείριση από την ίδια την επιχείρηση και την έλλειψη ιδίων πόρων χρηματοδότησης.

Σε σχέση με τις συνεχώς μειούμενες χρηματοδοτήσεις των πολιτιστικών επιχειρήσεων από το κράτος, πρότασή μας είναι η εξεύρεση νέων πηγών χρηματοδότησης. Οι χορηγίες, η συμμετοχή σε ευρωπαϊκά προγράμματα, η καλύτερη τιμολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών και η αποτελεσματικότερη οικονομική διαχείριση είναι μερικοί από τους τρόπους αντιμετώπισης του οικονομικού προβλήματος της επιχείρησης.

Στο σημείο αυτό θέλουμε να παρατηρήσουμε, σύμφωνα με τα όσα έχουμε αναφέρει παραπάνω, ότι το οικονομικό κόστος για το δήμο και κατά συνέπεια για τους δημότες εξισορροπείται από το επί πλέον κοινωνικό όφελος για τους πολίτες.

Πρέπει εδώ να παραδεχθούμε (παρά τα προβλήματα που υπάρχουν) ότι στην πόλη της Καλαμάτας υπάρχει πολιτισμός, υπάρχει πολιτιστική πολιτική, υπάρχουν πολλές και σημαντικές πολιτιστικές και κοινωνικές δραστηριότητες, υπάρχει και συμμετοχή των πολιτών στα πολιτιστικά δρώμενα είτε ως παραγωγοί (ερασιτεχνικοί πολιτιστικοί σύλλογοι), είτε σαν χρήστες (θεατές).

Τελειώνοντας θα θέλαμε να επισημάνουμε την ιδιαίτερη σημασία που έχει η εδραίωση της πολιτιστικής ταυτότητας της πόλης στο τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο. Η εδραίωση αυτή θα επιτευχθεί μέσα από την κατάλληλη υποδομή και τη συστηματική οργάνωση ποιοτικών και καινοτόμων πολιτιστικών δραστηριοτήτων, ώστε να εξασφαλισθεί η πολυδιάστατη κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη με επίκεντρο τον πολιτισμό και να αναδειχθεί η πολιτιστική ιδιαιτερότητα της πόλης. Η ανάγκη γίνεται περισσότερο επιτακτική τη στιγμή που η πολιτιστική ανάπτυξη στοχεύει και στην τουριστική ανάπτυξη της περιοχής. Ο τουρισμός αποτελεί το μοναδικό συγκριτικό

πλεονέκτημα της Ελλάδας για ανάπτυξη σε παγκόσμιο επίπεδο. Και αυτό πρέπει να το εκμεταλλευθεί τόσο το Κράτος όσο και η Τοπική Αυτοδιοίκηση.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική

- Αδαμίδου Σοφία (2008), *Πολιτισμός με χρηματοοικονομικούς όρους*, Εφ. Ριζοσπάστης, τ. 10215-2/11/2008
- Αθανασοπούλου Άννα (2002), «Ευαισθητοποίηση και συμμετοχή του κοινού», στο: Αθανασοπούλου κ. αλ., *Πολιτιστική Επικοινωνία – Τόμος Β*, Πάτρα: ΕΑΠ
- Βάσσης Λαοκράτης (2009), *Αναζητήσεις Πολιτιστικής Πολιτικής*, Αθήνα:

Ταξιδευτής

- Βενιζέλος Ευάγγελος (1998), *Διαχρονία και συνέργεια – Μια πολιτική πολιτισμού*, Αθήνα: Καστανιώτης
- Βιτσιλάκη – Σορωνιάτη Χ. (2004), «Η συμπληρωματικότητα ποιοτικών και ποσοτικών μεθόδων στην κοινωνιολογική και εκπαιδευτική έρευνα», στο: Παπαγεωργίου (επιμ.), *Μέθοδοι στην κοινωνιολογική έρευνα*, Αθήνα: τυπωθήτω – Γιώργος Δαρδανός.
- Γασπαρινάτος Κώστας, Ιωαννίδης Γιάννης και Καλογήρου Άντα (2005), *Πολιτιστική Πολιτική και τοπική – περιφερειακή ανάπτυξη*, Αθήνα: Εθνική Σχολή Τοπικής Αυτοδιοίκησης
- Γεωργακοπούλου Βένα (2006), *Τριάντα Εικαστικά Εργαστήρια στα σκουπίδια*, Εφ. Ελευθεροτυπία, τ. 30-7-2006, Αθήνα: Εκδόσεις Χ.Κ. Τεγόπουλος
- Γκέκας Ράλλης και Μήτσου Κατερίνα, *Οι Δημοτικές Επιχειρήσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση*, Αθήνα: Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης
- ΔΕΠΑΠ (1999), *Κανονισμός Εσωτερικής Λειτουργίας*, Πάτρα: Δήμος Πατρέων
- Κάστορας Σ. (2002), *Πολιτιστική Επικοινωνία – Τόμος Α*, Πάτρα: ΕΑΠ
- ΚΕΔΚΕ (2002), *Διακήρυξη Συνεδρίου «Πόλη και Πολιτισμός»*, Ζάκυνθος
- Κόνσολα Ντόρα (1990), *Πολιτιστική Δραστηριότητα και Κρατική Πολιτική στην Ελλάδα: η Περιφερειακή Διάσταση*, Αθήνα: Παπαζήσης
- Κόνσολα Ντόρα (2006), *Πολιτιστική Ανάπτυξη και Πολιτική*, Αθήνα: Παπαζήσης
- Κορρές Γ. (2002), *Οικονομία του Πολιτισμού*, Πάτρα: ΕΑΠ
- Κουτούζης Μ. (1999), *Γενικές Αρχές Μάνατζμεντ, Τουριστική Νομοθεσία και Οργάνωση Εργοδοτικών και Συλλογικών Φορέων*, Αθήνα: ΕΑΠ
- Κουτούπης Θαλής (2007), Ομιλία στην ημερίδα «Χορηγία και πολιτισμός», Πάτρα
- Κυριαζή Ν. (2000), *Η Κοινωνιολογική Έρευνα*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Μαρής Δημήτρης (2007), «Δημοτικές Επιχειρήσεις», στο: *Επιθεώρηση Τοπικής Αυτοδιοίκησης*, τ. ..., Αθήνα: ΚΕΔΚΕ
- Μπάκα Σταυρούλα (2009), Συνέντευξη του Θανάση Ηλιόπουλου, Εφ. «Στην Μπρίζα», τ. 183, Καλαμάτα: Στην Μπρίζα

- Μπένος Σταύρος (1994), «Όταν η πραγματικότητα ξεπερνά το όνειρο. Το Παράδειγμα της ΔΕΠΑΚ», στο: *Πολιτισμός και Τοπική Δημοκρατία: Η αφανής πλευρά μιας προφανούς σχέσης*, Αθήνα: ΕΕΤΑΑ
- Μπιτσάνη Ευγενία (2004), *Πολιτισμική Διαχείριση και Περιφερειακή Ανάπτυξη*, Αθήνα: Διόνικος
- Νούτσος Παναγιώτης (2005), «Η “Πολιτική πολιτισμού” στην τοπική αυτοδιοίκηση», Αθήνα: Εφ. ΤΟ ΒΗΜΑ
- ΟΗΕ (1948), *Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα*
- Οικονόμου Μ. (2003), «Ο ρόλος του διαχειριστή πολιτισμού – Δομή του επαγγέλματος», στο: Βινιεράτου κ. συν., *Πολιτιστική Πολιτική και Διοίκηση*, Πάτρα: ΕΑΠ
- Παπαγιαννίδης Αντώνης (1994), «Μερικές οικονομικές πτυχές του φαινομένου “χορηγία”», στο: *Χορηγία 94*, Αθήνα: ΟΜΕΠΟ
- Παπαδάκης Β. (2002), *Στρατηγική των Επιχειρήσεων – Ελληνική και Διεθνής εμπειρία*, Τόμος Α', Αθήνα: Ε. Μπένου
- Παυλόπουλος Προκόπης (2007), *Εγκύκλιος για το νέο θεσμικό πλαίσιο των ΟΤΑ*, Αθήνα: ΥΠΕΣΣΔΑ
- Σκαλτσά Ματούλα (1992), *Η Χορηγία των Τεχνών. Μουσεία, Πινακοθήκες, Πολιτιστικά Ιδρύματα στη Μεγάλη Βρετανία και την Ελλάδα*, Αθήνα: ΟΜΕΠΟ
- Σκιά – Πανοπούλου Χαρίκλεια (2008), *Διαχείριση της πολιτιστικής ανάπτυξης*, Καλαμάτα: Εκδόσεις Αικατερίνη Χριστοπούλου
- Σταθακόπουλος Βλάσης (2001), *Μέθοδοι Έρευνας Αγοράς*, Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλης
- Συναδινός Πέτρος (1996), «Το Εθνικό Πολιτιστικό Δίκτυο Πόλεων» στο: *Πρακτικά Α' Συνεδρίου Κέντρου Λαϊκών Δρωμένων Δήμου Κομοτηνής, 25-27/11/1994*, Αθήνα: υπουργείο Πολιτισμού
- Τατούλης Πέτρος (2004), «Τέλος στον κρατικοδίαιτο πολιτισμό», Εφ. Καθημερινή, 24/10/2004
- ΦΕΚ 210-30/3/1990
- Χαμπούρη – Ιωαννίδου Αικ. (2003), «Στρατηγική Διαχείρισης των Πολιτιστικών Ιδρυμάτων», στο: Βινιεράτου κ. συν., *Πολιτιστική Πολιτική και Διοίκηση*, Πάτρα: ΕΑΠ

- Χρήσιμος Σταύρος κ. συν. (2008), *Σύσταση Κοινωφελούς Επιχείρησης Δήμου Καλαμάτας – Οικονομοτεχνική μελέτη βιωσιμότητας*, Καλαμάτα: Κέντρο Τεχνολογικής Έρευνας Πελοποννήσου
- Αθανασοπούλου Α. και συν . (2002) , Οι διαστάσεις των πολιτιστικών φαινομένων , ΕΑΠ, Πάτρα.
- Βινιεράτου Μ. και συν .(2003) , Πολιτιστική Πολιτική και Διοίκηση - Πολιτιστική Διαχείριση ,ΕΑΠ, Πάτρα .
- Γκαντζιάς, Γ. (2008), Πολιτιστική διαχείριση και πολιτική στην εποχή της κοινωνίας των πληροφοριών και της γνώσης, Κεφάλαιο 1, στο Ε.Δ.Υ. της ΔΠΜ 51, Πάτρα: Ε.Α.Π.
- Ζορμπά Μ.(2014) , Πολιτική του Πολιτισμού, Ευρώπη και Ελλάδα στο δεύτερο μισό του 20ου αιώνα , εκδ. Πατάκη , Αθήνα .
- Ιωαννίδης Γ. (2011) , Το νέο κύμα στα ελληνικά φεστιβάλ και στρατηγικές ανασχεδιασμού του αυτοδιοικητικού πολιτιστικού χάρτη με την εφαρμογή του Καλλικράτη : Μελετώντας περιπτώσεις συνενούμενων Δήμων . Επιθεώρηση Διοικητικής Επιστήμης , τ.16,Θεσσαλονίκη , Σάκκουλας.
- Κράους Ρ. (1980) , Ιστορία του Χορού , Νεφέλη , Αθήνα.
- Κουτούζης Μ. (1999) , Γενικές Αρχές Μανατζεμέντ, Τουριστική Νομοθεσία και Οργάνωση Εργοδοτικών και συλλογικών φορέων ,τ.Α' , εκδ.ΕΑΠ,Πάτρα..
- Μαραγκοπούλου Β. (1994), ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ –Η συμβολή του χορού στην πολιτιστική ανάπτυξη, ΕΕΤΑΑ, Αθήνα.
- Μικρή σειρά του Μάνατζερ, (2007) , Αποτελεσματικό Project Management, Κριτική , Αθήνα .
- Μπένος Στ. (1994) ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ‘Όταν η πραγματικότητα ξεπερνάει το όνειρο - Το παραδειγμα της ΔΕΠΑΚ., ΕΕΤΑΑ, Αθήνα
- Μπιτσάνη Ε.(2004) , Πολιτισμική Διαχείριση & Περιφερειακή Ανάπτυξη , Διόνικος , Αθήνα .
- Πασχαλίδης Γρ. ,Χαμπόυρη – Ιωαννίδου Α. (2002), Οι διαστασεις των πολιτιστικών φαινομένων-Εισαγωγή στον Πολιτισμό , εκδ.ΕΑΠ., Πάτρα .
- Σκαλτσά Μ. (2007), Για τη Μουσειολογία και τον πολιτισμό , εκδ.

ΕΝΤΕΥΚΤΗΡΙΟΥ , Θεσ/κη .

- Τζωρτζιάκης Κ, Τζωρτζιάκη Α. (1999), Οργάνωση και Διοίκηση , Rosili , Αθήνα .
- Σκιά – Πανοπούλου Χ. (1998) , Ανάλυση της διαδικασίας της πολιτιστικής ανάπτυξης σε τοπικό επίπεδο . Η περίπτωση της Καλαμάτας . Διδακτορική Διατριβή , Πάντειο Πανεπιστήμιο .
- Συνοδινός Π. (1994) , ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ- Ένα παράδειγμα εθνικού σχεδιασμού με στόχο την πολιτιστική αποκέντρωση , ΕΕΤΑΑ, Αθήνα.
- Νόμος 3463/2006
- Ανοικτή επιστολή (2009), εφ. «Ελευθερία», τ. 20/3/2009
- Casus culti (2009), Εφ. «Στην μπρίζα», τ. 178, Καλαμάτα: Στην μπρίζα
- Από τη ΔΕΠΑΚ στον... «ΦΑΡΙΣ», Εφ. «Θάρρος», τ. 32793 – 19/10/2008, Καλαμάτα, σ. 4-5
- Μπουραντάς, Δ. – Βάθης, Α.- Παπακωνσταντίνου, Χ.- Ρεκλείτης, Π. (1999), Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων και Υπηρεσιών, Αθήνα: ΟΕΔΒ.
- Οικονόμου, Μ. (2003), «Ο ρόλος του διαχειριστή πολιτισμού- Δομή του επαγγέλματος», στο: Βινιεράτου, Μ. κ.ά., Πολιτιστική Διαχείριση, (σσ. 67-113), Πάτρα: ΕΑΠ.
- Χαμούρη-Ιωαννίδου, Α. (2003), «Στρατηγική Διαχείρισης των Πολιτιστικών Ιδρυμάτων», στο: Βινιεράτου, Μ. κ.ά., Πολιτιστική Διαχείριση, (σσ. 25-66), Πάτρα: ΕΑΠ.
- Γκατζιάς, Α. (Ε.Δ.Υ.), Κεφάλαιο 4: Η διαχείριση των πολιτιστικών αγαθών: οι τεχνολογικές και οικονομικές διαστάσεις των πολιτιστικών αγαθών στην κοινωνία των πληροφοριών και της γνώσης, στο Γκατζιάς Γ., Εναλλακτικό Διδακτικό Υλικό για Θ.Ε.: Πολιτιστική Διαχείριση και Πολιτική στην Εποχή της Κοινωνίας των Πληροφοριών και της Γνώσης, Πάτρα 2013, Ε.Α.Π.
- Γκούσκου Ε., (2008), Οι στρατηγικές Διοίκησης μη κερδοσκοπικών οργανισμών: η περίπτωση του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου, Μεταπτυχιακή εργασία, Πανεπιστήμιο Πατρών.
- Θεοδωρόπουλος Α., (2010), Στρατηγικός Σχεδιασμός, Εκδόσεις: Προπομπός

- Σκαλτσά Μ., (2001), Η Μουσειολογία στον 21ο Αιώνα, Θεωρία και πράξη, Πρακτικά Διεθνούς Συμποσίου, Εκδόσεις: Εντευκτηρίου.
- Παπαδάκης Β., (2002), Στρατηγική των Επιχειρήσεων: Ελληνική και Διεθνής Εμπειρία, Μελέτες Περιπτώσεων, τόμος Β΄, Εκδόσεις Μπένου

Ξενογλώσση

- Bianchini F., Markinos P. (1994), Πολιτιστική Πολιτική και Αναζωογόνηση των Πόλεων: η Εμπειρία της Δυτικής Ευρώπης, Αθήνα: ΕΕΤΑΑ
- Bourdieu P. (1990), The state of mobility, Elite schools in the field of power, Cambridge, Polity Press
- Burgess, R.G. (1984), In the Field: An Introduction to Field Research, London: Allen and Unwin.
- Corijn Eric (2002), «Η Παγκοσμιοποίηση θέτει τον πολιτισμό στο κέντρο των αστικών πολιτικών», στο: Πρακτικά Συνεδρίου «Πόλη και Πολιτισμός», Αθήνα: ΚΕΔΚΕ
- Hagoort Giep (2003) , Art Management – Entrepreneurial style , Eburon .
- Hansen, K., Klaić D., Bollo A., Di Stefano E., Bacchella U. (2003) ,Festival : Challenges of Growth , Distinction ,Support ,Base and Internationalization , διαθέσιμο στο [http:// www.tartu.ee/festivalbook](http://www.tartu.ee/festivalbook)
- Kotler N, (1999), “Delivering Experience: Marketing the Museum’s Full Range of Assets”, Museum News, vol. 78, No 3
- Mason J. (2003), Η διεξαγωγή της ποιοτικής έρευνας (μτφ. Ν. Κυριαζή), Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Ragsdale Diane (2008), «Surviving the culture change - new missions for the 21st century», στο: 2008 Marketing Summit, Australia: Australia Council for the Arts
- McKiernan, P., “Strategy Past; Strategy Futures”, Long Range Planning, 30(5), 1997, p. 790-798.
- Byrnes, William J. (1999), Management and the Arts, Focal Press.
- Fopp M.A., Managing Museums and Galleries, Routledge, London and New York 1977.
- Kotler P., (2000), Μάρκετινγκ Μάνατζμεντ, EMI Interbooks.

- Wood G. & Rentschler R., (2003), Ethical Behaviour: The Means for Creating and Maintaining Better Reputations in Arts Organisations, Management Decision 41/6 .